

ความพร้อมด้านการแพทย์ในการสนับสนุน
ปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ

โดย

นาวาเอก สุมิตร แดงดีเลิศ

แพทย์ผู้ชำนาญการ กองบังคับการ

กรมแพทย์ทหารเรือ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร “การป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๗”

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

เรื่อง ความพร้อมด้านการแพทย์ในการสนับสนุนปฏิบัติการทางทหาร
ของกองทัพเรือ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย นาวาเอก สุमितร์ แดงดีเลิศ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาสภาพการให้บริการ ปัญหา และ อุปสรรคทางด้านการแพทย์ของกรมแพทย์ทหารเรือ และ เสนอแนวทางการสร้างความพร้อมด้านการแพทย์ในการสนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ ขอบเขตการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาความพร้อมด้านการแพทย์ที่เป็นไปตามยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ และ กรมแพทย์ทหารเรือ วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์ บทบาทหน้าที่ ยุทธศาสตร์กองทัพเรือ พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๗ นโยบายผู้บัญชาการทหารเรือ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ การปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ บทบาทหน้าที่ และ ยุทธศาสตร์กรมแพทย์ทหารเรือ ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘ วิทยาการทางการแพทย์ในด้านต่าง ๆ ความพร้อม ปัญหาข้อขัดข้องด้านการแพทย์ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบริการทางการแพทย์ นำมาสร้างแนวทางในการเตรียมกำลังรบให้มีสุขภาพดี และมีสมรรถนะเหมาะสมกับหน้าที่ การป้องกันกำลังรบไม่ให้เกิดการป่วยเจ็บจากปฏิบัติการทางทหาร การดูแลรักษากำลังรบอย่างเหมาะสม เมื่อเกิดการเจ็บป่วย ทุกที่ ทุกเวลา การส่งกลับสายแพทย์ การส่งกำลังสายแพทย์ ระบบการแพทย์ฉุกเฉินของประเทศไทยกับการบริการทางการแพทย์สนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ การประมาณการทางการแพทย์ และ การวางแผนทางการแพทย์ เพื่อเตรียมให้กำลังพลกองทัพเรือมีความพร้อมด้านสุขภาพที่จะปฏิบัติหน้าที่ และเป็น การให้บริการทางการแพทย์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการของกองทัพเรือในทุกด้าน แนวทางการเตรียมพร้อมด้านการแพทย์ในการสนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือสามารถนำไปจัดทำเป็นเอกสารอ้างอิงกองทัพเรือทางด้านการศึกษา แยกจ่ายไปยังหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดให้ได้ใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติในการดูแลสุขภาพ และการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพ เพื่อความสำเร็จภารกิจในการปฏิบัติงานให้กับกองทัพเรือได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมกำลังพลของกองทัพเรือและครอบครัวตระหนักในความสำคัญของตนเองและมุ่งพัฒนาคุณภาพ ศักยภาพ สร้างเสริมสุขภาพและพัฒนาสมรรถภาพของตนเองให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของกองทัพเรือ

คำนำ

การวิจัยเรื่อง “ความพร้อมด้านการแพทย์ในการสนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของ กองทัพเรือ” ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ความรู้และประสบการณ์จากการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงาน สาย แพทย์ต่าง ๆ ของกองทัพเรือ ระหว่าง พ.ศ.๒๕๒๘ – ๒๕๕๖ และปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้า นายทหารฝ่ายอำนวยการ กรมแพทย์ทหารเรือ ระหว่าง พ.ศ.๒๕๕๖ – ๒๕๕๗ ซึ่งมีหน้าที่ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน เสนอความเห็นผู้บังคับบัญชา รวมทั้งแนะนำและกำกับเกี่ยวกับกิจการ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมแพทย์ทหารเรือ เนื่องจากเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๐ เป็นช่วงที่ประเทศ ไทยเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ การเมือง รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เช่น มีการร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่ ตลอดจนเกิดการปฏิรูประบบการบริการสุขภาพ (มีการประกันสุขภาพถ้วนหน้า) การ สวัสดิการสุขภาพข้าราชการ และการปรับโครงสร้างกระทรวงกลาโหม โดยกรมแพทย์ทหารเรือได้ เป็นหน่วยแรก ๆ ของเหล่าทัพที่ได้ปรับระบบให้สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่ เกิดขึ้น มีการพัฒนาการบริการทางการแพทย์ เพื่อรองรับวิทยาการด้านการแพทย์ที่มีการ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประกอบกับ รมว.กท. ได้กรุณาอนุมัติการปรับแก้ไข อจก. หมายเลข ๓๔๐๐ พร. และออกคำสั่ง กท. แก้ไขอัตรากองทัพเรือ พ.ศ.๒๕๐๑ โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑ ต.ค.๕๓ ทำให้ เนื้อหาในเอกสารอ้างอิงกองทัพเรือทางด้านการแพทย์ อทร. ๕๓๐๑ – ๕๓๐๗ เดิม มีความล้าสมัย และไม่เป็นจริงในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาความจำเป็นในการเขียนบทความด้านการแพทย์ที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยต่างๆ ใน ทร. เพื่อเป็นการให้ความรู้ บอกแนวทางปฏิบัติ ชี้แจง สื่อสารกับหน่วยงานต่าง ๆ ของ ทร. รวมถึงกำลังพลของ ทร. ในด้านระบบการให้บริการทาง การแพทย์ภายใน ทร. การดูแลสุขภาพของตนเอง การพัฒนาสมรรถภาพ การจัดการสิ่งแวดล้อม ปัญหาโรคร้ายที่เกิดจากการทำงานใน ทร. รวมถึงการดูแลรักษาตนเองครอบครัว และคนใกล้ชิด

ความพร้อมด้านการแพทย์ในการสนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ การ สร้างเสริมสุขภาพและพัฒนาสมรรถภาพกำลังพล ทร. การป้องกันและควบคุมโรค อนามัย สิ่งแวดล้อมและอาชีวอนามัย การปฐมพยาบาลและกู้ฟื้นคืนชีพขั้นพื้นฐานสำหรับกำลังพล ทร. มีความมุ่งหมายที่จะให้กำลังพล ทร. และหน่วยงานต่าง ๆ ของ ทร. ทั้งสายแพทย์และไม่ใช่สาย แพทย์ได้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง และใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติในการดูแลสุขภาพและการ เตรียมความพร้อมด้านสุขภาพเพื่อความสำเร็จภารกิจในการปฏิบัติงานให้กับกองทัพเรือได้เป็น อย่างดี การบริการทางการแพทย์ เพื่อความพร้อมของกองทัพเรือในด้านต่าง ๆ จะต้องดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ เพื่อตอบสนองและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ การปฏิรูประบบ

ก

บริการสุขภาพกองทัพเรือเป็นการดำรงรักษาหรือเสริมสร้างสุขภาพ พลังกายและพลังใจของกำลังรบให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้จนบรรลุวัตถุประสงค์ ตามยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ

นาวาเอก

(สุมิตร แดงดีเลิศ)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญแผนภาพ	ช
คำอธิบายคำย่อ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๑
ขอบเขตของการวิจัย	๒
กรอบความคิดของการวิจัย	๒
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๓
คำจำกัดความ	๓
บทที่ ๒ การปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ	๕
บทบาทหน้าที่ของกองทัพเรือ	๕
ยุทธศาสตร์กองทัพเรือ พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๓	๑๑
นโยบายผู้บัญชาการทหารเรือ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘	๑๖
การปฏิบัติการทางทหาร	๓๓
สรุป	๓๖
บทที่ ๓ สภาพด้านการแพทย์ของกรมแพทย์ทหารเรือ	๓๘
บทบาทหน้าที่ของกรมแพทย์ทหารเรือ	๓๘
ยุทธศาสตร์กรมแพทย์ทหารเรือ ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘	๔๒
วิทยาการทางการแพทย์ในด้านต่างๆ	๔๔

สารบัญ (ต่อ)

ความพร้อมด้านการแพทย์	๔๕
ปัญหาข้อขัดข้องด้านการแพทย์	๔๖
สรุป	๔๘
บทที่ ๔ ความพร้อมด้านการแพทย์สนับสนุนปฏิบัติการทางทหาร	
ของกองทัพเรือ	๔๕
การเตรียมกำลังรบให้มีสุขภาพดี และมีสมรรถนะเหมาะสมกับหน้าที่	๔๕
การป้องกันกำลังรบไม่ให้เกิดการป่วยเจ็บจากปฏิบัติการทางทหาร	๕๑
การดูแลรักษากำลังรบอย่างเหมาะสม เมื่อเกิดการเจ็บป่วย ทุกที่ ทุกเวลา	๕๒
การส่งกลับสายแพทย์	๕๕
การส่งกำลังสายแพทย์	๖๑
ระบบการแพทย์ฉุกเฉินของประเทศไทยกับการบริการทางการแพทย์	
สนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ	๖๖
การประมาณการทางการแพทย์	๗๑
การวางแผนทางการแพทย์	๗๖
สรุป	๘๐
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๘๑
สรุป	๘๑
ข้อเสนอแนะ	๘๒
บรรณานุกรม	๘๓
ประวัติย่อผู้วิจัย	๘๕

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่

๑-๑	กรอบความคิดของการวิจัย	๒
๒-๑	โครงสร้างการจัดส่วนราชการกองทัพเรือ	๕
๒-๒	ตำแหน่งที่ตั้งหน่วยงานของกองทัพเรือ	๕
๒-๓	แผนภาพยุทธศาสตร์กองทัพเรือ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๓	๒๔
๓-๑	โครงสร้างการจัดส่วนราชการกรมแพทย์ทหารเรือ	๔๐
๓-๒	ตำแหน่งที่ตั้งหน่วยงานของกรมแพทย์ทหารเรือ	๔๒
๓-๓	แผนที่ยุทธศาสตร์กรมแพทย์ทหารเรือ	๔๔
๓-๔	ความพร้อมของกองทัพเรือด้านสุขภาพ	๔๕

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความพร้อมรบนอกจากการมีอาวุธยุทโธปกรณ์ที่พร้อมและมีกำลังรบที่มีความเชี่ยวชาญชำนาญศึกแล้ว ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ ความพร้อมด้านการแพทย์ (Medical Readiness) ซึ่งประกอบด้วยความพร้อมของกำลังรบด้านสุขภาพ และความสามารถของหน่วยแพทย์ในการให้บริการทางการแพทย์สนับสนุนการปฏิบัติการทางทหาร การบริการสุขภาพเพื่อความพร้อมของกองทัพเรือ มีเป้าหมายหลักคือ การดำรงรักษาพลกำลังและพลังใจของกำลังรบให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้จนบรรลุวัตถุประสงค์ ตามยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ

วิทยาการด้านการแพทย์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เนื้อหาในเอกสารอ้างอิงกองทัพเรือทางการแพทย์เดิมมีความล้าสมัย และไม่เป็นจริงในปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นในการเขียนเอกสารวิจัยด้านการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยต่าง ๆ ในกองทัพเรือ เพื่อเป็นการให้ความรู้ บอกแนวทางปฏิบัติ ชี้แจง สื่อสารกับหน่วยงานต่าง ๆ ของกองทัพเรือ รวมถึงกำลังพลของกองทัพเรือ ในด้านระบบการให้บริการทางการแพทย์ภายในกองทัพเรือ การดูแลสุขภาพของตนเอง การพัฒนาสมรรถภาพ การจัดการสิ่งแวดล้อม ปัญหาโรคภัยที่เกิดจากการทำงานในกองทัพเรือ รวมถึงการดูแลรักษาตนเองครอบครัว และคนใกล้ชิด

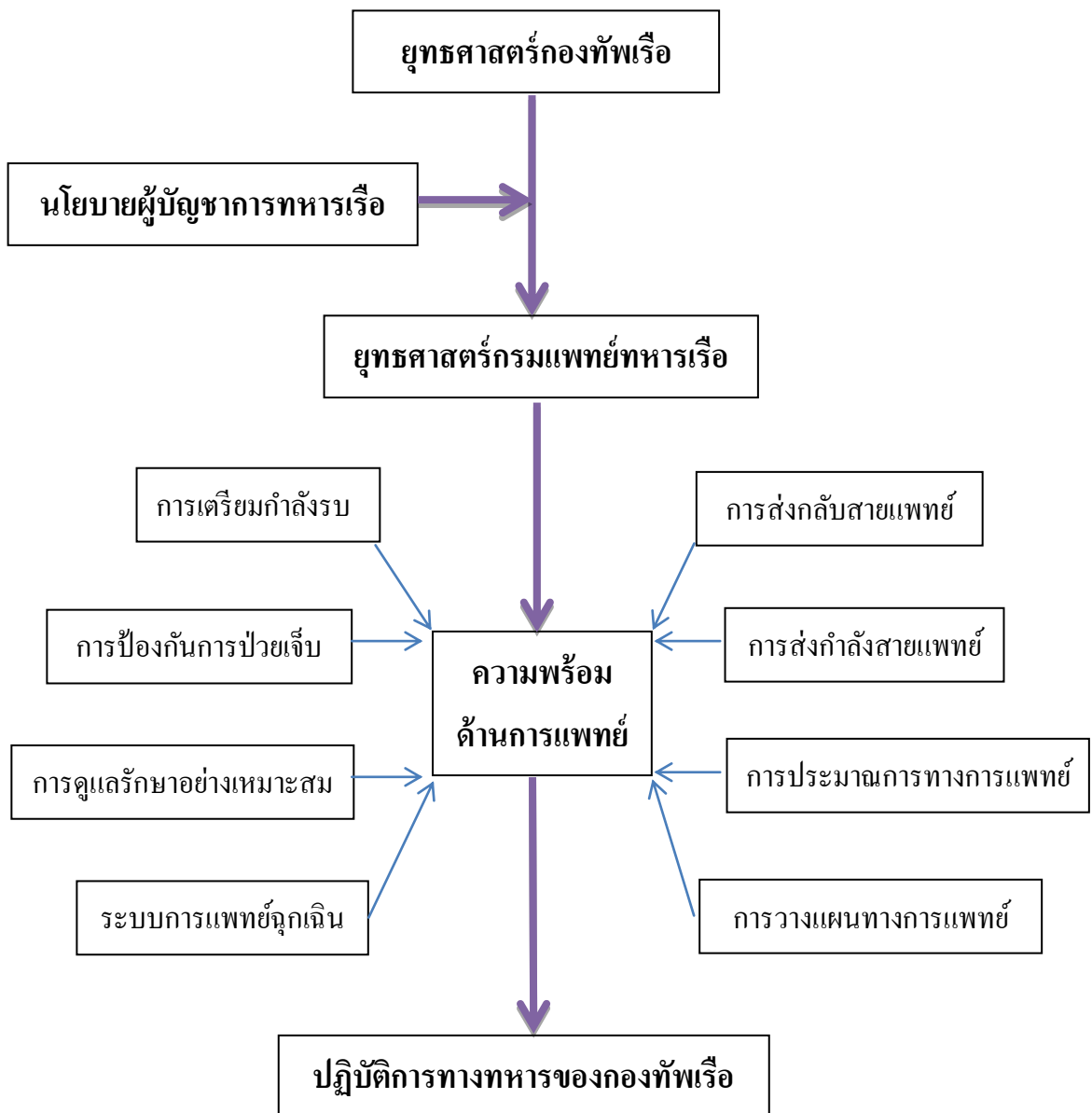
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการทางการแพทย์ของกรมแพทย์ทหารเรือ
๒. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคด้านการแพทย์ในการสนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ
๓. เพื่อเสนอแนวทางการสร้างความพร้อมด้านการแพทย์ในการสนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะความพร้อมด้านการแพทย์ที่เป็นไปตามยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ และกรมแพทย์ทหารเรือในปัจจุบัน

กรอบความคิดของการวิจัย

แผนภาพที่ ๑-๑ กรอบความคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลที่ได้จาก ตำรา เอกสารต่าง ๆ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต คู่มือ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบริการสุขภาพ (บริการทางการแพทย์) ที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมให้กำลังพลกองทัพเรือมีความพร้อมด้านสุขภาพที่จะปฏิบัติหน้าที่ และเป็นการให้บริการทางการแพทย์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการของกองทัพเรือในทุกด้าน เปรียบเทียบกับหลักการและเหตุผล นำไปสู่ผลการวิจัยและข้อยุติ รวมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. แนวทางการสร้างความพร้อมด้านการแพทย์ (Medical Readiness) ในการสนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ
๒. ข้อมูลในการจัดทำเอกสารอ้างอิงกองทัพเรือทางด้านการแพทย์
๓. กำลังพลของกองทัพเรือ ครอบครัว และคนใกล้ชิด มีความเข้าใจในการดูแลสุขภาพของตนเอง การพัฒนาสมรรถภาพ การจัดการสิ่งแวดล้อม ปัญหาโรคภัยที่เกิดจากการทำงานในกองทัพเรือ รวมถึงการดูแลรักษาตนเอง

คำจำกัดความ

ความพร้อมด้านการแพทย์	หมายถึง บริการสุขภาพ (บริการทางการแพทย์) ที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมให้กำลังพลกองทัพเรือ มีความพร้อมด้านสุขภาพที่จะปฏิบัติหน้าที่ และเป็นการให้บริการทางการแพทย์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการของกองทัพเรือในทุกด้าน
การส่งกลับสายแพทย์	หมายถึง การส่งกำลังพลของหน่วยทหารที่ได้รับการบาดเจ็บ หรือมีอาการป่วยจากปฏิบัติการทางทหารไปรับการรักษาพยาบาลยังหน่วยแพทย์ในอัตราของหน่วยกำลังรบหรือโรงพยาบาลในพื้นที่ส่วนหลังที่มีขีดความสามารถเหมาะสมกับลักษณะการป่วยเจ็บ ทั้งที่เป็นของหน่วยทหาร กระทรวงสาธารณสุขและ เอกชน เพื่อให้กำลังพลของหน่วยทหารได้รับการดูแลรักษาอย่างดีที่สุด

การส่งกำลังสายแพทย์	หมายถึง การสนับสนุนด้านพัสดุที่ใช้ทางการแพทย์ ได้แก่ การจัดหา การควบคุมทางบัญชี การแจกจ่าย และการจำหน่ายให้แก่หน่วยแพทย์ต่าง ๆ (รวมทั้งการซ่อมบำรุง)
การประมาณการทางการแพทย์	หมายถึง ข้อพิจารณา หนทางปฏิบัติที่ดีที่สุดต่อนายทหารฝ่ายอำนวยการของกำลังรบ และใช้เป็นพื้นฐานในการวางแผนทางการแพทย์ต่อไป และจะถูกใส่ไว้ในแผนทางการช่วยรบ นายทหารฝ่ายการแพทย์จะต้องบันทึกไว้อย่างชัดเจนว่าจะสามารถให้บริการทางการแพทย์ได้หรือไม่อย่างไร ถ้าไม่สามารถสนับสนุนได้ต้องให้เหตุผล ถ้าสามารถสนับสนุนได้จะต้องแจ้งหนทางปฏิบัติซึ่งจะสามารถสนับสนุนภารกิจของผู้บังคับบัญชาได้ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่และจะต้องให้คำชี้แจงย่อ ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมด้านสุขภาพของกำลังรบ ข้อขัดข้อง ความขาดแคลน รวมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขด้วย

บทที่ ๒

การปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ

บทบาทหน้าที่ของกองทัพเรือ

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘
กระทรวงกลาโหม มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. พิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้ง
ภายนอกและภายในราชอาณาจักร ปรามปรามการกบฏและการจลาจล โดยจัดให้มีและใช้กำลัง
ทหารตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือตามที่มีกฎหมายกำหนด

๒. พิทักษ์รักษา ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของ
สถาบันพระมหากษัตริย์

๓. ปกป้อง พิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงตลอดจน
สนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐในการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติ และการ
ช่วยเหลือประชาชน

๔. ศึกษา วิจัย พัฒนา และดำเนินการด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศและ
พลังงานทหาร ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศ และด้านกิจการอวกาศเทคโนโลยี
สารสนเทศและการสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมและความมั่นคงของ
ประเทศ

๕. ปฏิบัติการอื่นที่เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงครามเพื่อความ
มั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือปฏิบัติการอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามมติ
คณะรัฐมนตรี

หมวด ๒ การแบ่งส่วนราชการ มาตรา ๑๐ กระทรวงกลาโหม มีส่วนราชการ
ดังต่อไปนี้

- สำนักงานรัฐมนตรี
- สำนักงานปลัดกระทรวง
- กรมราชองครักษ์

บทที่ ๓

สภาพด้านการแพทย์ของกรมแพทย์ทหารเรือ

บทบาทหน้าที่ของกรมแพทย์ทหารเรือ

พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการกองทัพเรือ กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ กรมแพทย์ทหารเรือ มีหน้าที่อำนาจการ ประสานงาน แนะนำ กำกับดูแลและดำเนินการเกี่ยวกับการบริการสุขภาพ การส่งกำลัง และการ ซ่อมบำรุงพัสดุสายแพทย์ รวมทั้งการวิจัย และพัฒนาการแพทย์ ตลอดจนให้การฝึกและศึกษา วิชาการแพทย์และวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย มีเจ้ากรมแพทย์ทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชา รับผิดชอบ

กรมแพทย์ทหารเรือ เป็นส่วนราชการขึ้นตรงกองทัพเรือ การแบ่งส่วนราชการของ กรมแพทย์ทหารเรือประกอบด้วย หน่วยขึ้นตรงกรมแพทย์ทหารเรือ ๑๓ หน่วย ดังนี้

๑. กองบังคับการ มีหน้าที่วางแผน อำนาจการ ประสานงาน แนะนำและกำกับการ เกี่ยวกับกิจการที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมแพทย์ทหารเรือ

๒. กองการเงิน มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การรายงานทาง การเงิน ตลอดจนการดำเนินการเกี่ยวกับเงินรายรับของสถานพยาบาลกองทัพเรือ

๓. กองสวัสดิการสุขภาพ มีหน้าที่วางแผน ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับการ จัดบริการสุขภาพให้กับกำลังพลและครอบครัว การให้คำปรึกษาและประสานการใช้บริการ สุขภาพในสถานพยาบาลต่าง ๆ รวมทั้งงานทะเบียนและการใช้สิทธิ

๔. กองเวชสารสนเทศ มีหน้าที่วางแผน ประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับ ระบบสารสนเทศ การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทางการแพทย์ การวัดและวิเคราะห์ผลการ ปฏิบัติราชการ การประเมินการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศ ตลอดจนการเผยแพร่ข่าวสารและ วิทยาการด้านสุขภาพ

๕. กองเวชกรรมป้องกัน มีหน้าที่วางแผน ประสานงาน และดำเนินการเฝ้าระวัง และค้นหาปัญหาสุขภาพ รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาสุขภาพ ตลอดจน พัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมกำกับดูแลหน่วยแพทย์และหน่วยอื่น ๆ ของกองทัพเรือ ในการดำเนินการด้าน เวชกรรมป้องกัน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๔. หน่วยบัญชาการถวายความปลอดภัยรักษาพระองค์

๕. กองทัพอากาศ

มาตรา ๑๕ กองทัพอากาศมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพอากาศ การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๑๖ กองทัพอากาศมีส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

๑. กองบัญชาการกองทัพอากาศ

๒. กองทัพบก

๓. กองทัพเรือ

๔. กองทัพอากาศ

๕. ส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๐ กองทัพเรือมีหน้าที่เตรียมกำลังกองทัพเรือ การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพเรือตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม มีผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพเรือ กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓ ให้แบ่งส่วนราชการกองทัพเรือ กองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหม ดังต่อไปนี้

๑. สำนักงานเลขานุการกองทัพเรือ

๒. กรมสารบรรณทหารเรือ

๓. กรมกำลังพลทหารเรือ

๔. กรมข่าวทหารเรือ

๕. กรมยุทธการทหารเรือ

๖. กรมส่งกำลังบำรุงทหารเรือ

๗. กรมการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศทหารเรือ

๘. กรมกิจการพลเรือนทหารเรือ

๙. สำนักงานปลัดบัญชาทหารเรือ

๑๐. กรมการเงินทหารเรือ

๑๑. กรมจเรทหารเรือ

๑๒. สำนักงานตรวจสอบภายในทหารเรือ

๑๓. สำนักงานจัดหายุทธโศปกรณ์ทหารเรือ

๑๔. สำนักงานพระธรรมัญญุทहारเรือ
๑๕. กองเรือยุทธการ
๑๖. ท้าเรือภาคที่ ๑
๑๗. ท้าเรือภาคที่ ๒
๑๘. ท้าเรือภาคที่ ๓
๑๙. หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน
๒๐. หน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง
๒๑. ฐานท้าเรือสตั๊ดหีบ
๒๒. ฐานท้าเรือกรุงเทพ
๒๓. กรมสารวัตรทหารเรือ
๒๔. กรมอู่ทหารเรือ
๒๕. กรมอิเล็กทรอนิกส์ทหารเรือ
๒๖. กรมช่างโยธาทหารเรือ
๒๗. กรมสรรพาวุธทหารเรือ
๒๘. กรมพลธิการทหารเรือ
๒๙. กรมแพทย์ทหารเรือ
๓๐. กรมการขนส่งทหารเรือ
๓๑. กรมอุทกศาสตร์
๓๒. กรมสวัสดิการทหารเรือ
๓๓. กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ
๓๔. กรมยุทธศึกษาทหารเรือ
๓๕. โรงเรียนนายเรือ
๓๖. สำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองท้าเรือ
๓๗. หน่วยทหารอื่นซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากองร้อย กองพัน กรม หรือกองพล ซึ่ง

ขึ้นตรงต่อกองท้าเรือ

การจัดและการประกอบกำลังทางเรือ

๑. การจัดกำลังตามแบบ (TYPE ORGANIZATION)
 - ประเภทเดียวกัน
 - คุณลักษณะคล้ายกัน
 - การฝึก การ กบ. การธุรการ

๒. การจัดกำลังเฉพาะกิจ (TASK ORGANIZATION)

- ประกอบกำลังจากหน่วยที่มีหน้าที่เฉพาะหลาย ๆ หน่วยเข้าด้วยกัน
- สำหรับการปฏิบัติการกิจเฉพาะตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ห้วงเวลานั้น ๆ

การใช้กำลังของ ทร.

เป็นการใช้กำลังตามพื้นที่ต่าง ๆ

- ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ มีหน้าที่ ควบคุม อำนาจการ ประสานงาน และ กำกับการปฏิบัติของหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพเรือ

- ทหารเรือภาคที่ ๑, ๒ และ ๓ มีภารกิจที่สำคัญของทหารเรือภาค คือ รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล การควบคุมทะเลและจัดขบวนการปฏิบัติการทางเรือของข้าศึกต่อต้านการก่อการร้าย ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเล ป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทะเลและชายฝั่ง

- หน่วยปฏิบัติการตามลำน้ำโขง มีภารกิจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมาย คุ่มครอง และช่วยเหลือประชาชนจากภัยพิบัติต่าง ๆ ตามหลักมนุษยธรรม ในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำแม่น้ำโขง รวมทั้งสนับสนุนกำลังทางบกในการรักษาความมั่นคง และป้องกันประเทศ

- กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรี-ตราด มีภารกิจในการปฏิบัติการป้องกันชายแดน ไทย - กัมพูชา และรักษาความมั่นคงในพื้นที่ จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด ทั้งทางบก และทางทะเล ตั้งแต่ภาวะปกติ จนกว่าจะได้รับคำสั่งให้ใช้แผนป้องกันประเทศ เพื่อป้องกันมิให้กำลังต่างชาติรุกล้ำอธิปไตย รวมทั้งให้เกิดความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่รับผิดชอบ

- หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินภาคใต้ ปฏิบัติภารกิจด้านการเมือง การทหาร ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส

แผนภาพที่ ๒ - ๑ โครงสร้างการจัดส่วนราชการกองทัพเรือ

แผนภาพที่ ๒ - ๒ ตำแหน่งที่ตั้งหน่วยงานของกองทัพเรือ

ภารกิจของกองทัพเรือ

ภารกิจของ ทร. มีที่มาจากการพิจารณาสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของรัฐบาลและหน่วยเหนือที่เกี่ยวข้อง และกฎหมายที่ให้อำนาจทหารเรือ ๒๕ ฉบับ ซึ่งสามารถสรุปเป็นภารกิจของ ทร. ได้แก่

๑. เตรียมกำลัง ทร. และป้องกันราชอาณาจักร
๒. รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
๓. พิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์
๔. สนับสนุนการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ
๕. สนับสนุนการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชน

บทบาทของกองทัพเรือ

จากภารกิจของ ทร. และหลักนิยมของการใช้กำลังทางเรือ สามารถสรุปบทบาทของ ทร. ได้ ๓ บทบาท คือ

๑. การปฏิบัติการทางทหาร (Military Role)

เป็นบทบาทในการปฏิบัติการทางเรือเพื่อป้องกันประเทศในรูปแบบต่าง ๆ ตามสถานการณ์ที่กระทบต่ออำนาจอธิปไตยและเอกราชของประเทศซึ่งจำเป็นต้องใช้กำลังทางเรือที่เข้มแข็งปฏิบัติการด้วยความเฉียบขาด รุนแรง และเด็ดขาด

๒. การรักษากฎหมายและช่วยเหลือ (Constabulary Role)

เป็นบทบาทในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การรักษากฎหมายตามที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ทหารเรือเป็นเจ้าหน้าที่ ๒๕ ฉบับ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือประชาชนและพัฒนาประเทศ

๓. การสนับสนุนกิจการระหว่างประเทศ (Diplomatic Role)

เป็นบทบาทในการใช้กำลังทางเรือสนับสนุนการดำเนินนโยบายและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของรัฐบาล และใช้แสดงกำลังเพื่อสนับสนุนการเจรจาต่อรองเมื่อมีการขัดกันผลประโยชน์ของชาติ หรือเหตุการณ์วิกฤติที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติโดยตรง

ยุทธศาสตร์กองทัพเรือ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๓

วิสัยทัศน์กองทัพเรือ พุทธศักราช ๒๕๖๓

เป็นหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลที่มีบทบาทนำในภูมิภาค และเป็นเลิศในการบริหารจัดการ

สาระสำคัญและเป้าหมาย

๑. หน่วยงานความมั่นคงทางทะเลที่มีบทบาทนำในภูมิภาค

๑.๑ สาระสำคัญ

ทร. มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นหน่วยงานหลักด้านความมั่นคงทางทะเลของประเทศที่มีความพร้อมและมีขีดความสามารถสูงเป็นที่เชื่อมั่นและไว้วางใจจากสาธารณชนในการปฏิบัติการทางทหารเพื่อเอาชนะฝ่ายตรงข้ามเพื่อรักษาสิทธิและอำนาจอธิปไตยทางทะเล รักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และภารกิจอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ตั้งแต่ภาวะปกติ รวมทั้งเป็นความภาคภูมิใจของคนในชาติในการปฏิบัติงานเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลในระดับนานาชาติ ซึ่งเป็นเกียรติและศักดิ์ศรีของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ ตลอดจนเป็นแบบอย่างในการพัฒนากองทัพเรือที่ดี โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อการรักษาผลประโยชน์ สร้างความสงบสุขและความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาคร่วมกันเป็นหลัก และให้ความสำคัญกับการพึ่งพาตนเองโดยไม่มุ่งเน้นการแข่งขันในการเสริมสร้างยุทธโศปกรณ์เงินเกินความจำเป็น

๑.๒ เป้าหมาย

- เป็นหน่วยงานหลักด้านความมั่นคงทางทะเลของประเทศไทยที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลและการพัฒนาให้มีการจัดระบบระเบียบที่ดีในทะเล
- เป็นหน่วยงานที่ได้รับการเชื่อถือจากประเทศในภูมิภาคอาเซียน ในการริเริ่มแนวทางการดำเนินงานด้านความมั่นคงทางทะเลที่สร้างสรรค์และได้รับการยอมรับให้เป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดีในภูมิภาคอาเซียน
- เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทและมีส่วนร่วมสำคัญในการปฏิบัติงานเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลทั้งภายในภูมิภาคอาเซียนและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก

- เป็นหน่วยงานที่ได้รับการไว้วางใจและเป็นที่เชื่อมั่นจากสาธารณชนว่าการปฏิบัติภารกิจใด ๆ จะประสบผลสำเร็จและเป็นผลงานที่มีความโดดเด่นในเวทีระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นเกียรติและศักดิ์ศรี รวมทั้งเป็นความภาคภูมิใจของคนในชาติ

๒. หน่วยงานที่มีความเป็นเลิศในการบริหารจัดการ

๒.๑ สารสำคัญ

ทร. ยึดมั่นการพัฒนาหน่วยงานให้เป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูง มีการกำกับดูแลองค์กรที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ระบบการบริหารจัดการกองทัพมีมาตรฐานระดับสากล มุ่งสู่ความเป็นเลิศ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือในเรื่องความโปร่งใส ความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม และมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งการใช้จ่ายงบประมาณจากภาษีของประชาชนเป็นไปอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ เป็นที่เชื่อมั่นของประชาชน ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับหน่วยงานราชการภายในประเทศและต่างประเทศในด้านการบริหารจัดการที่เน้นคุณภาพ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การมีความคิดริเริ่ม และสร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์กับการปฏิบัติงานตามภารกิจและเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

๒.๒ เป้าหมาย

- เป็นหน่วยงานที่มีระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล ตั้งแต่การกำหนดทิศทางการนำองค์กร และยุทธศาสตร์ได้อย่างชัดเจน สามารถนำยุทธศาสตร์ลงสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีระบบการจัดเก็บสถิติข้อมูลผลการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณที่สามารถใช้ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลได้อย่างถูกต้องน่าเชื่อถือ และทันต่อสถานการณ์

- เป็นหน่วยงานที่มีระบบการกำกับดูแลองค์กรที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล มีระบบการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ และมีระบบการจัดการข้อร้องเรียนและข้อร้องทุกข์ที่เป็นรูปธรรมและเป็นไปตามหลักของกฎหมาย รวมทั้งมีระบบการจัดการผลกระทบทางลบที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

- เป็นหน่วยงานที่ได้รับความเชื่อมั่นและพึงพอใจจากทั้งบุคลากรภายในกองทัพเรือ ประชาชน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

- เป็นหน่วยงานที่มีระบบการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูงตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอย่างต่อเนื่อง

คุณค่าที่กองทัพเรือส่งมอบให้กับสังคม

กองทัพ เรือที่ประชาชนเชื่อมั่น และภาคภูมิใจ

วิสัยทัศน์กองทัพเรือ พุทธศักราช ๒๕๖๓ เป็นภาพความคาดหวังที่กองทัพเรือมุ่งพัฒนาเพื่อนำพาองค์กรไปสู่การบรรลุเป้าหมายนั้นในอนาคต รวมทั้งยังสามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นในความรู้สึกของประชาชนว่า กองทัพเรือจะส่งมอบผลการปฏิบัติงานที่มีคุณค่าและน่าภาคภูมิใจให้กับสังคมในทุกภารกิจ โดยเฉพาะการเป็นหน่วยงานที่สามารถสร้างหลักประกันด้านความมั่นคงทางทะเลให้กับประเทศ มีผลการปฏิบัติงานที่ดี มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม มีความเป็นมืออาชีพและมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อการพึ่งพาตนเอง ตลอดจนเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทที่โดดเด่นในการธำรงไว้ซึ่งเกียรติ และศักดิ์ศรีของประเทศในสังคมโลก เป็นที่ยอมรับ เชื่อถือ ชื่นชม และยกย่องจากสาธารณชนในการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับหน่วยงานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์กองทัพเรือ

จากการตรวจสอบสถานะแวดล้อมแสดงว่าใน ๑๐ ปีข้างหน้า ปัญหาความมั่นคงที่สำคัญจะประกอบไปด้วย ภัยคุกคามแบบดั้งเดิม และ ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ซึ่งปัญหาความมั่นคงดังกล่าวมีความหลากหลาย ซับซ้อนเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับประเทศต่าง ๆ ซึ่งต้องรักษาผลประโยชน์ของชาติร่วมกันในระดับสากล หากที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง หรือประเทศใดประเทศหนึ่งจะแก้ไขปัญหาได้โดยลำพัง และเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความเจริญรุ่งเรืองของประเทศและสังคมโลกในระยะยาวตั้งแต่ในภาวะปกติ ดังนั้น ทร. จึงกำหนดยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมทั้งการดำเนินการในภาวะปกติจนถึงภาวะขัดแย้งที่ต้องใช้กำลังรบเข้าปฏิบัติการ ดังนี้

๑. สร้างบทบาทนำในความร่วมมือด้านความมั่นคง (Active Security Cooperation) เป็นยุทธศาสตร์ตามแนวความคิดเชิงป้องกันและสร้างสรรค์ โดย ทร. จะต้องแสดงบทบาทนำในการริเริ่มให้เกิดความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลทั้งในระดับหน่วยงานภายในประเทศและระดับนานาชาติ เพื่อให้เกิดเสถียรภาพความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ทร. ที่มุ่งมั่นพัฒนา ทร. ให้เป็นหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลที่มีบทบาทนำในระดับภูมิภาค และเป็นการแก้ปัญหาเชิงรุกก่อนที่ความขัดแย้งจะเกิดขึ้นและหากความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้วก็สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ทันเวลา ซึ่งค่าใช้จ่ายเพื่อลงทุนในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหรือความขัดแย้ง จะมีค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าค่าใช้จ่ายในการแก้ปัญหาหลังเกิดเหตุหรือทำสงครามมาก โดยมาตรการดังกล่าวจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือเกียรติและศักดิ์ศรีในเวทีระหว่างประเทศ รวมทั้งผลประโยชน์ที่ประเทศพึงจะได้รับ

๒. การป้องปราม (Deterrence) เป็นยุทธศาสตร์เชิงป้องกันที่จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการสร้างบทบาทนำในความร่วมมือด้านความมั่นคง เพื่อประกันความเสี่ยงหรือเป็นระบบสำรอง เนื่องจากปัญหาความมั่นคงเป็นสิ่งอันไม่พึงประสงค์ และส่งผลกระทบต่อความเสียหายค่อนข้างมากในการแก้ไข และหลายเรื่องมีผลต่อความอยู่รอดของชาติเกียรติภูมิและศักดิ์ศรีของชาติ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งไม่สามารถละเลยและเป็นความเสี่ยงที่ไม่อาจยอมรับได้ จึงต้องมีมาตรการป้องกันอย่างเต็มที่ที่ไม่ให้เกิดขึ้นหรือขยายความรุนแรง โดย ทร. จะเสริมสร้างขีดความสามารถของกำลังรบให้มีความทันสมัย ศักยภาพสูง และมีดุลกำลังรบที่เหมาะสมในการยับยั้งความคิดของฝ่ายตรงข้ามที่จะใช้กำลังต่อเราได้

๓. การปฏิบัติการเชิงรุก (Offensive Operations) เป็นยุทธศาสตร์ขั้นสุดท้ายในการแก้ไขปัญหา หากไม่สามารถระงับข้อขัดแย้งด้วยยุทธศาสตร์การสร้างบทบาทนำในความร่วมมือด้านความมั่นคงและการป้องปรามได้ ทร. จะริเริ่มใช้กำลังรบเข้าควบคุมสถานการณ์อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพด้วยขนาดของกำลังที่เหมาะสมเพื่อให้ผลการปฏิบัติอยู่ในสถานะที่ได้เปรียบในการเจรจาต่อรอง โดยไม่ให้สถานการณ์ขยายตัวจนไม่สามารถควบคุมได้ และอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายระหว่างประเทศและความชอบธรรมของประชาคมโลก อย่างไรก็ตามต้องให้ผลการปฏิบัติอยู่ในสถานะที่ได้เปรียบในการเจรจาต่อรองและยังคงรักษาเกียรติภูมิของชาติไว้ได้

จากยุทธศาสตร์ข้างต้น ทร. จึงมีแนวทางการปฏิบัติในภารกิจและบทบาทต่าง ๆ ดังนี้

๑. สร้างบทบาทนำในความร่วมมือด้านความมั่นคง (Active Security Cooperation)

๑.๑ **ด้านการปฏิบัติการทางทหาร** ริเริ่มสร้างความร่วมมือด้านการทหารกับประเทศเพื่อนบ้าน มิตรประเทศ และประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นมิตร รักษาความเป็นกลาง ลดเงื่อนไขและโอกาสที่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง รวมทั้งป้องกันมิให้ความขัดแย้งขยายขอบเขตออกไปนอกเหนือการควบคุม

๑.๒ **ด้านการรักษากฎหมายและช่วยเหลือ** ริเริ่มและเป็นหน่วยงานหลักในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการข่าว การประสานการปฏิบัติในทุกระดับ ทั้งหน่วยงานภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาเนื่องจากปัญหาความมั่นคงทางทะเลใน ๑๐ ปีข้างหน้า เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและส่งผลกระทบต่อทุกประเทศในภูมิภาค และไม่สามารถแก้ปัญหาได้โดยประเทศใดตามลำพัง เช่น การกระทำผิดกฎหมายในทะเลที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ และการก่อการร้ายในทะเล เป็นต้น

๑.๓ **ด้านกิจการระหว่างประเทศ** ริเริ่มและมีบทบาทสำคัญในการสร้างความร่วมมือป้องกันภัยคุกคามเฉพาะเรื่องที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงกับกลุ่มประเทศในภูมิภาค ประเทศมหาอำนาจ และองค์กรระหว่างประเทศทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกตามนโยบายรัฐบาล เช่น ปัญหาภัยธรรมชาติที่รุนแรง การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในภูมิภาคและภายใต้กรอบของ UN เป็นต้น

๒. การป้องปราม (Deterrence)

๒.๑ **ด้านการปฏิบัติการทางทหาร** พัฒนาและแสดงขีดความสามารถของกำลังทางเรือให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะยับยั้งความคิดฝ่ายตรงข้ามที่จะใช้กำลังต่อฝ่ายเรา เช่น การเสริมสร้างขีดความสามารถกำลังรบให้มีดุลยภาพทัดเทียมกับฝ่ายตรงข้าม และมีขีดความสามารถในการโจมตีและสร้างความเสียหายได้อย่างรุนแรง รวดเร็ว การแสดงกำลังในพื้นที่อ้างสิทธิ์ทับซ้อนทางทะเลตามห้วงเวลาที่เหมาะสม การส่งกำลังที่มีสมรรถนะสูงเข้าร่วมกิจกรรมทางเรือ/ทางทะเลในภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง และการสาธิตการใช้อาวุธที่มีศักยภาพสูงทั้ง ๒ ฟังทะเล เป็นต้น

๒.๒ **ด้านการรักษากฎหมายและช่วยเหลือ** แสดงขีดความสามารถในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเล โดยการลาดตระเวนแสดงกำลังในพื้นที่ที่ล่อแหลมที่จะเกิดการกระทำผิดกฎหมายทั้งในทะเลและพื้นที่ทางบกและลาน้ำที่ ทร. รับผิดชอบตามห้วงเวลาที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง

๒.๓ ด้านกิจการระหว่างประเทศ สนับสนุนกำลังป้องกันที่จัดเตรียมไว้ เป็นเครื่องมือร่วมกับพลังอำนาจของชาติในด้านอื่น ๆ ในการสนับสนุนการดำเนินนโยบาย ต่างประเทศของรัฐบาล

๓. การปฏิบัติการเชิงรุก (Offensive Operations)

๓.๑ ด้านการปฏิบัติการทางทหาร ใช้กำลังทางเรือในลักษณะริเริ่มปฏิบัติการ เพื่อป้องกันประเทศด้วยความเด็ดขาด รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลการปฏิบัติอยู่ใน สถานะได้เปรียบในการเจรจาต่อรอง และได้ผลในเชิงป้องกัน

๓.๒ ด้านการรักษากฎหมายและช่วยเหลือ ใช้ทรัพยากรของ ทร. ในการ สนับสนุนการปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทั้งในทะเล พื้นที่ทางบกและลำน้ำที่ ทร. รับผิดชอบ โดยเน้นการปฏิบัติก่อนที่การกระทำผิดจะเกิดขึ้นหรือแพร่กระจายเข้าสู่ประเทศไทยตาม ขอบเขตของกฎหมายที่มอบอำนาจให้ ทร. และใช้กำลังทางเรือสนับสนุนการช่วยเหลือประชาชนที่ ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติในทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งการพัฒนาประเทศที่ได้รับมอบหมาย

๓.๓ ด้านกิจการระหว่างประเทศ ใช้กำลังทางเรือดำเนินการตามกรอบความ ร่วมมือกับกลุ่มประเทศในภูมิภาค มหาอำนาจ และองค์กรระหว่างประเทศตามนโยบายรัฐบาล โดยเฉพาะการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม (MOOTW) เช่น การปราบปรามโจร สลัด การรักษาสันติภาพ และการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เป็นต้น โดย ทร. จะต้องมีส่วนร่วม ริเริ่มแนวคิดในการปฏิบัติการร่วมใน โอกาสต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

นโยบายผู้บัญชาการทหารเรือ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘

นโยบายผู้บัญชาการทหารเรือประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ฉบับนี้ ถือเป็นเครื่องมือ สำคัญในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยต่าง ๆ ในกองทัพเรือให้เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ และมีความชัดเจนในการร่วมกันก้าวไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ว่า กองทัพเรือจะเป็นหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลที่มีบทบาทนำในภูมิภาค และเป็นเลิศในการ บริหารจัดการ ทั้งนี้ได้กำหนดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กองทัพเรือ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ รวมทั้งสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงและสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศใน ปัจจุบัน ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ กองทัพเรือมีภารกิจที่สำคัญจำนวนมากที่ต้องปฏิบัติให้บรรลุผล ตามเป้าหมาย ทั้งการเตรียมความพร้อมของกำลังพลและยุทโธปกรณ์ เพื่อป้องกันอธิปไตยและ รักษาความมั่นคงภายในประเทศ อันถือเป็นหน้าที่หลักที่ทหารจะละเลยมิได้ การพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชนจากภัยพิบัติต่าง ๆ ที่มีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นในอนาคต รวมทั้ง

ภารกิจเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลของประเทศและของภูมิภาค ซึ่งจะยิ่งทวีจำนวนและความสำคัญเมื่อประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘ นอกจากนี้ยังจะต้องเตรียมการจัดส่งกำลังพลไปปฏิบัติหน้าที่เป็น ผบ.กองกำลังเฉพาะกิจผสมทางเรือ ที่ ๑๕๑ พร้อมคณะฝ่ายอำนวยการ เพื่อควบคุมบังคับบัญชากองกำลังนานาชาติ ในการป้องกันและปราบปรามโจรสลัดบริเวณอ่าวเอเดนและชายฝั่งประเทศโซมาเลีย รวมทั้งการเตรียมเป็นเจ้าภาพจัดการสวนสนามทางเรือ ในโอกาสครบรอบ ๕๐ ปี การก่อตั้งอาเซียน ในปี พ.ศ.๒๕๖๐ ซึ่งทั้งสองภารกิจถือเป็นความภาคภูมิใจและความสำเร็จของกองทัพเรือ ที่ได้รับเกียรติและความไว้วางใจจากมิตรประเทศ ให้แสดงบทบาทนำในเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ

การปฏิบัติงานของกองทัพเรือในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ และในอนาคตสืบจากนี้ไป ไม่อาจประสบผลสำเร็จได้ หากปราศจากความร่วมมือร่วมใจจากกำลังพลทุกคน ดังนั้นจึงขอให้กำลังพลทุกคนตระหนักในความสำคัญของตนเอง และมุ่งพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของตนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของกองทัพเรือ รวมทั้งมีความรักความสามัคคี มุ่งมั่นปฏิบัติงานเพื่อกองทัพเรือ และประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราทุกคนสืบไป

สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง

ในห้วงระยะเวลา ๕ – ๑๐ ปีข้างหน้า แนวโน้มของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยและส่งผลโดยตรงกับภารกิจและบทบาทหน้าที่ของ ทร. จะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก มีความหลากหลาย และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทั้งปัญหาความมั่นคงในระดับโลกและภูมิภาค รวมทั้งปัญหาความมั่นคงภายในประเทศ ทั้งนี้จากการตรวจสอบสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงตามยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมและยุทธศาสตร์กองทัพเรือ สามารถสรุปได้ว่า ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับภัยคุกคามที่ ทร. จะต้องมีส่วนร่วมในการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของชาติ ดังนี้

๑. ภัยคุกคามแบบดั้งเดิม (Traditional Threat) เป็นภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากปัญหาความขัดแย้งทางทหาร อันเนื่องมาจาก

- ปัญหาเส้นเขตแดนทางบกและทางทะเลและพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีความเปราะบางทางการเมืองที่ยังคงไม่มีความชัดเจนในหลายพื้นที่

- ปัญหาความขัดแย้งในการแย่งชิงทรัพยากรทางทะเลในพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อน

๒. ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non - Traditional Threat)

- ปัญหาการล่องละเมิดสถาบันพระมหากษัตริย์

- ปัญหาความแตกแยกในสังคมไทย
- ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
 - ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น การค้าอาวุธ การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การกระทำอันเป็นโจรสลัด อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ และการก่อการร้ายสากล
- ปัญหาภัยคุกคามทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ปัญหาการลักลอบเข้าเมือง
- ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศ
- ปัญหาสิ่งแวดล้อมและภัยธรรมชาติ
- ปัญหาโรคระบาดและโรคติดต่อ

นโยบายทั่วไป

๑. พิชัยและรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งสนับสนุนการจัดกิจกรรมเทิดพระเกียรติ และดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริอย่างเต็มกำลังความสามารถ

เป้าหมาย

๑.๑ สถาบันพระมหากษัตริย์มีความปลอดภัย และได้รับการเทิดทูนอย่างสมพระเกียรติ

๑.๒ สามารถจัดกำลังและดำรงการปฏิบัติในการถวายความปลอดภัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ ในพื้นที่รับผิดชอบของ ทร. และพื้นที่ตามที่ได้รับมอบหมายในทุกโอกาส โดยไม่มีข้อบกพร่อง

๑.๓ การจัดกิจกรรมเทิดพระเกียรติในโอกาสต่าง ๆ ดำเนินการได้อย่างสมพระเกียรติ

๑.๔ โครงการพระราชดำริได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๒. สนับสนุนการรักษาความสงบเรียบร้อย การเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของประชาชนในชาติ และการปฏิรูปประเทศไปสู่การเป็นประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและยั่งยืน

เป้าหมาย

๒.๑ การสนับสนุนการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ที่ ทร. รับผิดชอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๒.๒ การปฏิบัติในส่วนที่ ทร. เกี่ยวข้องทั้งในส่วนการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของประชาชนในชาติ และการปฏิรูปประเทศเป็นไปตามแนวทางและแผนงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติและรัฐบาล

๒.๓ ทร. มีภาพลักษณ์ที่ดี ได้รับการยกย่องและสาธารณชนมีความพึงพอใจ ที่ได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติและสร้างความสงบสุขให้กับประเทศ

๓. สนับสนุนการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย มุ่งเน้นความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนทุกภาคส่วนในการปฏิบัติงานเพื่อรักษาความ ปลอดภัย และสร้างเครือข่ายข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงที่เข้มแข็ง

เป้าหมาย

๓.๑ หน่วยงาน กำลังพล และประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบมีความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน

๓.๒ ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ และให้การ สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ทร. และ หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ

๓.๓ การปฏิบัติงานของกำลังรบ ทร. ในพื้นที่ที่มีความประสานสอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่

๔. สนับสนุนการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบของ ทร. ทั้งภายในที่ตั้งหน่วยงานและที่พักอาศัยของกำลังพล

เป้าหมาย

๔.๑ การแพร่กระจายของยาเสพติดในพื้นที่รับผิดชอบลดลง หรือหมดไป

๔.๒ กำลังพลและครอบครัวปราศจากผู้ติดยาเสพติด และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด

๔.๓ กำลังพลและครอบครัวได้รับความรู้ถึงโทษทัณฑ์และพิษภัยจากยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

๕. พัฒนาคุณภาพการสวัสดิการและการบริการให้กับกำลังพลและครอบครัว เพื่อให้มีขวัญกำลังใจ และคุณภาพชีวิตที่ดี

เป้าหมาย

๕.๑ กำลังพลทุกระดับได้รับสวัสดิการและการบริการกำลังพลตามสิทธิ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๕.๒ กำลังพลชั้นผู้น้อยสามารถเข้าถึงและได้รับประโยชน์ตามสิทธิด้านการ สวัสดิการได้อย่างสะดวก และรวดเร็วมากขึ้น

๕.๓ กำลังพลและครอบครัวได้รับการบริการด้านที่พักอาศัยและการ รักษาพยาบาลอย่างเหมาะสมและพอเพียง

นโยบายด้านการกำหนดยุทธศาสตร์และโครงสร้างกำลังรบ

๑. จัดทำรายละเอียดความต้องการยุทธโศปกรณ์หลักของ ทร. รองรับขีดความสามารถที่ต้องการตามยุทธศาสตร์ ทร. พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๓

เป้าหมาย

๑.๑ ทร. มีรายละเอียดความต้องการ และคุณลักษณะของยุทธโศปกรณ์หลักที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับเป็นข้อมูลในการจัดหายุทธโศปกรณ์และการบริหารโครงการที่มีประสิทธิภาพ

๑.๒ การจัดหาและพัฒนากำลังรบของ ทร. เป็นไปตามแนวความคิดทางยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์ที่กำหนด

๒. ทบทวนแผนปลดประจำการยุทธโศปกรณ์ที่หมดอายุการใช้งาน หดคุณค่าทางยุทธการและไม่คุ้มค่าต่อการซ่อมบำรุงให้สอดคล้องกับโครงสร้างกำลังรบและแผนการจัดหายุทธโศปกรณ์ใหม่เข้าประจำการตามยุทธศาสตร์ ทร. พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๓

เป้าหมาย

๒.๑ ทร. มีแผนการปลดประจำการยุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัย สอดคล้องกับแผนงานและแนวความคิดในการเสริมสร้างกำลังรบตามยุทธศาสตร์

๒.๒ การซ่อมบำรุงและดำรงสภาพยุทธโศปกรณ์ตามโครงสร้างกำลังรบที่กำหนดมีความคุ้มค่าในการลงทุน และ ทร. สามารถใช้งานประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ศึกษาและจัดทำรายละเอียดแนวทางการนำระบบขีปนาวุธเรือกลไกลโหมมาใช้ใน ทร. ให้สอดคล้องกับแนวทางที่ กท. กำหนด และเกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานของ ทร.

เป้าหมาย

๓.๑ ทร. มีรายละเอียดแนวทางการปฏิบัติรองรับการนำระบบขีปนาวุธเรือกลไกลโหมมาใช้ใน ทร. อย่างเป็นรูปธรรม และมีสอดคล้องกับแนวทางที่ กท. กำหนด

๓.๒ ทร. สามารถเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ รองรับการนำระบบขีปนาวุธเรือกลไกลโหมมาใช้ใน ทร. ต่อไปในอนาคต

๔. เผยแพร่และประเมินผลการรับรู้และความเข้าใจในแนวความคิดการพัฒนา ทร. ตามวิสัยทัศน์ ทร. พ.ศ.๒๕๖๓ และ ยุทธศาสตร์ ทร. พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๓

เป้าหมาย

๔.๑ หน่วยงานและกำลังพลของ ทร. รับรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับทิศทางในการพัฒนาและเป้าหมายในการปฏิบัติงานเพื่อมุ่งสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ร่วมกัน

๔.๒ การนำองค์กรของ ทร. เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการ
ภาครัฐ

๔.๓ ทร. มีข้อมูลที่ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดทำแผนงานสำหรับ
การบริหารและนำองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

นโยบายด้านการกำลังพล

๑. จัดทำแผนการบริหารจัดการกำลังพล และแผนพัฒนากำลังพล รองรับ
พัฒนา ทร. ไปสู่การเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูงและการเสริมสร้างขีดความสามารถตาม
ยุทธศาสตร์ ทร. พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๓

เป้าหมาย

๑.๑ ทร. มีแผนการบริหารจัดการและพัฒนากำลังพลในระยะ ๕ – ๑๐ ปี และ
ระบบงานที่เกี่ยวข้องกับการกำลังพลตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐที่เหมาะสมและมี
ประสิทธิภาพ

๑.๒ ทร. มีแนวทางการเตรียมบุคลากร/บริหารจัดการสำหรับตำแหน่ง
ผู้บริหาร ตำแหน่งงานที่สำคัญ และกลุ่มที่มีขีดสมรรถนะสูง ที่เหมาะสมและเป็นธรรม

๒. พัฒนาขีดความสามารถของกำลังพล ทร. ให้มีความพร้อมในการเริ่มก้าวเข้าสู่
สู่ประชาคมอาเซียน และการพัฒนา ทร. ไปสู่การเป็นหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลที่มีบทบาทนำ
ในภูมิภาค

เป้าหมาย

๒.๑ กำลังพลมีความรู้เรื่องกลไกการทำงาน ของประชาคมอาเซียน และ
องค์กรความมั่นคงทางทะเลภายในประเทศและระดับนานาชาติ

๒.๒ กำลังพลมีทักษะการใช้ภาษา ในการติดต่อประสานงานและปฏิบัติการ
ร่วมกันกับประเทศในภูมิภาคและมิตรประเทศในระดับที่เหมาะสมตามตำแหน่งงานและชั้นยศ

๓. พัฒนากำลังพลให้มีคุณธรรม จริยธรรม อุทิศการณื ความรักชาติ และยึดมั่น
ตามค่านิยม ทร.

เป้าหมาย

๓.๑ กำลังพลทุกระดับของ ทร. ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มี
ความรับผิดชอบ เสียสละ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติและประโยชน์สุขของประชาชนเป็น
หลักปฏิบัติในการทำงาน

๓.๒ กำนัลพลได้รับการยกย่องและยอมรับจากประชาชนในความเป็น
ทหารเรือมืออาชีพ เป็นผู้มีเกียรติและศักดิ์ศรี ชื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม

๔. พัฒนาระบบงานด้านการสวัสดิการกำนัลพลให้สามารถตอบสนองต่อความ
ต้องการ ทั้งกำนัลพลประจำการและนอกราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

๔.๑ กำนัลพลและครอบครัวได้รับสวัสดิการและการช่วยเหลือตามสิทธิที่
กำหนดไว้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว

๔.๒ กำนัลพลที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงภัย และครอบครัว ได้รับการดูแล
ด้านสวัสดิการและการช่วยเหลืออย่างรวดเร็วและเป็นธรรม

๔.๓ ข้าราชการบำนาญของ ทร. และประชาชนที่ติดต่อกองการเกี่ยวกับการ
สวัสดิการและสิทธิกำนัลพลได้รับการบริการและอำนวยความสะดวกอย่างสมเกียรติ

๕. ส่งเสริมให้กำนัลพลแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ในการ
ปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาให้ ทร. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

เป้าหมาย

๕.๑ กำนัลพลได้รับการเพิ่มพูนและพัฒนาองค์ความรู้ที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง
และเป็นไปตามหลักการจัดการความรู้

๕.๒ หน่วยต่าง ๆ ใน ทร. มีกิจกรรมที่สนับสนุนให้กำนัลพลได้มีโอกาส
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีการจัดเก็บรวบรวมองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ
และสามารถนำมาใช้ได้อย่างสะดวก

นโยบายด้านการข่าว

๑. จัดทำแผนพัฒนาโครงสร้างและระบบงานด้านการข่าวของ ทร. ระยะ ๕ ปี
รองรับแนวความคิดทางยุทธศาสตร์และการปฏิบัติการกิจของ ทร. ตามยุทธศาสตร์ ทร. พ.ศ.
๒๕๕๘-๒๕๖๓

เป้าหมาย

๑.๑ การพัฒนาด้านการข่าวสามารถตอบสนองการปฏิบัติการกิจของ ทร.
ตามสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสม

๑.๒ งานด้านการข่าวมีเป้าหมายและแนวทางดำเนินการที่ชัดเจน หน่วยที่
เกี่ยวข้องสามารถนำไปจัดทำแผนงานรองรับได้

๒. พัฒนาขีดความสามารถด้านภาษาของกำนัลพลด้านการข่าว ให้มีความพร้อม
ในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และรองรับการสร้างบทบาทนำในความร่วมมือด้านความมั่นคง

เป้าหมาย

๒.๑ ทร. มีกำลังพลปฏิบัติงานด้านการข่าวที่มีความรู้และความสามารถสื่อสารในภาษาของประเทศเพื่อนบ้านและภาษาท้องถิ่น

๒.๒ ทร. สามารถติดตามสถานการณ์ความเคลื่อนไหวของประเทศต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

๓. เสริมสร้างความร่วมมือด้านการทูตทหารให้มีความพร้อมรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการสร้างบทบาทนำในความร่วมมือด้านความมั่นคงของภูมิภาค

เป้าหมาย

๓.๑ งานด้านการทูตทหารของ ทร. มีความสอดคล้องและสามารถสนับสนุนแนวความคิดตามวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ ทร. พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๓ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒ ทร. มีความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีกับประเทศในภูมิภาค และมิตรประเทศ

๔. พัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การร่วมมือด้านการข่าว และระบบการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร กับองค์กรหรือหน่วยงานภายในประเทศ ประเทศในภูมิภาค และมิตรประเทศ ให้สามารถสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของ ทร. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

๔.๑ ทร. มีข้อมูลด้านการข่าวที่เพียงพอและครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการสามารถสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของ ทร. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒ ระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อเสริมสร้างการรับรู้เท่าทันสถานการณ์ทางทะเล (Maritime Domain Awareness: MDA) ของ ทร. เป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านความมั่นคงทางทะเลของไทย

๕. พัฒนาระบบเชื่อมโยงและระบบฐานข้อมูลด้านการข่าวของศูนย์ข่าวกรอง ทร. ให้สามารถตอบสนองภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว โดยให้ความสำคัญกับการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าสนับสนุนการป้องกันประเทศ การรักษาความสงบในพื้นที่รับผิดชอบ และการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

เป้าหมาย

ทร. มีระบบเชื่อมโยงและฐานข้อมูลของศูนย์ข่าวกรอง ทร. ที่สามารถนำไปวิเคราะห์และประเมินแนวโน้มสถานการณ์เพื่อการเตือนภัยล่วงหน้าสนับสนุนการแก้ปัญหาได้ตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ

นโยบายด้านยุทธศาสตร์และการฝึก

๑. สนับสนุนการเตรียมความพร้อมประเทศไทยในการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

เป้าหมาย

๑.๑ ทร. มีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และสามารถปฏิบัติการกิจสนับสนุนรัฐบาล และหน่วยเหนือได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเริ่มก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๑.๒ แผนงานในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของ กท. และอนุกรรมการเตรียมความพร้อมประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ ที่ ทร. รับผิดชอบเป็นไปตามเป้าหมาย

๒. ขยายบทบาทของ ทร. ในการรักษาสภาพประโยชน์ อนาคตทางทะเลให้เหมาะสม และสอดคล้องกับแนวความคิดตามวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ ทร. พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๓

เป้าหมาย

๒.๑ การจัดส่งกำลังพลไปเป็น ผบ. และฝ่ายอำนวยการกองกำลังเฉพาะกิจผสมทางเรือที่ ๑๕๑ ในการปราบปรามโจรสลัดในบริเวณอ่าวเอเดน ชายฝั่งโซมาเลีย และพื้นที่ใกล้เคียง เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๒.๒ ศรชล. ได้รับการยกระดับให้เป็นหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลที่มีเอกภาพในการควบคุมบังคับบัญชา โดย ทร. เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารงาน

๓. พัฒนารูปแบบด้านกิจการระหว่างประเทศ ให้มีกรอบการดำเนินการที่เหมาะสม สอดคล้องแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ของ ทร. โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสถานภาพงบประมาณและการปฏิบัติการกิจด้านอื่น ๆ

เป้าหมาย

๓.๑ การดำเนินกิจการระหว่างประเทศของ ทร. สามารถสนับสนุนการพัฒนา ทร. ไปสู่หน่วยงานความมั่นคงทางทะเลที่มีบทบาทนำในภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒ กิจกรรมด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของ ทร. มีจัดวงรอบการดำเนินการที่เหมาะสม และไม่ส่งผลกระทบต่อปฏิบัติการกิจตามบทบาทอื่น ๆ

๔. จัดทำแผนพัฒนาขีดความสามารถด้านการปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operations) ของ ทร. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านยุทธศาสตร์

เป้าหมาย

๔.๑ การพัฒนาขีดความสามารถด้านการปฏิบัติการข่าวสารของ ทร. มีกรอบการดำเนินการและเป้าหมายที่ชัดเจน

๔.๒ ทร. มีเอกสารอ้างอิงหรือหลักนิยามสำหรับใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติ ด้านปฏิบัติการข่าวสารของหน่วยที่เกี่ยวข้อง

๕. จัดทำแผนงานการเตรียมการเป็นเจ้าภาพการสวนสนามทางเรือนานาชาติและการฝึกผสม ทร. อาเซียน เนื่องในวาระครบรอบ ๕๐ ปี การก่อตั้งอาเซียน

เป้าหมาย

๕.๑ การเตรียมการเป็นเจ้าภาพการสวนสนามทางเรือนานาชาติและการฝึกผสม ทร. อาเซียนเป็นไปตามเป้าหมาย

๕.๒ ทร. สามารถแจ้งกำหนดการและเชิญประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมได้ ภายในต้นปี พ.ศ.๒๕๕๕ เพื่อให้ทันต่อการเตรียมด้านงบประมาณของแต่ละประเทศ

นโยบายด้านการส่งกำลังบำรุง

๑. จัดทำแผนพัฒนาด้านการส่งกำลังบำรุงของ ทร. ระยะ ๕ ปี รองรับ แนวความคิดทางยุทธศาสตร์ และแนวทางปฏิบัติการกิจของ ทร.ตามยุทธศาสตร์ ทร. พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๓

เป้าหมาย

๑.๑ การส่งกำลังบำรุงสามารถสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของ ทร. ตามสถานะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสม

๑.๒ แผนงานด้านการส่งกำลังบำรุงมีเป้าหมาย และแนวทางดำเนินการที่ชัดเจน และมีความคุ้มค่าในการลงทุน

๒. จัดทำแผนระดมสรรพกำลังของ ทร. ให้สอดคล้องกับแผนระดมสรรพกำลังของ ทท. และ กท.

เป้าหมาย

๒.๑ ทร. สามารถระดมสิ่งอุปกรณ์ทางทหารสนับสนุนการดำเนินกลยุทธ์ตามแผนป้องกันประเทศได้อย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมายในการรบที่กำหนด

๒.๒ การระดมสรรพกำลังเพื่อการรบตามแผนป้องกันประเทศมีการบูรณาการที่เป็นรูปธรรมทั้งฝ่ายการทหาร ภาครัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๓. พัฒนาระบบสารสนเทศการซ่อมบำรุง ทร. ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อใช้ในการวางแผน บริหาร ติดตามความก้าวหน้าการซ่อมทำยุทธโปกรณ์ของกองทัพเรือ

เป้าหมาย

๓.๑ ทร. มีระบบสารสนเทศการซ่อมบำรุงที่เป็นมาตรฐานและเชื่อมโยงระหว่างหน่วยเทคนิคสามารถตรวจสอบ และติดตามความก้าวหน้าการซ่อมบำรุงยุทธโปกรณ์หลักของ ทร. เชื่อมต่อกับระบบสารสนเทศ ระบบคลังอิเล็กทรอนิกส์

๓.๒ มีระบบหมายเลขพัสดุตามมาตรฐานระบบ NCS (NATO Codification System) และระบบบัญชียุทธโปกรณ์ (Configuration) ของยุทธโปกรณ์หลัก

๔. พัฒนาขีดความสามารถของฐานทัพ ท่าเรือ และสถานีเรือต่าง ๆ ในการส่งกำลังบำรุงให้ครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการของ ทร.

เป้าหมาย

๔.๑ การเพิ่มขีดความสามารถในการส่ง สป.๑ และ สป.๕ และการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้แก่เรือในพื้นที่ ทรภ. ต่าง ๆ เป็นไปตามแผนงานงบประมาณปี พ.ศ.๒๕๕๘

๔.๒ การส่งกำลังบำรุงให้กับกำลังทางเรือของ ทร. สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการทั้งฝั่งอ่าวไทยและฝั่งทะเลอันดามัน

๕. ปรับปรุงฐานข้อมูลที่ดินของ ทร. ให้มีความถูกต้องและทันสมัย

เป้าหมาย

๕.๑ ทร. มีข้อมูลที่ดินที่ถูกต้องและทันสมัย สำหรับใช้ประกอบในการพัฒนาและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ดินของ ทร.

๕.๒ ทร. สามารถพัฒนาและจัดทำแนวเขตที่ดินของ ทร. ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน และชัดเจน

๖. เร่งรัดการทำลายอภิมันท์ที่เสื่อมสภาพ และกำหนดมาตรการความปลอดภัยในการทำลายอภิมันท์ที่มีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

๖.๑ ทร. สามารถทำลายอภิมันท์ที่เสื่อมสภาพที่ได้รับอนุมัติให้จำหน่ายออกจากบัญชีได้อย่างปลอดภัย และไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชน

๖.๒ ระบบคลังสรรพาวุธของ ทร. มีพื้นที่จัดเก็บอภิมันท์ที่เหมาะสมและปลอดภัย

นโยบายด้านการสื่อสารและสารสนเทศ

๑. จัดทำแผนพัฒนาด้านการสื่อสารและสารสนเทศของ ทร. ระยะ ๕ ปี รองรับแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ และแนวทางปฏิบัติการกิจของ ทร. ตามยุทธศาสตร์ ทร. พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๓

เป้าหมาย

๑.๑ การสื่อสารและสารสนเทศสามารถสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของ ทร. ตามสถานะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสม

๑.๒ แผนงานด้านการสื่อสารและสารสนเทศ มีเป้าหมายและแนวทาง ดำเนินการที่ชัดเจน รวมทั้งหน่วยที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปจัดทำแผนงานรองรับได้

๒. พัฒนาขีดความสามารถการสื่อสารและสารสนเทศของหน่วยกำลังรบหลัก ของ ทร. ให้มีความพร้อมในการสนับสนุนการควบคุมบังคับบัญชาตามหลักการของสงครามที่ใช้ เครื่องข่ายเป็นศูนย์กลาง

เป้าหมาย

๒.๑ ระบบสื่อสารข้อมูลทางข่ายการสื่อสารทางยุทธวิธีของหน่วยกำลังรบหลักของ ทร. มีความพร้อม และมีการบูรณาการการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ ทร. มีแนวทางใช้ระบบการสื่อสารข้อมูลระยะไกล (HF E-mail) ที่ สอดคล้องกับการใช้งานจริง

๒.๓ ทร. มีคู่มือการปฏิบัติงานของห้องปฏิบัติการสื่อสาร (Network Operation Centre) ในการบริหารจัดการ โครงข่ายการสื่อสารหลักของ ทร.

๓. พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านสงครามอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ปฏิบัติการทางเรือของ ทร.

เป้าหมาย

๓.๑ ทร. มีระบบสารสนเทศต้นแบบในการพัฒนาฐานข้อมูลและการ แสดงผลทำเนียบกำลังรบ (Order of Battle: ORBAT) ด้านการสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์

๓.๒ ข้อมูลด้านสงครามอิเล็กทรอนิกส์มีระบบการจัดเก็บและรวบรวมที่ เหมาะสมและทันสมัย สามารถใช้สนับสนุนการปฏิบัติการทางเรือของ ทร. ได้อย่างรวดเร็วและมี ประสิทธิภาพ

๔. พัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยทางการสื่อสาร โทรคมนาคมหลักของ ทร. ให้รองรับเทคโนโลยี และภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลง

เป้าหมาย

๔.๑ ทร. มีขีดความสามารถในการรักษาความปลอดภัยทางการสื่อสารข้อมูล ในระบบโทรคมนาคมหลักของ ทร.

๔.๒ มีการเฝ้าระวังป้องกันการโจมตีเครือข่ายการสื่อสารและสารสนเทศ หลักของ ทร.

๕. พัฒนาระบบฝึกปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถบุคลากรสำหรับการปฏิบัติการสงครามเครือข่ายคอมพิวเตอร์

เป้าหมาย

๕.๑ ทร. มีระบบจำลองการฝึกปฏิบัติการสงครามไซเบอร์ในส่วนการตรวจจับ (Sensor) การเฝ้าติดตาม (Monitor) และการจัดเก็บข้อมูล (Log)

๕.๒ ทร. สามารถนำผลการฝึกไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์และพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพล ด้านปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖. ปรับปรุงระบบสำนักงานอัตโนมัติของ ทร. เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการของ ทร. ให้มีประสิทธิภาพตามวิสัยทัศน์การพัฒนา ทร. ไปสู่การเป็นหน่วยงานที่มีความเป็นเลิศในการบริหารงาน

เป้าหมาย

๖.๑ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และเครือข่ายสารสนเทศ สามารถสนับสนุนการบริหารงานของ ทร. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖.๒ ศูนย์ข้อมูลกลาง ทร. มีระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่ได้มาตรฐานสากล

นโยบายด้านการกิจการพลเรือน

๑. จัดทำแผนพัฒนาด้านการกิจการพลเรือนและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของ ทร. ระยะ ๕ ปี รองรับแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ และแนวทางปฏิบัติการกิจของ ทร. ตามยุทธศาสตร์ ทร. พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๓

เป้าหมาย

๑.๑ การพัฒนาด้านการกิจการพลเรือนสามารถสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของ ทร. ตามสถานะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ ทร. มีภาพลักษณ์ที่ดีต่อหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป

๑.๒ งานด้านการกิจการพลเรือนมีเป้าหมายและแนวทางดำเนินการที่ชัดเจน สนับสนุนให้ ประชาชนและสังคมมีความเข้าใจและเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานตามภารกิจของ ทร. รวมทั้งให้ความร่วมมือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของ ทร. อย่างต่อเนื่อง

๒. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของ ทร. เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสนับสนุนการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ

เป้าหมาย

๒.๑ ทร. มีส่วนร่วมที่สำคัญในการเสริมสร้างความสงบสุข ความยึดมั่น ศรัทธาในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความสามัคคีของคนในชาติ

๒.๒ ทร. มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการสร้าง ความสงบสุขและความสามัคคีของคนในชาติอย่างต่อเนื่อง

๓. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนให้มีความเข้าใจ และเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานตามภารกิจของ ทร. รวมทั้งให้ความร่วมมือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของ ทร. อย่างต่อเนื่อง

เป้าหมาย

๓.๑ ทร. เป็นที่ยอมรับ เชื่อถือ ชื่นชม และยกย่องจากสาธารณชนในผลการปฏิบัติงานที่โดดเด่น และพร้อมที่จะสนับสนุน ทร. อย่างต่อเนื่อง

๓.๒ ภาครัฐ เอกชน ประชาชนทั่วไป และกำลังพลทุกระดับให้ความร่วมมือ และมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ผลงานและภาพลักษณ์ที่ดีของ ทร.

๔. สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการให้ความช่วยเหลือประชาชนจากภัยพิบัติต่าง ๆ

เป้าหมาย

๔.๑ ทร. มีส่วนร่วมในการป้องกันและใช้ขีดความสามารถในการปฏิบัติการทางทหารสนับสนุนการช่วยเหลือประชาชนในกรณีเกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่และสาธารณภัยได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

๔.๒ ระบบงานด้านการบรรเทาสาธารณภัยได้รับการพัฒนาให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนการช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดเหตุ

๕. ส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง

เป้าหมาย

๕.๑ ทุกหน่วยมีกิจกรรมและมาตรการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมภายในที่ตั้งหน่วย

๕.๒ ทร. มีโครงการ/กิจกรรมด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่งของ ทร. โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนและประชาชน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ได้รับการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

นโยบายด้านการวิจัยและพัฒนา

๑. จัดทำแผนพัฒนาด้านการวิจัยและพัฒนาของ ทร. ระยะ ๕-๑๐ ปี รองรับแนวความคิดทางยุทธศาสตร์และแนวทางปฏิบัติการกิจของ ทร. ตามยุทธศาสตร์ ทร. พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๓

เป้าหมาย

๑.๑ การวิจัยและพัฒนาของ ทร. สามารถสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถและการปฏิบัติการกิจของ ทร. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ แผนงานด้านการวิจัยและพัฒนาของ ทร. มีเป้าหมายและแนวทางดำเนินการที่ชัดเจน มีความคุ้มค่าในการลงทุน

๒. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนายุทธโศปกรณ์เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถและดำรงสภาพความพร้อมรบของกองทัพเรือ

เป้าหมาย

๒.๑ ผลงานวิจัยและพัฒนาสามารถนำผลงานวิจัยและพัฒนายุทธโศปกรณ์ของ ทร. ไปใช้งานตอบสนองความต้องการของหน่วยผู้ใช้ได้อย่างแท้จริง

๒.๒ การวิจัยและพัฒนายุทธโศปกรณ์ ของ ทร. เป็นพื้นฐานนำไปสู่การผลิตเพื่อพึ่งพาตนเองอย่างเป็นรูปธรรม

๓. ขยายขีดความสามารถการวิจัยและพัฒนายุทธโศปกรณ์ โดยเน้นการสร้างความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

เป้าหมาย

๓.๑ ทร. มีเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ใช้ประโยชน์สิ่งอำนวยความสะดวกในการวิจัยร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

๓.๒ ทร. มีขีดความสามารถในการวิจัยที่สามารถรองรับการพัฒนายุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัยได้ในอนาคต

๔. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาให้ทันสมัยสอดคล้องกับการพัฒนาทางเทคโนโลยี

เป้าหมาย

๔.๑ ทร. มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยรองรับการพัฒนาด้านการวิจัยและพัฒนาได้อย่างเหมาะสม

๔.๒ กำลังพลด้านการวิจัยและพัฒนา มีองค์ความรู้ที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานและทันสมัยตามเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง

นโยบายด้านการบริหารจัดการ

๑. พัฒนาระบบบริหารจัดการกองทัพเรือ มุ่งสู่การเป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูง
เป้าหมาย

๑.๑ นขต.ทร. มีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งจะพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศในด้านการบริหารจัดการ

๑.๒ ระบบการบริหารจัดการของ ทร. เป็นไปเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

๒. พัฒนาระบบการจัดการซื้อร้องเรียนและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนของ ทร. ให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐาน

เป้าหมาย

๒.๑ ทร. มีระบบการรับเรื่องร้องเรียนที่สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก และสนับสนุนการตรวจสอบซื้อร้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ ทร. มีการกำกับดูแลองค์กรที่คิดตามหลักธรรมาภิบาล มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือในเรื่องความโปร่งใส ความซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจากสังคม

๓. พัฒนาระบบบริหารสินทรัพย์ของ ทร. เพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพและสะท้อนการลงทุนที่แท้จริง

เป้าหมาย

๓.๑ ทร. มีฐานข้อมูลสินทรัพย์ที่ครอบคลุมทุกประเภท

๓.๒ ทร. มีการบริหารจัดการที่ครบวงจรของสินทรัพย์ โดยคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่ต้องผูกพันหลังการจัดหา การซ่อมบำรุง และการจำหน่ายเป็นสำคัญ

๔. พัฒนาระบบงบประมาณ ทร. ให้มีประสิทธิภาพสามารถคำนวณต้นทุนผลผลิตได้อย่างเป็นรูปธรรม

เป้าหมาย

๔.๑ ทร. มีโครงสร้างกิจกรรมเชิงงบประมาณที่เป็นมาตรฐาน สามารถนำไปใช้ในการวางแผน จัดทำ บริหาร ติดตามและประเมินผลงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒ ทร. สามารถวางแผน จัดทำ บริหาร และประเมินผลระบบโครงการของ ทร. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๓ มีการบูรณาการแผนบริหารความเสี่ยงในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ

๕. ปรับปรุงและพัฒนาระบบ RTN ERP ให้สามารถใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรกองทัพเรือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

๕.๑ ระบบ RTN ERP สามารถรองรับ การวางแผน จัดทำ บริหาร ติดตาม และประเมินผลงบประมาณ ทร. รวมทั้งระบบบริหาร โครงการของ ทร. ได้อย่างเหมาะสม

๕.๒ ระบบ RTN ERP สามารถเชื่อมต่อกับระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการพัสดุคงคลังของหน่วยเทคนิค ระบบสารสนเทศเพื่อการซ่อมบำรุง เรือ/อากาศยาน และการบริหารจัดการกำลังพลได้

การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล

เพื่อให้ผู้บังคับบัญชา รวมทั้งกรมฝ่ายอำนวยการที่เกี่ยวข้องได้รับทราบการดำเนินงาน และผลการปฏิบัติตามนโยบาย ผบ.ทร. ของหน่วยต่าง ๆ จึงกำหนด ดังนี้

- กรมฝ่ายอำนวยการที่รับผิดชอบในแต่ละด้าน จัดทำแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายเสนอ ยก.ทร. ใน ต.ค.๕๗ เพื่อรวบรวมข้อมูลบันทึกในระบบสารสนเทศเพื่อการรายงานผลการปฏิบัติฯ ให้กับ นขต.ทร. และหน่วยเฉพาะกิจ ทร. นำไปปฏิบัติ

- ยก.ทร. รวบรวมผลการปฏิบัติตามนโยบายผู้บัญชาการทหารเรือ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ จาก นขต.ทร. และหน่วยเฉพาะกิจ ทร. (รวบรวมโดยกรมฝ่ายอำนวยการด้านที่รับผิดชอบ) เสนอถึง ผบ.ทร. ภายใน ก.พ. และ ก.ค.๕๘

คุณสมบัตินายทหารเรือไทย ๕ ประการ

๑. มีความรู้

๑.๑ จะต้องขวนขวายหาความรู้และฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ

๑.๒ รู้จักถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่น

๑.๓ รู้จักใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์

๒. เป็นผู้นำทางทหาร

๒.๑ มีลักษณะท่าทางองอาจสมเป็นทหาร และมีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ

๒.๒ มีระเบียบวินัย

๒.๓ มีความสำนึกในหน้าที่ กล้าตัดสินใจ และรับผิดชอบ

๒.๔ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

๒.๕ มีจิตใจที่แน่วแน่ไม่ท้อถอย

๒.๖ มีความอดทนพากเพียรและกระตือรือร้น

๒.๗ มีความริเริ่ม

๒.๘ มีความเป็นธรรม

๒.๙ มีไหวพริบ

๓. มีความซื่อสัตย์และความจงรักภักดี

๔. เป็นสุภาพบุรุษ

๔.๑ มีความเมตตา กรุณา เสียสละ ไม่อิจฉาริษยา

๔.๒ มีคุณธรรมและจริยธรรม

๔.๓ มีความสุภาพอ่อนโยน

๔.๔ รู้จักกาลเทศะ

๕. มีความละเอียดรอบคอบไม่ประมาท

ค่านิยมของกองทัพเรือ

Seamanship ความเป็นชาวเรือ

Allegiance ความซื่อสัตย์และความจงรักภักดี

Integrity and Gentleman ความเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นสุภาพบุรุษทหารเรือ

Leadership ความเป็นผู้นำ

การปฏิบัติการทางทหาร

การป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นภารกิจสำคัญที่กองทัพเรือได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ในอันที่จะสร้างความมั่นคง ความมั่นใจ และความสงบเรียบร้อย ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ทางทะเลทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของเศรษฐกิจและความกินดีอยู่ดีของประชาชน การประยุกต์ใช้กำลังทางเรือ ในการป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มาจากแนวคิดของ การควบคุมทะเล (Sea Control) และ การขยายกำลังอำนาจทางทะเลขึ้นสู่ฝั่ง (Maritime Power Projection) การใช้กำลังทางเรือไม่เป็นเพียงแต่การใช้กำลังเพื่อการรบ หรือ โจมตีต่อกำลังของฝ่ายตรงข้ามเท่านั้น แต่เป็นการใช้กำลังทางเรือให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ในทุกรูปแบบของการใช้กำลังทางทหาร ทั้งในยามสงบและยามสงคราม รวมทั้งการใช้กำลังทางเรือในการสนับสนุนทางการทูต สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อสนับสนุนการดำเนินการให้ได้มาซึ่ง ผลประโยชน์ของชาติและวัตถุประสงค์ของชาติได้ การประยุกต์ใช้กำลังอำนาจทางเรือสามารถแบ่งการใช้ออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ การปฏิบัติการทางทหารในการสงคราม (Military Operations) และ การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากการทำสงคราม (Military Operations Other Than War)

การใช้กำลังอำนาจทางทะเลในการปฏิบัติการทางทหารในการสงคราม

โดยส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้อง และครอบคลุมถึงการใช้ในสถานการณ์การขัดแย้งต่าง ๆ ตั้งแต่ในยามสงบไปจนถึงยามสงคราม ซึ่งการปฏิบัติการทางทหารดังกล่าว สามารถจำแนกการปฏิบัติออกได้เป็นดังนี้

๑. การควบคุมทะเล
๒. การปิดล้อมข้าศึก
๓. การปฏิบัติการเป็นพื้นที่และการตั้งแนวสกัดกั้น
๔. การป้องกันทางลึก โดยประกอบด้วยการป้องกันต่าง ๆ ดังนี้
 - ๔.๑ การป้องกันภัยทางอากาศ
 - ๔.๒ การปราบเรือดำน้ำและการต่อต้านเรือผิวน้ำ
๕. การควบคุมทะเลโดยส่วนล่วงหน้า
๖. การคุ้มครองเส้นทางคมนาคมทางทะเล
๗. การสนับสนุนกำลังรบในทะเล
๘. การลาดตระเวนตรวจการณ์ทางทะเล

การใช้กำลังอำนาจทางทะเลในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากการทำสงคราม

การใช้กำลังทางเรือในการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากการทำสงครามสามารถแบ่งการดำเนินการออกได้เป็น ๒ ประเภทได้แก่ การใช้กำลังทางเรือรักษากฎหมายในทะเล (Constabulary) และการใช้กำลังทางเรือเพื่อภารกิจช่วยเหลือและสนับสนุน (Benign)

๑. การใช้กำลังทางเรือรักษากฎหมายในทะเล ได้แก่การดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - ๑.๑ การปิดกั้นทางเศรษฐกิจและการกักด่าน (Economic Sanctions and Quarantine)
 - ๑.๒ การปฏิบัติการรักษาสันติภาพ (Peace Operations)
 - ๑.๓ การปราบปรามการกระทำเชิงโจรสลัดและการกระทำผิดทางทะเล
 - ๑.๔ การคุ้มครองฐานขูดเจาะก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย
๒. การใช้กำลังทางเรือเพื่อภารกิจช่วยเหลือและสนับสนุน ได้แก่การใช้กำลังทางเรือในการดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

- ๒.๑ การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเลและบรรเทาสาธารณภัย
- ๒.๒ การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล
- ๒.๓ การช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้าน
- ๒.๔ การปฏิบัติการร่วมกับชาติพันธมิตร
- ๒.๕ การพัฒนาประเทศ

ปฏิบัติการทางทหารที่นอกเหนือจากการทำสงครามมีขอบเขตของการปฏิบัติการที่กว้างขวางและท้าทาย ที่ต้องการเตรียมการล่วงหน้า ในอนาคตกองกำลังของประเทศต่าง ๆ จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับการปฏิบัติการทางทหารที่นอกเหนือจากการทำสงครามมากขึ้น

การปฏิบัติการสายการแพทย์ (Medical Operations)

ตามปกติแล้วกำลังทหารที่เข้าร่วมในการปฏิบัติการทางทหารที่นอกเหนือจากการทำสงคราม จะมีความต้องการการสนับสนุนทางสายการแพทย์ ทีมปฏิบัติการสายการแพทย์แบบเคลื่อนที่เร็วจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปในพื้นที่ก่อน หลังจากนั้นหน่วยสนับสนุนด้านการแพทย์หลักจึงจะเข้าไปภายหลัง หน่วยเวชกรรมป้องกันเคลื่อนที่เร็วมักเป็นหน่วยที่มีความสำคัญที่สุดที่ต้องมีการวางแผนให้ดี การดำเนินการด้านการแพทย์จะช่วยป้องกันกำลังของฝ่ายเดียวกัน และช่วยสนับสนุนส่งเสริมขีดความสามารถในการปฏิบัติการกิจ ด้วยการลดปัญหาภัยคุกคามจากโรคภัยไข้เจ็บที่ควบคุมไม่ได้ การวางแผนต้องครอบคลุมถึงการให้บริการต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาล การฉีดวัคซีน การส่งกำลังสายการแพทย์ เลือด ภูฏต่าง ๆ ด้านการแพทย์ และแผนการอพยพทางสายการแพทย์ด้วย เมื่อมีการวางแผนเกี่ยวกับการปฏิบัติการทางทหารที่นอกเหนือจากการทำสงคราม ต้องพิจารณาเกี่ยวกับการให้การรักษาด้านการแพทย์ต่อประชาชนในประเทศนั้น ๆ รวมทั้งกำลังทหารของฝ่ายพันธมิตรด้วย ขีดความสามารถในการบรรเทาทุกข์ของชาติพันธมิตร พลเรือน หรือหน่วยสนับสนุนทางการแพทย์อื่น ๆ ควรนำมาพิจารณาก่อนที่จะกำหนดแนวทางในการสนับสนุนทางการแพทย์ การตรวจสอบด้านการแพทย์ให้กับกำลังพลของเจ้าของประเทศ พันธมิตร และสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ จะทำให้ผู้บังคับบัญชาทราบขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของหน่วย การเกิดปัญหาหยาเสพติด การพัฒนาอาวุธที่มีอำนาจการทำลายสูง (Weapon of Mass Destruction) และหลักฐานสำคัญอื่น ๆ ที่ช่วยให้ทราบล่วงหน้าและสามารถพิสูจน์ทราบและยืนยันข่าวสาร จากการตรวจสอบทางการแพทย์ จึงนับได้ว่าเป็นแหล่งข่าวที่สำคัญแหล่งหนึ่งในการปฏิบัติการ ดังนั้นการประสานงานอย่างต่อเนื่องระหว่างหน่วยงานด้านการแพทย์กับด้านการข่าวกรองจึงมีความจำเป็น

ภัยคุกคามทางทะเล

ภัยคุกคามหรืออันตรายต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่อาจเกิดจากปัญหาในทะเลมีมากมายในช่วงที่ยังไม่มีภัยคุกคามอันเด่นชัดต่อความอยู่รอดของประเทศนี้ภัยคุกคามที่มีผลกระทบผลประโยชน์ของชาติที่ร้ายแรงที่สุด โดยจัดอยู่ในระดับของความอยู่รอดของประเทศคือการที่เส้นทางคมนาคมทางทะเล (Sea Line Of Communication : SLOC) สายหลักสายเดียวของไทย ที่เชื่อมเมืองท่าสำคัญใน ทะเลจีนใต้ มหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิก ถูกตัดขาด ภัยคุกคามหรืออันตรายต่อ SLOC อาจแบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะคือ ภัยคุกคามทั่วไปที่ไม่เป็นภัยทางทหาร (Non-Military Threat) และ ภัยคุกคามทางทหาร (Military Threat)

๑. ภัยทั่วไปที่ไม่เป็นภัยทางทหาร ประกอบด้วย

๑.๑ เสรีภาพในการใช้ประโยชน์จากทะเลถูกจำกัดจากการออกกฎหมายภายในของรัฐชายฝั่ง

๑.๒ การกระทำเชิงโจรสลัดหรือการปล้นในทะเล

๑.๓ อุบัติเหตุในทะเล และการขจัดคราบน้ำมัน

๑.๔ ภัยธรรมชาติ

๑.๕ การกีดกันทางเศรษฐกิจ

๑.๖ การลักลอบแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติ และการทำลายสภาพแวดล้อมทางทะเล

๒. ภัยทางทหาร ประกอบด้วย

๒.๑ ผู้ก่อการร้ายหรือคู่อริในการขัดแย้งด้วยกำลังทหาร

๒.๒ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ปฏิบัติการขัดขวางการคมนาคมทางทะเล

๒.๓ การขัดแย้งด้วยกำลังระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สรุป

กองทัพเรือมีหน้าที่ในการเตรียมกำลังกองทัพเรือ การป้องกันราชอาณาจักร และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพเรือ และมีภารกิจสำคัญที่ได้รับมอบหมายคือการพิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ การป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในอันที่จะสร้างความมั่นคง ความมั่นใจ และความสงบเรียบร้อย ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ทางทะเล สนับสนุนการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ สนับสนุนการพัฒนาประเทศ และ

ช่วยเหลือประชาชน มีการจัดส่วนราชการ การจัดและการประกอบกำลังทางเรือ การใช้กำลังตามพื้นที่ต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ ทั้งในทะเลและชายฝั่ง ตามลำน้ำโขง ในพื้นที่ชายแดน ไทย - กัมพูชา จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด และภาคใต้ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส มีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมทั้งการดำเนินการในภาวะปกติจนถึงภาวะขัดแย้งที่ต้องใช้กำลังรบเข้าปฏิบัติการในด้านการสร้างบทบาทนำในความร่วมมือด้านความมั่นคง (Active Security Cooperation) การป้องปราม (Deterrence) การปฏิบัติการเชิงรุก (Offensive Operations)

นโยบายผู้บัญชาการทหารเรือประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยต่าง ๆ ในกองทัพเรือให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความชัดเจนในการร่วมกันก้าวไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่ว่า กองทัพเรือจะเป็นหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลที่มีบทบาทนำในภูมิภาค และเป็นเลิศในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ได้กำหนดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กองทัพเรือ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ รวมทั้งสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงและสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศในปัจจุบัน การเตรียมความพร้อมของกำลังพลและยุทธโศปกรณ์เพื่อป้องกันอธิปไตยและรักษาความมั่นคงภายในประเทศ การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนจากภัยพิบัติต่าง ๆ ที่มีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นในอนาคต รวมทั้งภารกิจการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลของประเทศและของภูมิภาค การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.๒๕๕๘ ซึ่งการปฏิบัติงานของกองทัพเรือในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ และในอนาคต ไม่อาจประสบความสำเร็จได้ หากปราศจากความร่วมมือร่วมใจจากกำลังพลทุกคน จึงขอให้กำลังพลทุกคนตระหนักในความสำคัญของตนเอง และมุ่งพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของตนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของกองทัพเรือ รวมทั้งมีความรักความสามัคคี มุ่งมั่นปฏิบัติงานเพื่อกองทัพเรือและประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราทุกคน

การปฏิบัติการทางทหาร เพื่อสร้างความมั่นคง ความมั่นใจ และความสงบเรียบร้อย ทั้งในยามสงบและยามสงคราม แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ การปฏิบัติการทางทหารในการสงคราม (Military Operations) และ การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากการทำสงคราม (Military Operations Other Than War) ปฏิบัติการทางทหารที่นอกเหนือจากการทำสงครามเป็นการปฏิบัติที่กว้างขวาง มีความท้าทาย และเป็นสิ่งที่กองกำลังของกองทัพ จะต้องคาดการณ์ เตรียมการ และร่วมมือในการปฏิบัติการแบบนี้มากขึ้น ในอนาคตกองกำลังของประเทศต่าง ๆ จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับการปฏิบัติการทางทหารที่นอกเหนือจากการทำสงครามมากขึ้น ความต้องการสนับสนุนการปฏิบัติการสายการแพทย์ (Medical Operations) ก็มีสำคัญและจำเป็นมากขึ้น การกำหนดแนวทางในการสนับสนุนทางการแพทย์ การตรวจสอบด้านการแพทย์ให้กับกำลังพลจึงมีความจำเป็น

๖. กองเวชศาสตร์ใต้น้ำและการบิน มีหน้าที่วิจัย พัฒนา ประเมินค่า รวบรวม ข้อมูล และดำเนินการเกี่ยวกับด้านเวชศาสตร์ใต้น้ำและการบิน กำหนดมาตรฐานการตรวจและควบคุมสุขภาพผู้ปฏิบัติงานใต้น้ำและผู้ทำการบนอากาศยาน การรักษาผู้ป่วยที่เกิดจากการปฏิบัติการใต้น้ำและในอากาศ รวมทั้งโรคอื่นที่ต้องใช้ห้องปรับแรงดันบรรยากาศสูง การส่งกลับทางอากาศของกรมแพทย์ทหารเรือ ตลอดจนการฝึกอบรมแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่เทคนิคให้มีความรู้ด้านเวชศาสตร์ใต้น้ำและการบิน

๗. กองส่งกำลังสายแพทย์ มีหน้าที่กำหนดความต้องการ จัดทำ จัดหา เก็บรักษา ควบคุม แจกจ่ายและจำหน่ายพัสดุสายแพทย์ ตลอดจนรับจ่ายและเก็บรักษาพัสดุอื่น ๆ ของกรมแพทย์ทหารเรือ

๘. ศูนย์วิทยากร มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการความรู้ การฝึกการศึกษา การสนับสนุนการวิจัย และห้องสมุด การรวบรวมและพัฒนาองค์ความรู้ด้านเวชศาสตร์ทางทะเล เพื่อสนับสนุนงานบริการสุขภาพ ตลอดจนจัดทำตำราคู่มือเครื่องช่วยการฝึกและศึกษาเกี่ยวกับกิจการแพทย์ของกองวิทยากร ศูนย์วิทยากร กรมแพทย์ทหารเรือ ประกอบด้วย ๑ หน่วยงาน คือ

๘.๑ กองวิทยากร ศูนย์วิทยากร มีหน้าที่วางแผน ควบคุม กำกับ ตรวจสอบ ประเมินผล และแก้ไขปรับปรุงในการดำเนินการจัดการศึกษาอบรมหลักสูตรและโครงการในการพัฒนาบุคลากร สายแพทย์ พร. บริหารจัดการการจัดการความรู้ พร. จัดการสนับสนุน ส่งเสริม และเสริมสร้างให้เกิดการผลิตงานวิจัย พร. จัดระบบและบริหารจัดการห้องสมุด พร. บริหารจัดการให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ด้านเวชศาสตร์ทางทะเล และบริหารจัดการในการผลิตตำรา คู่มือ เครื่องช่วยการฝึกและศึกษาเกี่ยวกับกิจการแพทย์

๘.๒ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ ศูนย์วิทยากร มีหน้าที่ดำเนินงานฝึกและศึกษาของนักเรียนพยาบาลศาสตร์ นักเรียนผู้ช่วยพยาบาล รวมทั้งการพัฒนาผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวกับการพยาบาล

๘.๓ โรงเรียนนาวิกเวชกิจ ศูนย์วิทยากร มีหน้าที่ดำเนินการฝึกและการศึกษาของนักเรียนจำเหล่าแพทย์ตลอดจนจัดทำตำราคู่มือเครื่องช่วยการฝึกและศึกษาที่เกี่ยวกับการแพทย์ทหารเรือ

๙. โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า มีหน้าที่ให้บริการสุขภาพทหาร ข้าราชการ พลเรือนกลาโหม ข้าราชการกลาโหม พลเรือน พนักงานราชการ ลูกจ้าง ตลอดจนครอบครัว และประชาชนทั่วไป รวมทั้งเป็นโรงพยาบาลเพื่อการฝึกอบรมและการวิจัยทางการแพทย์

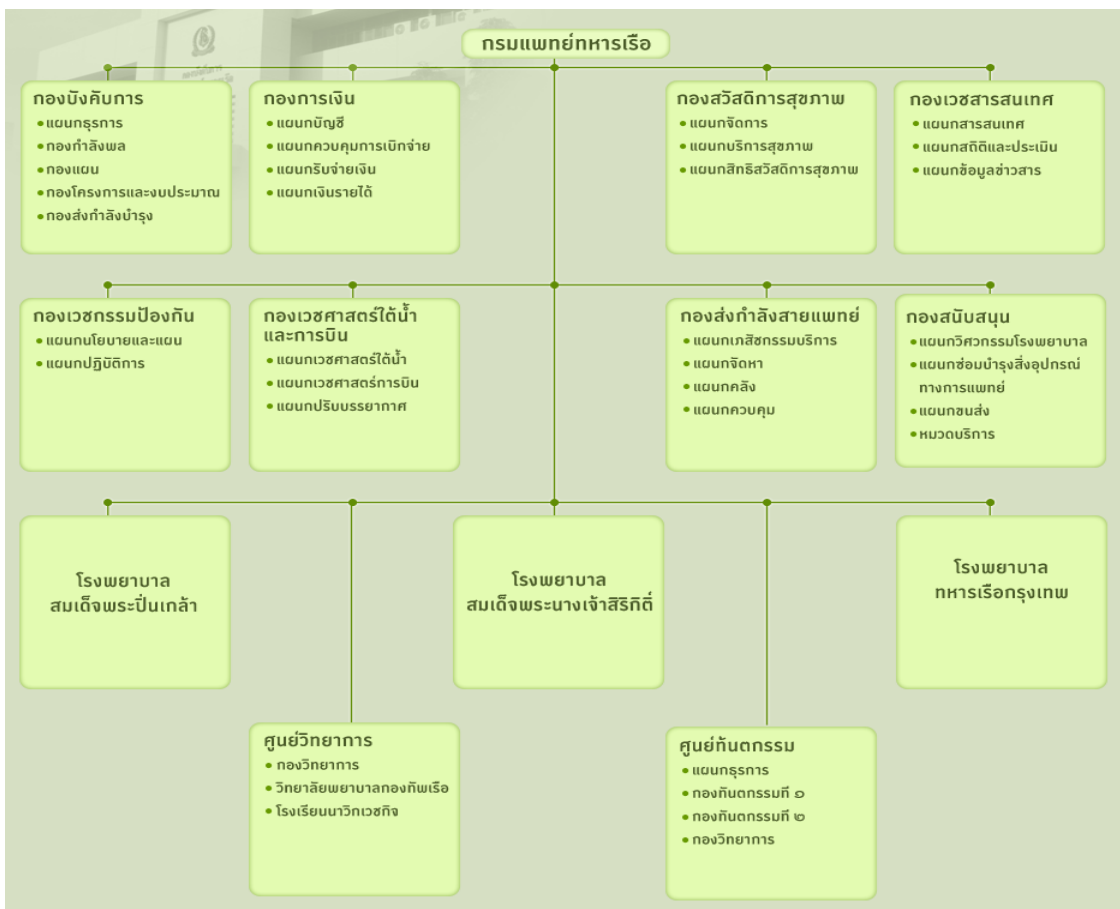
๑๐. โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ มีหน้าที่ให้บริการสุขภาพทหาร ข้าราชการ พลเรือนกลาโหม ข้าราชการกลาโหม พลเรือน พนักงานราชการ ลูกจ้าง ตลอดจน

ครอบครัว และประชาชนทั่วไป รวมทั้งเป็น โรงพยาบาลเพื่อการฝึกอบรมและการวิจัยทางการแพทย์

๑๑. โรงพยาบาลทหารเรือกรุงเทพ มีหน้าที่ให้บริการสุขภาพทหาร ข้าราชการ กลาโหมพลเรือน พนักงานราชการ ลูกจ้าง ตลอดจนครอบครัวและประชาชนทั่วไป รวมทั้งดำเนินการในด้านสุขภาพจิตและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

๑๒. ศูนย์ทันตกรรม มีหน้าที่อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแล และดำเนินการด้านทันตกรรม ตลอดจนการฝึกศึกษาอบรมวิชาการด้านทันตกรรม

๑๓. กองสนับสนุน มีหน้าที่ดำเนินการ ประสานงานในเรื่องเกี่ยวกับการวิศวกรรมโรงพยาบาล การโยธา การบำบัดน้ำเสีย การกำจัดขยะ การซ่อมบำรุงอาคารสถานที่ การซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์ทางการแพทย์ การขนส่ง การบริการอาหาร และอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

แผนภาพที่ ๓ – ๑ โครงสร้างการจัดส่วนราชการกรมแพทยทหารเรือ

นอกจากนี้ยังมีหน่วยที่กรมแพทยทหารเรือควบคุมงานด้านเทคนิคและการบรรจุเจ้าหน้าที่หมุนเวียน ๓๓ หน่วย ตั้งอยู่ในส่วนราชการของกองทัพเรือ คือ

- โรงพยาบาล อาภากรเกียรติวงศ์ ฐท.สส.
- โรงพยาบาล ฐานทัพเรือสงขลา ทัพเรือภาคที่ ๒
- โรงพยาบาล ฐานทัพเรือพังงา ทัพเรือภาคที่ ๓
- โรงพยาบาลโรงเรียนนายเรือ
- โรงพยาบาล ป้อมพระจุลจอมเกล้า ฐท.กท.
- แผนกแพทย์ โรงเรียนชุมพลทหารเรือ ยศ.ทร.
- แผนกแพทย์ ศูนย์ฝึกทหารใหม่ ยศ.ทร.
- แผนกแพทย์ สถานีการบินกองการบินทหารเรือ กร.
- กองพันพยาบาล กรมสนับสนุน พล.นย.
- กองพันพยาบาล กรมสนับสนุน สอ.รฝ.
- กองร้อยพยาบาล กองสนับสนุนการช่วยรบ กจต.
- หมวดพยาบาล กองสนับสนุน หน่วยเฉพาะกิจนาวิกโยธินภาคใต้
- ห้องพยาบาล กองสนับสนุน กองการฝึก กร.
- ห้องพยาบาล เรือรบ ฐท.กท. , เรือรบ ฐท.สส.
- ห้องพยาบาล กองโรงงาน ฐท.สส.
- ห้องพยาบาล แผนกสวัสดิการ กองธุรการ อร.
- ห้องพยาบาล อุ้ทหารเรือพระจุลจอมเกล้า อร.
- ห้องพยาบาล กรมการขนส่งทหารเรือ
- ห้องพยาบาล หน่วยปฏิบัติการฟื้นฟูระเบิดด้านมนุษยธรรม ทร.
- หมวดพยาบาล กองบังคับการ หน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำน้ำโขง
- ห้องพยาบาล แผนกคลังอัมภัณฑ์ ๒
- ห้องพยาบาล ยศ.ทร.
- ห้องพยาบาล โรงเรียนสื่อสาร สสท.ทร.
- ห้องพยาบาล กองช่างโยธา ฐท.สส.
- ห้องพยาบาล อรม.อร.
- ห้องพยาบาล นสร.กร.
- ห้องพยาบาล ฉก.๔๑๑(แหลมหางนา)

- ศูนย์ปฏิบัติการพิเศษที่ ๖๑

แผนภาพที่ ๓ – ๒ ตำแหน่งที่ตั้งหน่วยงานของกรมแพทย์ทหารเรือ

ยุทธศาสตร์กรมแพทย์ทหารเรือ ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘

กรมแพทย์ทหารเรือได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘ โดยกำหนดเป็นทิศทางการบริหารจัดการ ตามประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์กองทัพเรือ เกณฑ์การพัฒนาคูณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) มีการนำไปใช้กำหนดทิศทางการดำเนินการ เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ และถ่ายทอดลงสู่การปฏิบัติได้ชัดเจน เป็นรูปธรรม

วิสัยทัศน์ ในปัจจุบันคือ **กรมแพทยทหารเรือเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง และเป็นเลิศด้านเวชศาสตร์ทางทะเล**

พันธกิจ

๑. เตรียมความพร้อมของกำลังพลกองทัพเรือด้านสุขภาพ
๒. ให้บริการทางการแพทย์สนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ
๓. ให้บริการสุขภาพแก่กำลังพลและครอบครัวกองทัพเรือเป็นหลัก และสนับสนุนนโยบายรัฐบาลในการรักษาพยาบาลประชาชน
๔. ดำเนินการฝึก ศึกษาอบรมเหล่าทหารแพทย์ รวมทั้งวิจัย และ พัฒนาด้านการแพทย์

ค่านิยม รับผิดชอบในงาน ให้บริการด้วยหัวใจแห่งความเป็นมนุษย์ ไม่หยุดพัฒนา
ประเด็นยุทธศาสตร์กรมแพทยทหารเรือ

ประเด็นยุทธศาสตร์กรมแพทยทหารเรือ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ – พ.ศ. ๒๕๕๘ มีอยู่ ๔ ประเด็น รวม ๘ เป้าประสงค์ ดังนี้

๑. ความพร้อมของ ทร. ด้านสุขภาพ
๒. สวัสดิการสุขภาพ
๓. เวชศาสตร์ทางทะเล
๔. การบริหารจัดการ

เป้าประสงค์

ความพร้อมของ ทร. ด้านสุขภาพ มี ๓ เป้าประสงค์

๑. กำลังพลกองทัพเรือมีสุขภาพดี และมีสมรรถนะเหมาะสมกับหน้าที่
๒. ลดการป่วยเจ็บจากการปฏิบัติงาน การเตรียมกำลังและการใช้กำลัง
๓. กำลังพลที่ป่วยเจ็บจากการปฏิบัติงาน การเตรียมกำลังและการใช้กำลัง ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมทุกที่ทุกเวลา

สวัสดิการสุขภาพ มี ๒ เป้าประสงค์

๔. กองทัพเรือ กำลังพล และครอบครัว ทุกพื้นที่พึงพอใจการให้บริการสุขภาพของกรมแพทยทหารเรือ

๕. พัฒนาความก้าวหน้าทางการแพทย์

เวชศาสตร์ทางทะเล มี ๑ เป้าประสงค์

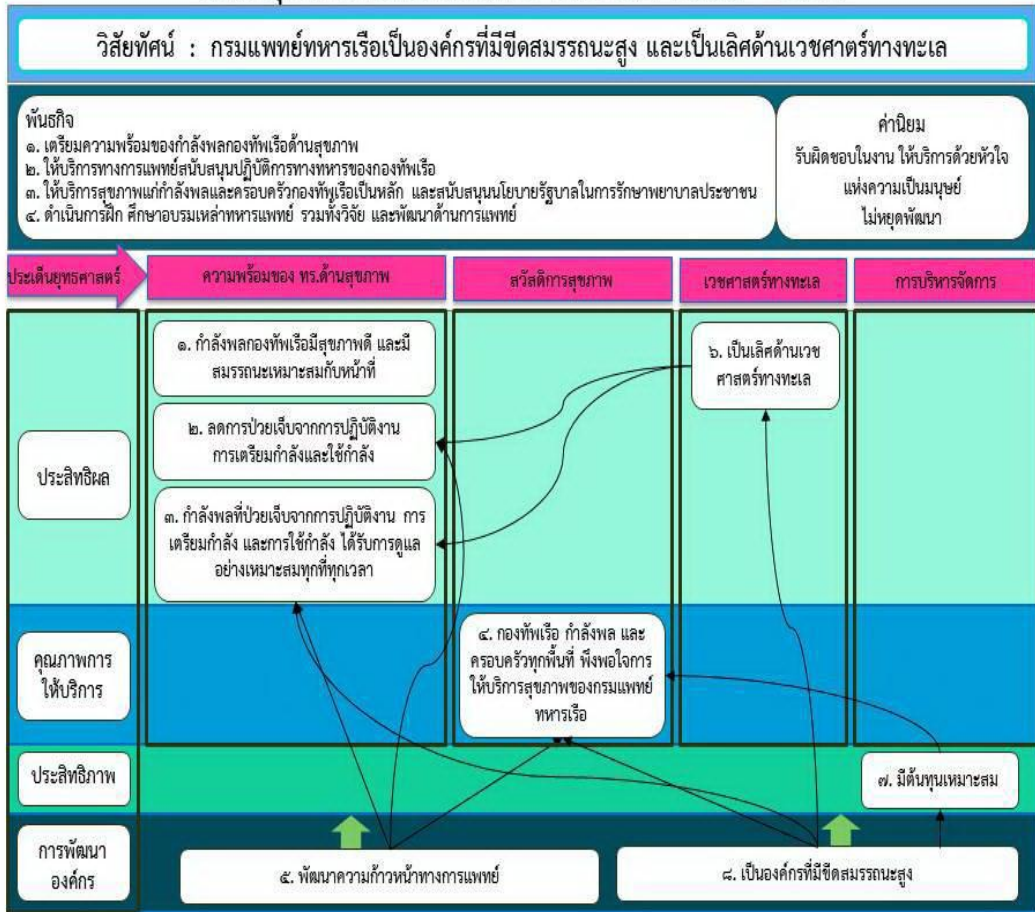
๖. เป็นเลิศด้านเวชศาสตร์ทางทะเล

การบริหารจัดการ มี ๒ เป้าประสงค์

๑. มีต้นทุนเหมาะสม

๒. เป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง

แผนที่ยุทธศาสตร์กรมแพทยทหารเรือ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘

แผนภาพที่ ๓ - ๓ แผนที่ยุทธศาสตร์กรมแพทยทหารเรือ

วิทยาการทางการแพทย์ในด้านต่าง ๆ

วิทยาการด้านการแพทย์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านการเตรียมกำลังรบให้มีสุขภาพดี และมีสมรรถนะเหมาะสมกับหน้าที่ การป้องกันไม่ให้เกิดการป่วยเจ็บจากปฏิบัติการทางทหาร การดูแลรักษากำลังรบอย่างเหมาะสม เมื่อเกิดการเจ็บป่วย การส่งกลับสายแพทย์ การส่งกำลังสายแพทย์ ระบบการแพทย์ฉุกเฉินของประเทศไทย การประมาณการทาง

การแพทย์ การวางแผนทางการแพทย์ ทำให้เนื้อหาในเอกสารอ้างอิงกองทัพเรือทางการแพทย์ เดิม มีความล้าสมัยและไม่เป็นจริงในปัจจุบัน

ความพร้อมด้านการแพทย์

กรมแพทย์ทหารเรือมีบทบาทหน้าที่ในการให้บริการทางการแพทย์ เพื่อความพร้อมของกองทัพเรือในด้านต่าง ๆ ได้แก่

๑. ให้บริการทางการแพทย์เพื่อสนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ เช่น

- ปฏิบัติการทางทหารตามแผนป้องกันประเทศของ กำลังทางเรือ กำลังนาวิกโยธิน ทหารเรือภาค สอ.รฝ.

- ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้าย

- การรักษาความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

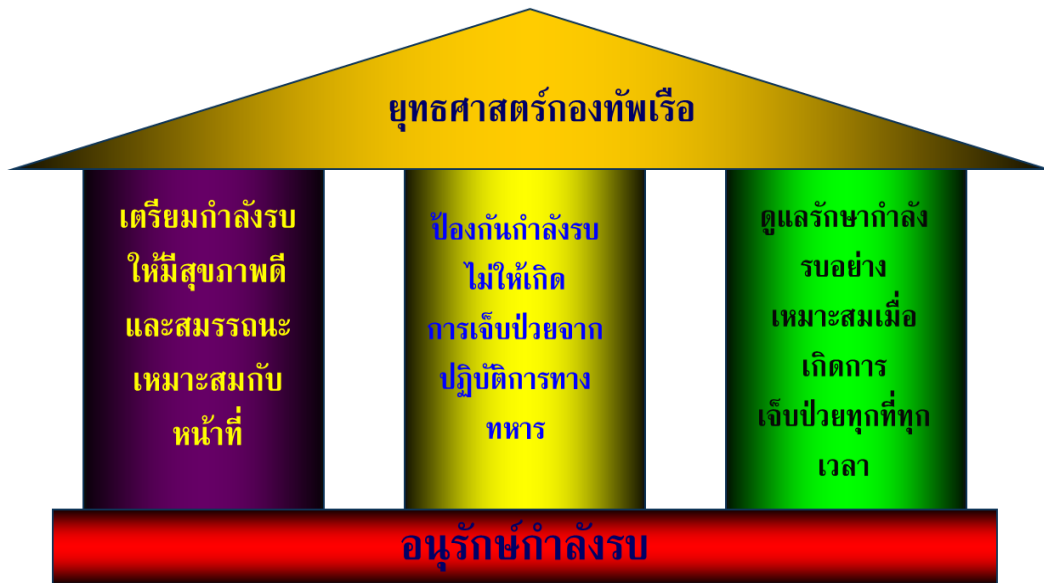
- การควบคุมฝูงชน ฯลฯ

๒. สนับสนุนด้านการแพทย์ในการช่วยเหลือประชาชน รักษากฎหมาย และพัฒนาประเทศ

- การปฏิบัติการในยามปกติของหน่วยปกติและหน่วยเฉพาะกิจ

- การช่วยเหลือประชาชนในเหตุการณ์ภัยพิบัติ ฯลฯ

๓. ให้บริการทางการแพทย์ในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม เพื่อสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

แผนภาพที่ ๓ - ๔ ความพร้อมของกองทัพเรือด้านสุขภาพ

การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของกรมแพทย์ทหารเรือ เพื่อตอบสนองและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ มีเป้าประสงค์เพื่ออนุรักษ์กำลังรบในด้านต่าง ๆ คือ

๑. การเตรียมกำลังรบด้านสุขภาพ ประกอบด้วย

๑.๑ การคัดเลือกกำลังพลที่สมบูรณ์แข็งแรง

๑.๒ สร้างเสริมสุขภาพกำลังพล อย่างมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

๑.๓ เสริมสร้างสมรรถภาพกำลังพล ให้เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่

๒. การเตรียมความพร้อมด้านการแพทย์

๒.๑ ด้วยการดำเนินงานด้านเวชกรรมป้องกัน ตั้งแต่

- การประเมินภาวะภัยคุกคามต่อสุขภาพกำลังรบ เช่น ภัยจากฝ่ายตรงข้าม โรคภัยจากการประกอบอาชีพทหาร โรคไม่ติดต่อ โรคติดต่อ

- การให้วัคซีนและภูมิคุ้มกันโรค

- การให้ความรู้ด้านอนามัยส่วนบุคคล สุขาภิบาลหน่วย

- การดำเนินการด้านอาชีวอนามัย และ อนามัยสิ่งแวดล้อม ทั้งก่อนระหว่างและหลังปฏิบัติการ

- การดำเนินงานด้านจิตเวชทหาร

๓. การให้บริการทางการแพทย์เมื่อใช้กำลัง โดยมีหลักการให้บริการทางการแพทย์สนับสนุนปฏิบัติการทางทหาร เป็นไปตามหลักความสอดคล้อง (Conformity) , หลักการสนับสนุนอย่างใกล้ชิดหรือตอบสนองอย่างรวดเร็ว (Proximity/Responsiveness) , หลักความ

ยืดหยุ่น (Flexibility) , หลักความคล่องตัว (Mobility) , หลักความต่อเนื่อง (Continuity) , การประสานงานการควบคุม (Co-ordination and Control) , การประมาณสถานการณ์ด้านการแพทย์ และ ด้านจิตเวชทหาร

ปัญหาข้อขัดข้องด้านการแพทย์

กรมแพทย์ทหารเรือได้มีการพัฒนาการบริการทางการแพทย์ตลอดเวลา ผ่านช่วงที่ประเทศไทยเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ การเมือง รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เช่น มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ตลอดจนเกิดการปฏิรูประบบการบริการสุขภาพ (มีการประกันสุขภาพถ้วนหน้า) การสวัสดิการสุขภาพข้าราชการ และการปรับโครงสร้างกระทรวงกลาโหม เป็นต้น โดยกรมแพทย์ทหารเรือ ได้เป็นหน่วยแรก ๆ ของเหล่าทัพที่ได้ปรับระบบให้สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้น

การปฏิรูประบบบริการสุขภาพกองทัพเรือ

สิ่งที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูประบบบริการสุขภาพของประเทศไทยที่เกิดขึ้นใหม่คือ

๑. จัดสรรงบประมาณแบบเหมาจ่ายรายหัว และ DRG
๒. กำหนดสิทธิประโยชน์หลักของการให้บริการ
๓. แบ่งสถานบริการตามลำดับการให้บริการ
๔. สร้างเครือข่ายการส่งต่อ
๕. ให้สถานพยาบาลเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมให้บริการสาธารณะ
๖. บูรณาการการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค กับการรักษาพยาบาล และ

การฟื้นฟูสุขภาพ

๗. พัฒนาระบบบริการแพทย์ฉุกเฉิน และ พรบ. การแพทย์ฉุกเฉิน (EMS)
๘. พัฒนาสถานบริการระดับปฐมภูมิ

กองทัพเรือมีสถานภาพปัญหาสุขภาพในกองทัพ ดังนี้

๑. เน้นรับมากกว่ารุก
๒. ไม่ตอบสนองปัญหาและวัตถุประสงค์ของการจัด ยังมีปัญหาสุขภาพมาก
๓. ไม่เสมอภาค ไม่ครอบคลุมบริการที่จำเป็น
๔. ประสิทธิภาพต่ำ ใช้คนมาก ต้นทุนสูง
๕. ระบบบริหารจัดการไม่ชัดเจน สับสน
๖. ขาดความมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของตนเอง ผู้บังคับบัญชา

๗. กำลังพลยังขาดความรู้ มีค่านิยมที่ผิด และขาดทักษะ
๘. ฝืดยุค ขาดวิวัฒนาการ ไม่สอดคล้องกับระบบสุขภาพของประเทศ
๙. ขาดการนำมาตรการด้านสังคมจิตวิทยามาใช้แก้ปัญหา ปัญหาหลายอย่างไม่สามารถแก้ได้ด้วยวิธีการแพทย์ เช่น อุบัติเหตุ

กรมแพทยทหารเรือได้จัดการประชุม / สัมมนา เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงระบบสุขภาพกองทัพเรือใหม่ทั้งระบบ เน้นยุทธศาสตร์ที่สั้น และสอดคล้องกับสถานการณ์ในประเทศไทย ยุทธศาสตร์กรมแพทยทหารเรือ คือ การปฏิรูประบบสุขภาพในกองทัพเรือ โดยมีกระแสการปฏิรูประบบราชการมาจากนวัตกรรมการบริหารจัดการภาครัฐ (New Public Management) ต่อมาทางรัฐบาลก็ได้ออกพระราชกฤษฎีกาขึ้น โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้หน่วยราชการทุกแห่งดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ และ มีการออกพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพเรือ กองทัพไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๒

จะเห็นได้ว่าการปฏิรูปกรมแพทยทหารเรือ ไม่ใช่เรื่องง่าย ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ภายหลังจากสัมมนายุทธศาสตร์ กรมแพทยทหารเรือได้กำหนดแนวคิดการปฏิรูประบบสุขภาพในกองทัพเรือและกำหนดแผนยุทธศาสตร์กรมแพทยทหารเรือ อาทิเช่น กรมแพทยทหารเรือจะคูเรือนโยบาย และ ในระดับ Business เรื่องของการบริหารจัดการสถานพยาบาลนั้น จะอยู่ในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการโรงพยาบาล ส่วนข้าราชการระดับล่าง จะเป็นผูปฏิบัติ โดยจะเห็นว่ากรมแพทยทหารเรือ มีการดำเนินการอย่างเป็น Function มากขึ้น

ระบบบริการสุขภาพกองทัพเรือ

ระบบบริการสุขภาพในกองทัพเรือ (Naval Health Care System) แบ่งเป็น

- บริการสุขภาพเพื่อสวัสดิการ (Beneficiary Health Service) คือกิจการที่กองทัพจัดเพื่อเป็นสวัสดิการด้านสุขภาพแก่กำลังพลและครอบครัว ตลอดจนเพื่อให้บริการแก่สาธารณชนร่วมกับหน่วยบริการสุขภาพภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ แบ่งตามระดับเป็นปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิ กลุ่มประชากรเป้าหมายตามสิทธิด้านรักษาพยาบาลได้แก่ ข้าราชการ ทหาร ลูกจ้างประจำและบุคคลในครอบครัว ผู้มีสิทธิประกันตนตาม พรบ.ประกันสังคม ผู้ใช้สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า และ อื่น ๆ

- บริการสุขภาพเพื่อความพร้อมรบ (Readiness Health Service) เป็นบริการสุขภาพที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมให้กำลังพลกองทัพเรือมีความพร้อมด้านสุขภาพที่จะปฏิบัติงานดำเนินงานตามภารกิจด้านการแพทย์ของกองทัพเรือ และสนับสนุนการปฏิบัติการอื่นของกองทัพเรือ

สรุป

กรมแพทยทหารเรือ มีหน้าที่อำนวยความสะดวก ประสานงาน แนะนำ กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการบริการสุขภาพ การส่งกำลัง และการซ่อมบำรุงพัสดุสายแพทย์ รวมทั้งการวิจัย และพัฒนาการแพทย์ ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการแพทย์และวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย บทบาทที่สำคัญคือให้การบริการทางการแพทย์ เพื่อความพร้อมของกองทัพเรือในด้านต่าง ๆ มีการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ เพื่อตอบสนองและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ พัฒนาวิทยาการด้านการแพทย์ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปฏิรูประบบบริการสุขภาพกองทัพเรือ เพื่อเตรียมให้กำลังพลกองทัพเรือมีความพร้อมด้านสุขภาพที่จะปฏิบัติงานตามภารกิจของกองทัพเรือ

บทที่ ๔

ความพร้อมด้านการแพทย์สนับสนุนปฏิบัติการทางทหาร ของกองทัพเรือ

ความพร้อมของกำลังรบด้านสุขภาพ และ ความสามารถของหน่วยแพทย์ในการให้บริการทางการแพทย์สนับสนุนการปฏิบัติการทางทหาร การบริการสุขภาพเพื่อความพร้อมของกองทัพเรือ มีเป้าหมายหลักคือ การดำรงรักษากำลังกายและพลังใจของกำลังรบให้สามารถปฏิบัติการกิจได้จนบรรลุวัตถุประสงค์ ตามยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ

การเตรียมกำลังรบให้มีสุขภาพดี และมีสมรรถนะเหมาะสมกับหน้าที่

กระบวนการเตรียมความพร้อมของกำลังรบด้านสุขภาพ เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการตั้งแต่การคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นกำลังรบ และเมื่อเข้ามาแล้วจะต้องพัฒนากำลังรบให้มีความพร้อมด้านสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจที่จะปฏิบัติการรบ

๑. การคัดเลือก

การคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นกำลังพลของกองทัพเรือโดยเฉพาะกำลังรบ จำเป็นต้องคัดเลือกอย่างดี โดยกำหนดให้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ คือ มีความสมบูรณ์ครบถ้วนของอวัยวะ มีสัดส่วนของร่างกายที่เหมาะสม มีการได้ยินและการมองเห็นที่ดี มีสภาพจิตปกติ ไม่เป็นโรคร้ายหรือ มีความเสี่ยงที่จะเป็นโรคร้ายในอนาคต มีสมรรถภาพทางกายสมบูรณ์พร้อมปฏิบัติการกิจ

๒. การสร้างเสริมสุขภาพ

การมีสุขภาพดีทั้งทางกาย ทางใจ ทางเศรษฐกิจสังคม และทางภูมิปัญญา จะเป็นพื้นฐานที่ทำให้กำลังพลของกองทัพเรือสามารถพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งด้านอื่น ๆ ได้อย่างดี แต่หากกำลังพลมีปัญหาด้านสุขภาพ มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตที่บั่นทอนสุขภาพก็จะทำให้กำลังพลของกองทัพเรืออ่อนแอ เสี่ยงต่อการไม่บรรลุภารกิจ และจะทำให้กองทัพต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากในการรักษาความป่วยเจ็บที่เกิดจากพฤติกรรมที่บั่นทอนสุขภาพเหล่านั้น

รูปแบบการดำเนินชีวิตที่บั่นทอนสุขภาพที่ยังเป็นปัญหาใหญ่ในกลุ่มทหาร ได้แก่

- การสูบบุหรี่ อันเป็นสาเหตุสำคัญของโรคหลอดเลือดแดงตีบตัน โรคหัวใจขาดเลือด โรคอัมพฤกษ์ อัมพาต โรคถุงลมโป่งพอง ความดันโลหิตสูง อวัยวะเพศไม่แข็งตัว ฯลฯ
- การขาดการออกกำลังกายอย่างเหมาะสมกับเพศ วัย และสภาพร่างกาย
- การดื่มเหล้าอันนำมาซึ่งการเสียชีวิต ก่อนวัยอันควร เพราะเป็นโรคตับแข็ง สมองเสื่อม การเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน การทะเลาะเบาะแว้ง
- ปัญหาจากการใช้สารเสพติด
- การติดการพนัน
- การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย โดยเฉพาะเมื่อปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล

ครอบครัว

- ปัญหาด้านทันตสุขภาพ เป็นต้น

หากผู้บังคับบัญชาให้ความช่วยเหลือด้วยการเอาใจใส่ ควบคุมให้กำลังใจ ตลอดจนปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เห็น ก็จะมีผลดีต่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา

๓. การเสริมสร้างสมรรถภาพ

สมรรถภาพของกำลังรบแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน ดังนั้น การเสริมสร้างสมรรถภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ กองทัพเรือมีบุคลากรหลายพรรคเหล่า มีการปฏิบัติภารกิจแตกต่างกันไปหลายรูปแบบ มีทั้งการรบทางบก การรบบนเรือ ผิวน้ำ การปฏิบัติการใต้น้ำ การปฏิบัติงานในอากาศ และการปฏิบัติการในเรือดำน้ำ การทำหน้าที่ต่าง ๆ มีความจำเป็นต้องใช้ความสามารถทางร่างกายและจิตใจที่ไม่เหมือนกัน สมรรถภาพเหล่านี้สามารถวิเคราะห์ด้วยหลักวิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อนำไปคัดเลือก พัฒนา ฝึกฝน เสริมสร้างให้กำลังรบมีสมรรถภาพที่เหมาะสมกับการนำไปใช้งาน ซึ่งความเหมาะสมของสมรรถภาพนี้อาจต้องนำไปเปรียบเทียบกับขีดความสามารถของฝ่ายตรงข้ามหรือภัยคุกคามด้วย การเสริมสร้างสมรรถภาพประกอบด้วย

๓.๑ การเสริมสร้างสมรรถภาพพื้นฐานที่เอื้ออำนวยต่อสุขภาพ ได้แก่ การเสริมสร้างในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ความทนทานของร่างกายในการทำงาน เมื่อร่างกายทำงานต้องการใช้สารอาหารและออกซิเจนเป็นตัวตั้งต้น เพื่อให้เกิดพลังงานการที่สารอาหารและออกซิเจนจะไปเลี้ยงเซลล์ต่าง ๆ ในร่างกายได้นั้น ต้องอาศัยการทำงานด้วยการบีบเลือดจากหัวใจไปตามหลอดเลือด อาศัยปอดรับออกซิเจนและขับถ่ายของเสีย ถ้าระบบหัวใจและหลอดเลือดกับระบบหายใจในร่างกาย

ก็จะมีความทนทานมาก ทำงานได้มาก เหนื่อยน้อย การฟื้นตัวเร็ว ร่างกายจะสดชื่น กระปรี้กระเปร่า นอนหลับได้ดี สภาพจิตใจดี ความเครียดก็จะลดลง

- ความแข็งแรง การมีกล้ามเนื้อที่แข็งแรงจะทำให้การใช้ชีวิตประจำวัน เป็นไปได้สะดวก เคลื่อนไหวคล่องแคล่วทำงานหนักได้มาก กล้ามเนื้อที่ผ่านการฝึกจะใช้พลังงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่ากล้ามเนื้อที่ไม่ได้ใช้งาน

- ความอ่อนตัว การที่ข้อต่อมีความสามารถในการเคลื่อนไหวได้เต็มพิสัยจะ ช่วยลดการบาดเจ็บ การปวดเมื่อยของร่างกาย ทำให้การทรงตัวดี อยู่ในท่าที่สมดุล ไม่หกล้มง่าย

- ความสมดุล ความสมดุลของร่างกาย เช่น น้ำหนักตัวเหมาะสม ไม่มี ไ้ไขมันส่วนเกินสะสมในร่างกาย ทั้งอวัยวะภายนอกและภายใน เป็นต้น เหล่านี้ล้วนมีผลต่อสุขภาพ ที่ดี

๓.๒ การเสริมสร้างสมรรถภาพเพื่อการปฏิบัติการเฉพาะ เป็นการเสริมสร้าง สมรรถภาพเฉพาะที่จำเป็นสำหรับกำลังพลแต่ละประเภท เช่น การปฏิบัติการทางบก การปฏิบัติการ ใต้น้ำ การปฏิบัติการในอากาศ การปฏิบัติการในเรือ การปฏิบัติการรบพิเศษ พลแม่นปืน เป็นต้น

การป้องกันกำลังรบไม่ให้เกิดการป่วยเจ็บจากปฏิบัติการทางทหาร

การปฏิบัติการทางทหาร มีลักษณะสำคัญที่มีผลต่อสุขภาพของกำลังพล คือ

๑. การปฏิบัติงานในสิ่งแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคยและเสี่ยงต่ออันตราย

๒. การอยู่ห่างไกลจากครอบครัว

๓. การที่ต้องพร้อมเคลื่อนที่ตลอดเวลา

๔. มีโอกาสเผชิญกับภัยคุกคามต่าง ๆ ได้แก่

๔.๑ ภัยคุกคามจากการกระทำของฝ่ายตรงข้าม ภัยจากการใช้อาวุธสู้รบ

๔.๒ ภัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม

- ทางกายภาพ เช่น เสียงดัง อุณหภูมิอากาศที่สูงหรือต่ำเกินไป การเปลี่ยนแปลง ความกดบรรยากาศ ไฟฟ้า แสง การแผ่รังสี คลื่นแม่เหล็ก

- ภัยจากสารเคมี เช่น สารโลหะหนัก ตัวทาละลาย แก๊สพิษ สารกัดกร่อน

- ภัยทางชีวภาพ เช่น เชื้อโรค สัตว์มีพิษ พืชมีพิษ

๔.๓ ภัยคุกคามจากปัญหาทางด้านจิตวิทยาและพฤติกรรม เช่น ความเครียด การแยกจากครอบครัว ความเบื่อหน่าย

๔.๔ ภัยที่เกิดจากลักษณะการทำงาน การฝึก การปฏิบัติหน้าที่ทางทหาร เช่น การทำงานที่เกี่ยวข้องกับเครื่องจักร การทำงานในที่แคบ การเจ็บป่วยจากโรคลมเหตุร้อน (Heat stroke) ข้อพลิก กระดูกหัก หูตึง รongเท้ากัด ผิวน้ำอึกเสบ รวมทั้งปัญหาด้านทัศนสุขภาพ เป็นต้น

การป่วยเจ็บที่ยังคงพบบ่อยในหมู่ทหาร ได้แก่ การป่วยเจ็บจากโรคลมเหตุร้อน (Heat stroke) หรือสภาพร่างกายที่มีความร้อนสะสมมากเกินไป กระดูกหักข้อเคลื่อนจากการฝึก หูตึง รongเท้ากัด ผิวน้ำอึกเสบ การป่วยเจ็บจากการดื่มน้ำ รวมทั้งปัญหาด้านทัศนสุขภาพ เป็นต้น

การดูแลรักษากำลังรบอย่างเหมาะสม เมื่อเกิดการเจ็บป่วย ทุกที่ ทุกเวลา

๑. หลักการวางแผน

เพื่อให้การบริการทางการแพทย์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง จึงมีหลักในการวางแผนการจัดบริการทางการแพทย์สนับสนุนการปฏิบัติการทางทหาร ดังนี้

๑.๑ หลักความสอดคล้อง (Conformity) การให้บริการทางการแพทย์ต้องสอดคล้องกับภารกิจทางทหาร สอดคล้องกับสถานการณ์และปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางทหารที่หน่วยแพทย์เข้าไปสนับสนุน ต้องไม่เป็นภาระขัดขวางหรือเป็นตัวถ่วงในการปฏิบัติการทางทหาร

๑.๒ หลักการตอบสนองอย่างรวดเร็วหรือการสนับสนุนอย่างใกล้ชิด (Responsiveness/ Proximity) เพื่อให้ผู้ป่วยเจ็บได้รับการรักษาพยาบาลอย่างรวดเร็วที่สุด เพื่อลดอัตราการเสียชีวิต หรือเกิดภาวะแทรกซ้อน

๑.๓ หลักความยืดหยุ่น (Flexibility) หน่วยแพทย์ต้องสามารถปรับตัวเปลี่ยนแปลงรูปแบบการให้บริการของหน่วยเพื่อสนับสนุนหน่วยที่ปฏิบัติการรบได้ทุกสถานการณ์ทุกรูปแบบจนเสร็จสิ้นภารกิจ

๑.๔ หลักความคล่องตัว (Mobility) หน่วยที่ให้บริการทางการแพทย์ควรมีความสามารถที่จะเคลื่อนที่ติดตามสนับสนุนหน่วยรบได้อย่างใกล้ชิดในทุกพื้นที่ปฏิบัติการ

๑.๕ หลักความต่อเนื่อง (Continuity) หน่วยแพทย์ทั้งระบบจะต้องให้การดูแลรักษาผู้ป่วยเจ็บตั้งแต่จุดแรกจนถึงจุดสิ้นสุดอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีช่องว่างในการเชื่อมต่อในแต่ละจุดของการ รับ - ส่งผู้ป่วยเจ็บ

๑.๖ หลักการควบคุม / ประสานงาน (Control Co – Ordination) เป็นหัวใจสำคัญในการเชื่อมโยงหน่วยแพทย์ต่าง ๆ เป็นระบบเดียวกัน เพื่อให้การบริการทางการแพทย์สนับสนุนหน่วยต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตลอดจนใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอ

๒. การจัดการบริการทางการแพทย์สนับสนุนการปฏิบัติการทางทหาร

การจัดการบริการทางการแพทย์ในพื้นที่การรบ เป็นสถานการณ์ที่ยากลำบากและขาดแคลนจำเป็นต้องจัดการที่สามารถดูแลกำลังรบได้อย่างดีที่สุดและไม่ขัดขวางการปฏิบัติการทางทหาร ประเด็นสำคัญที่นำมาพิจารณาออกแบบการบริการทางการแพทย์ คือ การจัดการกับผู้บาดเจ็บเพื่อช่วยชีวิตทหารให้ได้มากที่สุด ซึ่งมีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเสียชีวิตจากการบาดเจ็บดังนี้

การเสียชีวิตในช่วงที่ ๑ ผู้ได้รับบาดเจ็บจะเสียชีวิตเกือบทันทีที่ได้รับบาดเจ็บ สาเหตุของการบาดเจ็บนี้มีความรุนแรงมาก มักเกิดการบาดเจ็บกับอวัยวะสำคัญ เช่น ก้านสมอง หัวใจ หลอดเลือดแดงใหญ่ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ผู้ได้รับบาดเจ็บเสียชีวิตภายในระแวงเวลานับเป็นวินาทีถึงนาที

การเสียชีวิตในช่วงที่ ๒ เกิดจากการบาดเจ็บที่มีความรุนแรงปานกลาง หากไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกวิธี จะทำให้ผู้ได้รับบาดเจ็บเสียชีวิตในเวลาที่น่าเป็นนาทีถึงในเวลาไม่กี่ชั่วโมง

การเสียชีวิตในช่วงที่ ๓ เป็นการเสียชีวิตที่เกิดจากภาวะแทรกซ้อนจากการบาดเจ็บในภายหลัง เช่น การติดเชื้ออย่างรุนแรง อวัยวะภายในทำงานล้มเหลว หากดูแลรักษาไม่เหมาะสมตลอดเส้นทางอาจเสียชีวิตได้ในระแวงเวลานับเป็นวันหรือสัปดาห์ต่อ ๆ มา

ดังนั้น เพื่อลดอัตราการเสียชีวิตและพิการให้ได้มากที่สุดจึงต้องจัดการบริการทางการแพทย์ให้สอดคล้องข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเสียชีวิตจากการบาดเจ็บ โดยแบ่งขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

๒.๑ การช่วยชีวิต ณ จุดเกิดเหตุ (Pre Hospital Phase) เป็นการปฐมพยาบาล การช่วยชีวิต การกู้ฟื้นคืนชีพที่ทำด้วยตนเองหรือเพื่อนที่อยู่ใกล้ที่สุด ซึ่งเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อผลลัพธ์การรอดชีวิต การลดความพิการและลดภาวะแทรกซ้อนของผู้ที่ได้รับบาดเจ็บเป็นอย่างมาก ความสามารถของกำลังพล ในการดูแลรักษาช่วยเหลือตนเองและเพื่อร่วมรบได้อย่างถูกต้อง มีผลต่อขวัญกำลังใจของกำลังพลภายในหน่วยทั้งหมด เพราะเพิ่มความมั่นใจว่า เมื่อตนเองได้รับบาดเจ็บหรือป่วยเจ็บจะมีเพื่อนคอยช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง ก่อนที่บุคลากรทางการแพทย์จะเข้าไปถึง หรือถูกนำส่งหน่วยแพทย์เพื่อเข้าสู่ระบบการรักษาพยาบาลต่อไป

๒.๒ การผ่าตัดช่วยชีวิตในพื้นที่ส่วนหน้า (Forward Resuscitative Surgery) การผ่าตัดช่วยชีวิตฉุกเฉินนี้ จะช่วยให้ระบบต่าง ๆ ของร่างกายของผู้ได้รับบาดเจ็บทำงานต่อเนื่องได้นานพอที่จะรอเวลาส่งกลับไปรับการรักษาด้วยการผ่าตัดอย่างสมบูรณ์ที่มีความสลับซับซ้อนและใช้เวลานานในพื้นที่ส่วนหลังที่มีขีดความสามารถมากกว่า การจัดชุดผ่าตัดเคลื่อนที่เข้าไปในพื้นที่

ปฏิบัติการทางทหารนี้จะต้องมีขนาดเล็ก ใช้พื้นที่น้อย เคลื่อนย้ายได้สะดวก ปรับแต่งให้เข้ากับสถานการณ์และความจำเป็นได้ง่าย ใช้บุคลากร ไม่มาก และสอดคล้องกับแผนทางทหาร เมื่อกองทัพเรือต้องจัดกองกำลังทางเรือขนาดใหญ่เพื่อไปปฏิบัติการทางทหารในพื้นที่ห่างไกลอาจจำเป็นต้องจัดชุดผ่าตัดช่วยชีวิตนี้ไว้ที่เรือธงหรือเรือรบผู้ป่วยหลัก สำหรับการรบทางบกขนาดใหญ่ จะจัดไว้ในเขตยุทธบริเวณพื้นที่ระดับกองพลที่มีความปลอดภัย และไม่เคลื่อนที่มากนัก

๒.๓ การรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลที่อยู่ในพื้นที่การสู้รบ (Theater Hospitalization) เป็นการจัดสถานที่เพื่อที่จะให้การดูแลรักษาและเป็นที่พักผู้ป่วยเจ็บที่จำเป็นในระยะเวลาสั้น ๆ และอาจเป็นสถานที่เตรียมผู้ป่วยหรือเป็นสถานที่พักรอก่อนหรือหลังการผ่าตัดช่วยชีวิตหรือเตรียมรอที่จะส่งผู้ป่วยเจ็บกลับไปรักษาในสถานพยาบาลที่มีขีดความสามารถที่สูงกว่า สำหรับกองทัพเรืออาจจัดให้พักผู้ป่วยเจ็บอยู่ในเรือรบผู้ป่วยหลักหรือเรือรบผู้ป่วยรองตามสถานการณ์และสภาพการเจ็บป่วย

๒.๔ การดูแลระหว่างการส่งกลับ (En Route Care) การส่งกลับอาจจะทำโดยรถพยาบาลหรือใช้พาหนะอื่น ๆ ก็ได้ แต่จำเป็นต้องให้ความสำคัญ เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ป่วยเจ็บจะได้รับการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่จุดเกิดเหตุ และระหว่างการเดินทางจนถึงสถานพยาบาลที่มีขีดความสามารถเหมาะสม

๒.๕ การรักษาพยาบาลนอกพื้นที่การสู้รบ (Care Outside the Theater) เป็นการรักษาพยาบาลในพื้นที่ที่ปลอดภัยและมีขีดความสามารถทางการแพทย์ที่เหมาะสมกับสภาพการเจ็บป่วย รวมทั้งการฟื้นฟู เสริมสร้าง ทดแทน ปรับสภาพผู้ป่วยเจ็บ ผู้พิการจากการสู้รบ

ความสัมฤทธิ์ผลของการบริการด้านการแพทย์เพื่อความพร้อมของกองทัพเรือ นั้น ผู้บังคับบัญชาต้องได้รับทราบการประมาณสถานการณ์ด้านการแพทย์ที่ถูกต้องว่า ปฏิบัติการทางทหารนี้กำลังพลจะมีโอกาสที่เกิดการบาดเจ็บ การเสียชีวิต การป่วยเจ็บเล็กน้อยเพียงใด ซึ่งต้องอาศัยความรู้ด้านระบาดวิทยา การข่าว ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด และการประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยรบกับสายแพทย์ โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติทางทหาร

กรมแพทย์ทหารเรือเองก็ต้องระดมสรรพกำลัง สร้างความร่วมมือเป็นเครือข่ายกับหน่วยงานด้านการแพทย์ การสาธารณสุขจากสังกัดอื่น เช่น หน่วยงานด้านการแพทย์ฉุกเฉิน สำนักควบคุมโรคในพื้นที่ใกล้เคียง โรงพยาบาลในพื้นที่ที่มีปฏิบัติการทางทหาร เป็นต้น ปัจจัยด้านการแพทย์นั้น สามารถเป็นได้ทั้งข้อจำกัด หรือปัจจัยเกื้อกูลความสำเร็จ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขีดความสามารถของบุคลากร และหน่วยงานด้านการแพทย์ ตลอดจนมุมมองและความเข้าใจของผู้บังคับบัญชาที่จะนำความรู้ด้านการเตรียมความพร้อมทางการแพทย์นี้ไปใช้กับการปฏิบัติการทางทหารให้สอดคล้องกัน

การส่งกลับสายแพทย์

การส่งกำลังพลของหน่วยทหารที่ได้รับการบาดเจ็บหรือมีอาการป่วยจากปฏิบัติการทางทหารไปรับการรักษายาบาลยังหน่วยแพทย์ในอัตราของหน่วยกำลังรบหรือโรงพยาบาลในพื้นที่ส่วนหลังที่มีขีดความสามารถเหมาะสมกับลักษณะการป่วยเจ็บ ทั้งที่เป็นของหน่วยทหารกระทรวงสาธารณสุขและเอกชน เพื่อให้กำลังพลของหน่วยทหารได้รับการดูแลรักษาอย่างดีที่สุดเป็นงานด้านหนึ่งของการบริการทางการแพทย์สนับสนุนปฏิบัติการทางทหาร อีกทั้งยังเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับกำลังพลได้อีกด้านหนึ่ง พื้นที่ปฏิบัติการในความรับผิดชอบของ ทร. เป็นพื้นที่ที่อยู่ในที่ห่างไกล เช่น กลางทะเล เกาะแก่ง ชายฝั่ง แม่น้ำ มีการปฏิบัติการทั้งบนเรือผิวน้ำ ใต้น้ำ และในอากาศยาน รวมทั้งบนบก การปฏิบัติการในพื้นที่ที่อยู่ห่างไปจากกองบัญชาการหรือที่ตั้งปกติ หน่วยทหารจะนำทรัพยากรทางการแพทย์ไปสนับสนุนหน่วยอย่างจำกัด เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ดังนั้น ผู้เกี่ยวข้องตั้งแต่เจ้าหน้าที่สายแพทย์ ผู้บังคับบัญชาของหน่วยทหาร และหน่วยแพทย์ ที่อยู่ในเขตหลัง หรือเขตภายใน จึงควรให้ความสำคัญกับการส่งกลับสายแพทย์ เพื่อนำผู้ป่วยเจ็บเข้ารับการรักษายาบาลที่มีความเหมาะสมเป็นลำดับขึ้นตามการวางแผนของกรมแพทย์ทหารเรือ

แนวคิดการปฏิบัติในการส่งกลับสายแพทย์

๑. การดำเนินการส่งกลับผู้ป่วยเจ็บขึ้นอยู่กับปัจจัย ๒ ประการ

- ประการที่ ๑ คือนโยบายการส่งกลับของหน่วยทหาร
- ประการที่ ๒ ขึ้นกับความจำเป็นที่จะต้องให้การรักษาผู้ป่วยเจ็บตาม

ลักษณะอาการที่มีความรุนแรงแตกต่างกัน

ควรยึดหลักการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความสะดวก ความรวดเร็ว ความปลอดภัยและความต่อเนื่อง ไม่ขัดกับยุทธวิธีของหน่วยกำลังรบ หรือหน่วยปฏิบัติการ

๒. การส่งกลับสายแพทย์ เป็นความรับผิดชอบของหน่วยแพทย์ที่อยู่ด้านหลังพื้นที่ปฏิบัติการของหน่วยกำลังรบในการดำเนินการและ/หรือการสนับสนุนให้กับเจ้าหน้าที่สายแพทย์หรือหน่วยแพทย์ที่ปฏิบัติการอยู่ส่วนหน้า โดยใช้ยานพาหนะและสิ่งอำนวยความสะดวกของหน่วย นอกจากนี้ยังสามารถดำเนินการด้านส่งกำลังสายแพทย์ร่วมด้วยได้ในเวลาเดียวกันถ้าจำเป็น

นโยบายการส่งกลับสายแพทย์หรือนโยบายการรับป่วยไว้ในพื้นที่

ปฏิบัติการทางทหาร (Holding Policy)

นโยบายการส่งกลับสายแพทย์ เป็นนโยบายที่ออกโดยผู้บังคับบัญชาสูงสุดของพื้นที่ปฏิบัติการทางทหาร เพื่อกำหนดเป็นห่วงระยะเวลาที่อนุญาตให้หน่วยแพทย์ต่าง ๆ ที่อยู่ใน

พื้นที่ปฏิบัติการทางทหารสามารถรับผู้ป่วยเจ็บไว้ให้การรักษาพยาบาลไว้ในหน่วย โดยจะต้องคำนึงถึงความคล่องตัวในการเคลื่อนย้ายหน่วย เพื่อดำเนินกลยุทธ์ตามการวางแผนทางทหาร ถ้ารับผู้ป่วยมากเกินไปจะไม่เกิดความคล่องตัวกับหน่วย แต่ถ้าส่งกลับมากเกินไปก็จะทำให้ขาดกำลังพลที่พร้อมจะทำการรบ ซึ่งการทดแทนกำลังพลในภายหลังอาจมีอุปสรรค นโยบายการส่งกลับสายแพทย์สามารถจะกำหนดเป็นจำนวนวัน โดยพิจารณาตามขีดความสามารถของหน่วยแพทย์ด้วย เช่น หน่วยแพทย์ที่มีแพทย์สามารถรับผู้ป่วยเจ็บไว้รักษาพยาบาลได้มากกว่าหน่วยแพทย์ที่ไม่มีแพทย์

เครื่องมือการส่งกลับ

การเคลื่อนย้ายและลำเลียงผู้ป่วยเจ็บสามารถทำได้โดยใช้ตั้งแต่มือเปล่า ไปจนถึงสิ่งอุปกรณ์และยานพาหนะ เช่น เปลสนาม รถยนต์พยาบาล เรือ เฮลิคอปเตอร์ เครื่องบินปีกนึ่ง และ/หรือ สิ่งคัดแปลงอื่น ๆ ซึ่งการจะนำเครื่องมือแต่ละชนิดมาใช้ต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับลักษณะอาการของผู้ป่วยเจ็บ สถานที่และสถานการณ์แวดล้อมที่แตกต่างกันไป

ระบบการส่งกลับ

๑. การทำสงครามตามแบบ (Conventional War) จะมีการประกาศเขตสงคราม ซึ่งมีทั้งเขตยุทธบริเวณ (เขตหน้าและเขตหลัง) และเขตภายใน การจัดวางหน่วยกำลังรบ หน่วยช่วยรบ และ หน่วยสนับสนุนการช่วยรบ เป็นไปตามยุทธวิธีที่กำหนด สำหรับการวางแผนให้บริการทางการแพทย์สนับสนุนหน่วยกำลังรบทางบกจะจัดเป็นลำดับขั้นตั้งแต่เจ้าหน้าที่สายแพทย์ประจำหมวดปืนเล็ก (มว.ปล.) และเจ้าหน้าที่สายแพทย์ประจำร้อยปืนเล็ก (ร้อย ปล.) หมวดพยาบาล กองพันทหารราบ (มว.พ.พัน.ร.) กองร้อยพยาบาล (ร้อย.พ.) กองพันพยาบาล (พัน.พ.) โรงพยาบาลในพื้นที่ปฏิบัติการ และ โรงพยาบาลเขตหลัง

การส่งกลับผู้ป่วยเจ็บในการบริการแพทย์ทางยุทธวิธี จะเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่ การส่งกลับตามสายงานและการส่งกลับข้ามสายงาน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะการป่วยเจ็บของกำลังพลและพาหนะที่พร้อมใช้

- การส่งกลับตามสายงาน : เป็นการส่งกลับผู้ป่วยเจ็บไปยังหน่วยแพทย์ตามลำดับขั้นตั้งแต่ส่วนหน้าจนถึงหน่วยแพทย์หรือโรงพยาบาลที่มีขีดความสามารถในการรักษาที่เหมาะสม มักใช้การส่งกลับแบบนี้กับผู้ป่วยเจ็บที่มีอาการหนักแต่ไม่เร่งด่วนมากนัก สามารถรอได้ระยะเวลาหนึ่งหลังจากให้การปฐมพยาบาลแล้ว ด้วยเครื่องมือการส่งกลับ เช่น รถพยาบาล หรือยานพาหนะดัดแปลง

- การส่งกลับข้ามสายงาน : เป็นการส่งกลับผู้ป่วยเจ็บที่มีอาการหนักต้องการรักษาพยาบาลแบบเร่งด่วนเพื่อช่วยชีวิตหลังจากให้การปฐมพยาบาล รีบนำส่งโรงพยาบาลที่มีขีด

ความสามารถในการรักษาเหมาะสมกับอาการป่วยเจ็บด้วยเครื่องมือการส่งกลับทางอากาศ เช่น เฮลิคอปเตอร์

๒. ปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากการทาสงคราม (Military Operation Other Than War : MOOT War) การจัดบริการทางการแพทย์จะมีลักษณะเฉพาะตัวขึ้นอยู่กับลักษณะการปฏิบัติการทางทหาร แต่การส่งกลับผู้ป่วยเจ็บยังคงใช้หลักการทั่วไปได้ คือ หลังจากให้การปฐมพยาบาล ณ จุดเกิดเหตุแล้ว หน่วยแพทย์ในพื้นที่ปฏิบัติการก็จะดำเนินการส่งต่อผู้ป่วยเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ที่มีขีดความสามารถเหมาะสมกับลักษณะการป่วยเจ็บ กรณีที่พื้นที่ปฏิบัติการอยู่ในประเทศไทยสามารถใช้ระบบการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ บูรณาการกับระบบการแพทย์ทางทหาร ทั้งด้านการส่งกลับและการรักษาพยาบาลระหว่างการส่งกลับ กรณีเร่งด่วนควรพิจารณาใช้เฮลิคอปเตอร์ หรือเครื่องบิน

การคัดแยกผู้ป่วยเจ็บ (Sorting or Triage of Patient)

กรณีที่มีผู้ป่วยเจ็บจำนวนมาก (Mass casualty) จากการปฏิบัติการทางทหารจะทำให้เกิดความขาดแคลนทรัพยากรด้านกำลังพล สิ่งอุปกรณ์ ยานพาหนะที่จะเข้าไปช่วยเหลือผู้ป่วยเจ็บนั้น เป้าหมายของการช่วยเหลือในกรณีนี้เป็นไปตามหลักการที่ว่า ใช้ทรัพยากรทางการแพทย์ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ ต่อผู้ป่วยเจ็บจำนวนมากที่สุด และใช้ทรัพยากรกับผู้ป่วยที่มีโอกาสรอดชีวิตได้มากกว่าไว้ก่อน โดยแบ่งกลุ่มผู้ป่วยเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๑. ผู้ป่วยเจ็บที่ต้องการการรักษาพยาบาลทันทีหรือรอการรักษานานไม่ได้ (Immediate) ผู้ป่วยเจ็บประเภทนี้ต้องการการรักษาเพื่อช่วยชีวิตอย่างเร่งด่วน มิฉะนั้นอาจเสียชีวิตได้ในเวลาอันสั้น โดยใช้เวลาในการดูแลรักษาและทรัพยากรทางการแพทย์ไม่มากนัก มีความเร่งด่วนในการเข้าไปดูแลรักษาสูงสุด ใช้การติดบัตรคัดแยกผู้ป่วย (MET.Tag) เป็นสีแดง

๒. ผู้ป่วยเจ็บที่พอจะรอการรักษาได้ (Delayed) เป็นผู้ป่วยเจ็บประเภทที่ต้องการการรักษาที่ไม่เร่งด่วนมากนักโดยไม่ทำให้เกิดอันตรายเพิ่มมากขึ้น ผู้ป่วยกลุ่มนี้ใช้การติดบัตรคัดแยก (MET.Tag) เป็นสีเหลือง

๓. ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อย (Minimal) เป็นผู้ป่วยเจ็บประเภทที่ต้องการการรักษาเพียงเล็กน้อยก็สามารถกลับไปทำหน้าที่ได้ หากจะต้องมีการตรวจให้การรักษาเพิ่มสามารถจะกระทำได้ในภายหลังจากที่มีความพร้อมทั้งด้านสภาวะการณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการแพทย์แล้ว การติดบัตรคัดแยก (MET.Tag) ใช้สีเขียว

๔. บาดเจ็บรุนแรงจนคาดว่าจะเสียชีวิต (Expectant) ผู้ป่วยเจ็บประเภทนี้คือพวกที่ได้รับบาดเจ็บรุนแรงหรือบาดเจ็บหลายแห่ง ซึ่งคาดว่าจะมีโอกาสรอดชีวิตน้อยเมื่อเทียบกับ

ทรัพยากรทางการแพทย์ที่มีอยู่จึงให้การรักษาไปตามอาการหรือพอยุงอาการไว้เท่าที่จะทำได้ การติดบัตรคัดแยก(MET.Tag) ใช้สีดำ

การแบ่งผู้ป่วยเป็น ๔ ประเภทนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากมีทรัพยากรมาเพิ่มอย่างเพียงพอหรือให้การดูแลผู้ป่วยเร่งด่วนจนหมดแล้ว หลังจากนั้นก็ให้การรักษาพยาบาลผู้ป่วยลำดับ ถัดมาจนหมดทุกคน ควรมีการประเมินผู้ป่วยเพื่อคัดแยกแบ่งกลุ่มอย่างต่อเนื่องในทุกจุดที่มีการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยไปถึงหรือเมื่อผู้ป่วยมีอาการเปลี่ยนแปลง

การจัดลำดับความเร่งด่วนในการส่งกลับ (Movement Precedence)

จำนวนผู้ป่วยเจ็บในพื้นที่ปฏิบัติการอาจมีจำนวนมากขึ้นแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ ถ้ามีผู้ป่วยจำนวนมากการจัดการใช้ทรัพยากรที่เป็นเครื่องมือการส่งกลับอย่างเหมาะสมเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ผู้ป่วยเจ็บปลอดภัยและได้รับการรักษาพยาบาลที่เหมาะสมและทันเวลา อาศัยหลักการจัดลำดับความเร่งด่วนในการส่งกลับเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. ด่วนมาก (Urgent) : เป็นการส่งกลับผู้ป่วยเจ็บที่ต้องได้รับการรักษาพยาบาลด่วนที่สุด เพื่อช่วยชีวิต เช่น การผ่าตัดเร่งด่วน หรือไม่ให้เกิดความพิการของร่างกายและดวงตา หรือป้องกันโรคแทรกซ้อน ที่จะทำให้อาการรุนแรงมากขึ้น สำหรับเครื่องมือการส่งกลับที่เหมาะสมควรเป็นอากาศยานแบบปีกหมุน (เฮลิคอปเตอร์)

๒. ด่วน (Priority) : เป็นการส่งกลับผู้ป่วยเจ็บที่ต้องได้รับการรักษาพยาบาลที่มีความเร่งด่วนพอสมควร ได้แก่ ผู้ป่วยเจ็บที่ต้องได้รับการรักษาพยาบาลที่สมบูรณ์หรือการผ่าตัดที่ต้องการความชำนาญเป็นพิเศษ หรือการรักษาเฉพาะทาง ซึ่งเกินขีดความสามารถหน่วยแพทย์ต้นทาง สำหรับเครื่องมือการส่งกลับที่เหมาะสม น่าจะเป็นอากาศยานแบบปีกหมุน (เฮลิคอปเตอร์) กรณีพื้นที่ไม่ห่างไกลหรือกันดารมากนัก

๓. ปกติ (Routine) : เป็นการส่งกลับผู้ป่วยเจ็บอื่น ๆ ที่ไม่มีความเร่งด่วนทางการแพทย์มากนัก สามารถใช้การส่งกลับตามกำหนดเวลาปกติของตารางการใช้อากาศยานเพื่อลำเลียงผู้ป่วย ได้แก่ ผู้ป่วยเจ็บที่ต้องได้รับการรักษาพยาบาลต่อเนื่องหรือพักฟื้น กรณีลำเลียงทางอากาศระหว่างพื้นที่ห่างไกล เครื่องมือการส่งกลับที่เหมาะสม ได้แก่ เครื่องบินโดยสารหรือเครื่องบินลำเลียงทางทหารแบบต่าง ๆ

วิธีการส่งกลับ

การส่งกลับผู้ป่วยเจ็บ โดยทั่วไปสามารถปฏิบัติได้ ๓ วิธี

๑. การส่งกลับทางบก : การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยเจ็บทางภาคพื้นดินด้วย การอุ้ม/แบก หรือการใช้ เปลสนาม รถเข็น รถพยาบาล รถยนต์ รถไฟ หรือ อุปกรณ์ยกและเคลื่อนย้าย รวมถึงอุปกรณ์คัดแปลงต่าง ๆ

๒. การส่งกลับทางอากาศ : การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยเจ็บทางอากาศด้วย เครื่องบินปีกหมุน (เฮลิคอปเตอร์) เครื่องบินโดยสาร หรือ เครื่องบินลำเลียงทางทหาร (บ.ลค.) แบบต่าง ๆ

๓. การส่งกลับทางน้ำ : การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยเจ็บทางน้ำ ทั้งใน ทะเล แม่น้ำ หนอง บึง ทะเลสาบ น้ำตก ด้วยเรือ ประเภทต่าง ๆ หรือ สิ่งคัดแปลงต่าง ๆ เช่น แพ

วิธีการเคลื่อนย้ายและการลำเลียงผู้ป่วยเจ็บ

เจ้าหน้าที่สายแพทย์จะเป็นผู้ตัดสินใจ ในการที่จะส่งกลับผู้ป่วยเจ็บ เพื่อทำการรักษาพยาบาลต่อ ซึ่งขั้นแรกอาจต้องเคลื่อนย้ายผู้ป่วยเจ็บจากบริเวณที่เกิดเหตุไปยังอีกสถานที่หนึ่ง สำหรับการช่วยเหลือที่ปลอดภัยหรือพักรอสำหรับการลำเลียงขึ้นยานพาหนะที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นเจ้าหน้าที่สายแพทย์จำเป็นต้องรู้เทคนิคและวิธีการ ในการเคลื่อนย้ายและการลำเลียงผู้ป่วยเจ็บ รวมทั้งการใช้เครื่องมือในการส่งกลับเป็นอย่างดี การเคลื่อนย้ายและการลำเลียงผู้ป่วยเจ็บสามารถกำหนดเป็นวิธีการต่าง ๆ คือ ด้วยมือเปล่า ด้วยเปล ด้วยรถพยาบาล ด้วยรถไฟ ด้วยอากาศยาน ด้วยเรือ ด้วยอุปกรณ์ประยุกต์/คัดแปลง

อุปสรรคและความล่าช้าในการส่งกลับ

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคและทำให้การส่งกลับผู้ป่วยเจ็บเกิดความล่าช้าสำหรับการบริการทางการแพทย์ ในการสนับสนุนปฏิบัติการทางทหาร ทั้งการทำสงคราม และนอกเหนือการทำสงคราม มีหลายประการ ดังนี้

๑. ภูมิประเทศ : ลักษณะของภูมิประเทศ มีความแตกต่างกันไปทุกพื้นที่ ปฏิบัติการของทหาร ส่วนใหญ่มักจะอยู่ที่ห่างไกลการคมนาคมมีความยากลำบาก เช่น อยู่ในป่าภูเขา เกาะหรือทะเล ดังนั้นการกำหนดวิธีการต่าง ๆ จึงต้องให้มีความเหมาะสมในแต่ละภูมิประเทศ

๒. ภูมิอากาศ : ลักษณะภูมิอากาศ กลางวัน กลางคืน ความหนาวเย็น ฝนตก กระแสลมแรง คลื่นสูง ฯลฯ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการพิจารณาเลือกการเดินทางที่ปลอดภัย ทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นพาหนะที่ใช้หรือขีดความสามารถของบุคคลากร

๓. การกระทำของฝ่ายตรงข้าม : ฝ่ายตรงข้ามหรือข้าศึก ถือว่าเป็นอุปสรรคอย่างมาก ในการเข้าเคลื่อนย้ายหรือลำเลียงผู้ป่วย เพราะจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านความปลอดภัย ทั้งของผู้ป่วยเจ็บและเจ้าหน้าที่สายแพทย์ที่ให้ความช่วยเหลือ

๔. ยุทธวิธีการรบ : แผนการรบ หรือแผนปฏิบัติการทางทหาร มีหลายรูปแบบ ตามภารกิจและสถานการณ์ เจ้าหน้าที่สายแพทย์จะต้องติดตามและปฏิบัติตาม เพื่อไม่ให้เกิดการขัดขวางหรือไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติของหน่วยทหาร ซึ่งบางครั้งอาจไม่ถูกต้องกับวิธีการช่วยเหลือและส่งกลับผู้ป่วยเจ็บ เหมือนการปฏิบัติที่ทำในสถานการณ์ปกติ ดังนั้นเจ้าหน้าที่สายแพทย์จึงจำเป็นต้องพิจารณาแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์เสมอ

๕. เส้นทางการเคลื่อนย้ายและลำเลียง : การเคลื่อนย้ายและลำเลียงผู้ป่วยเจ็บจำเป็นต้องกำหนดเส้นทางในการเดินทางที่เหมาะสม ไม่ว่าจะใช้ยานพาหนะประเภทใด การเลือกเส้นทางเคลื่อนย้ายจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง อาจต้องวางแผนร่วมกับหน่วยกำลังรบ เนื่องจากต้องคำนึงถึงความปลอดภัย รวมทั้งความสิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ที่สำคัญที่สุดน่าจะเป็นอาการป่วยเจ็บของกำลังพลว่าเมื่อใด จะเข้าถึงบริการทางการแพทย์ที่เหมาะสม

๖. เครื่องมือการส่งกลับและทักษะการใช้ : เครื่องมือการส่งกลับมีหลายประเภท ลักษณะการใช้ของแต่ละประเภทจะเหมาะสมกับอาการป่วยเจ็บอย่างไร เป็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่สายแพทย์ต้องให้ความสำคัญ สภาพการใช้งานมีความพร้อมดีหรือไม่ รวมทั้งสถานที่เก็บรักษาสะดวกกับการนำมาใช้แค่ไหน

ปัจจัยที่กล่าวมา เป็นสิ่งที่อาจทำให้การดำเนินการส่งกลับผู้ป่วยเจ็บ มีประสิทธิภาพ หรือล้มเหลวก็ได้ หากไม่มีการศึกษาข้อมูลหรือการตรวจรักษาสภาพเครื่องมือส่งกลับให้พร้อมใช้งาน รวมทั้งทักษะการใช้เครื่องมือแต่ละประเภทที่มีอยู่

สิ่งสำคัญที่ต้องระบุในการร้องขอการส่งกลับสายแพทย์

การร้องขอการส่งกลับสายแพทย์ ในภาวะปกติจะใช้แบบฟอร์มการร้องขอการส่งกลับของหน่วยงานที่รับผิดชอบอากาศยาน โดยเฉพาะการลำเลียงผู้ป่วยเจ็บทางอากาศผ่านตามสายงานปกติ แต่กรณีฉุกเฉินอาจร้องขอทางวาจาด้วยเครื่องมือสื่อสารทางทหาร หรือข่าวราชนาวิ สิ่งสำคัญที่ต้องระบุในการร้องขอการส่งกลับสายแพทย์ เพื่อประโยชน์ในการตกลงใจของผู้บังคับบัญชา หรือการเตรียมการของหน่วยแพทย์ปลายทางควรมีดังนี้

- ประเภทการส่งกลับ (ด่วนมาก ด่วน ปกติ)
- จำนวนผู้ป่วยเจ็บ แยกตามประเภท
- ลักษณะการเจ็บป่วยที่ชัดเจน เช่น บาดเจ็บอะไร บริเวณใดของร่างกาย
- การรักษาที่ทำแล้วและความต้องการในการรักษาเพิ่มเติม
- พิกัด และ/หรือ ตำแหน่งที่จะรับ
- สิ่งอุปกรณ์สายแพทย์ที่ต้องการ (กรณีที่ต้องการแลกเปลี่ยน สป.สายแพทย์)

แนวคิดการทำแผนส่งกลับสายแพทย์ของหน่วยแพทย์ ทร.

ด้วยภารกิจที่หลากหลายของหน่วยกำลังรบ ทร. ที่ได้รับมอบในการปฏิบัติตามระดับความพร้อมรบต่าง ๆ รวมถึงการฝึกเตรียมความพร้อมของหน่วยปฏิบัติการทางทหารของ ทร. ดังนั้น หน่วยแพทย์ จึงต้องกำหนดแผนส่งกลับสายแพทย์ ให้เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการอนุรักษ์กำลังรบ การส่งกลับสายแพทย์และการรักษาพยาบาล ณ พื้นที่ปฏิบัติการหรือจุดเกิดเหตุ ไม่ว่าจะเป็นการปฐมพยาบาลหรือการรักษาพยาบาลขั้นต้น เป็นบริการทางการแพทย์ลักษณะ

ฉุกเฉินที่ต้องปฏิบัติควบคู่กัน ดังนั้นเจ้าหน้าที่สายแพทย์ และ ผบ.หน่วยปฏิบัติการ ต้องคำนึงถึง และให้ความสำคัญ

การส่งกำลังสายแพทย์

หมายถึง การสนับสนุนด้านพัสดุที่ใช้ทางการแพทย์ ได้แก่ การจัดหา การควบคุม ทางบัญชี การแจกจ่าย และการจำหน่ายให้แก่หน่วยแพทย์ต่าง ๆ (รวมทั้งการซ่อมบำรุง) การส่งกำลังสายแพทย์เป็นงานสาขาหนึ่งของการส่งกำลัง มีกระบวนการต่าง ๆ เหมือนกัน ต่างกันเฉพาะ สิ่งอุปกรณ์ที่รับผิดชอบ กล่าวคือ กรมแพทย์ทหารเรือเป็นหน่วยเทคนิคที่ขึ้นตรงต่อกองทัพเรือ รับผิดชอบสิ่งอุปกรณ์ประเภทที่ ๘ ได้แก่ อุปกรณ์ทางการแพทย์ อุปกรณ์แพทย์สนาม และอุปกรณ์ อะไหล่

หลักการส่งกำลังบำรุง

หลักการ พันธกิจ และองค์ประกอบของกรรมวิธีการส่งกำลังบำรุง เป็นรากฐาน นำไปสู่ความพร้อมของปฏิบัติการสนับสนุนด้านการส่งกำลังบำรุงซึ่งประกอบด้วย การสนองตอบ ความต้องการ ความง่าย ความอ่อนตัว การประหยัด ความพอเพียง ความต่อเนื่อง และความปลอดภัย ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางเพื่อวางแผนและดำเนินการสนับสนุนการส่งกำลังบำรุงสำหรับการปฏิบัติการทางเรือ ตลอดจน เป็นแนวทาง สำหรับผู้บัญชาการ กองกำลังที่จะประมาณการขีดความสามารถในการสนับสนุนการส่งกำลังบำรุงได้ รวมถึงนักวางแผนส่งกำลังบำรุง ซึ่งต้องดำเนินการให้แน่ใจว่าองค์ประกอบที่จำเป็นทั้งหมดและ ขีดความสามารถของระบบส่งกำลังบำรุง ได้ถูกล้อมรวมเข้าด้วยกัน สิ่งเหล่านี้แสดงถึงความเข้มแข็งที่ต้องมีในส่วนของปฏิบัติการสนับสนุน และแสดงให้เห็นจุดอ่อนที่จะถูกนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการโจมตีระบบการส่งกำลังบำรุงของฝ่ายตรงข้าม โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

๑. การสนองตอบความต้องการ หมายถึง การสนับสนุนให้ตรงกับความต้องการ อย่างทันเวลา และตามสถานที่ที่กำหนด ซึ่งนับเป็นหลักที่สำคัญที่สุดของการส่งกำลังบำรุง โดยการวางแผน การส่งกำลังบำรุงจะต้องแน่ใจว่ามีแหล่งส่งกำลังบำรุงอย่างเพียงพอที่จะสนองตอบความต้องการของหน่วยกำลังรบเป็นประเด็นสำคัญ ทั้งนี้ ผู้วางแผนจะต้องมีแนวทางที่ชัดเจนและต้องมีการประสานงานกันอย่างถูกต้องและกระฉับกระชวย ผู้บังคับบัญชา หน่วยกำลังรบกับ ผู้รับผิดชอบด้านการส่งกำลังบำรุง เพื่อให้หน่วยรับการสนับสนุนมีความมั่นใจได้ว่าจะได้รับการสนับสนุนด้านการส่งกำลังบำรุงได้ทันตามเวลาและสถานที่ ที่วางแผนไว้ ในการนี้ จำเป็นต้องมี แหล่งสนับสนุนสำรอง และแผนสำรองไว้ด้วย

๒. ความง่าย หมายถึง การดำเนินงานและกรรมวิธีต่าง ๆ จะต้องไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ขจัดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นออกให้เหลือน้อยที่สุด เพื่อให้การส่งกำลังบำรุงดำเนินไปอย่างคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว และทันต่อความต้องการ ทั้งนี้ จะต้องไม่ขัดต่อระเบียบ และหลักการประหยัด ระบบการส่งกำลังบำรุงที่ดีควรหลีกเลี่ยงแบบฟอร์มที่ต้องกรอกข้อความต่าง ๆ โดยที่ไม่ได้นำข่าวสารที่กรอกนั้นมาใช้ประโยชน์ ต้องไม่ผ่านสายงานและเจ้าหน้าที่มาก ตลอดจนต้องไม่มีการขออนุมัติกันหลายลำดับชั้น ความง่ายนี้ยังหมายถึง การใช้สิ่งอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกันได้หลาย ๆ รายการ สามารถใช้งาน ถอดประกอบ และซ่อมบำรุงได้โดยง่ายอีกด้วย รวมถึงคำสั่ง และ ระเบียบปฏิบัติจะต้องส่งเสริมความง่าย

๓. ความอ่อนตัว หมายถึง การปรับเปลี่ยนการส่งกำลังบำรุงตามเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไป งานด้านการส่งกำลังบำรุงจะต้องมีความอ่อนตัวเพียงพอที่จะสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ภารกิจที่เปลี่ยนไป การปรับเปลี่ยนแนวความคิดในการปฏิบัติการรบ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของการปฏิบัติการทางเรือความเข้าใจอย่างละเอียดถึงความตั้งใจของผู้บังคับบัญชาหน่วยกำลังรบจะช่วยให้ผู้วางแผนการส่งกำลังบำรุงสามารถสนับสนุนตามความต้องการของหน่วยกำลังรบได้อย่างถูกต้องและต่อเนื่อง ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ด้วย อันได้แก่ การวางแผนทางเลือกอื่น ๆ ไว้ การคาดการณ์การใช้พัสดุสำรอง และการใช้พัสดุมากเกินไป การจัดองค์การตามลักษณะงานของหน่วยสนับสนุนในหน่วยรบ เป็นตัวอย่างของการปรับปรุงในเรื่องของความอ่อนตัวของการสนับสนุนการ ส่งกำลังบำรุงเพื่อให้ตรงกับความต้องการของการปฏิบัติการรบตามที่คาดไว้

๔. การประหยัด หมายถึง การใช้กำลังพล สิ่งอุปกรณ์ การบริการ และ สิ่งอำนวยความสะดวกในการส่งกำลังบำรุงเท่าที่จำเป็น ให้คุ้มค่ามากที่สุด โดยคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นสำคัญ จะต้องพึงเล็งในเรื่องการปรนนิบัติบำรุง และซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้สามารถใช้งานได้นานที่สุด

๕. ความพอเพียง หมายถึง การให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอ เพื่อให้หน่วยสามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างสมบูรณ์ ไม่ขาดแคลน แต่ไม่เหลือเฟือ ความพอเพียงเป็นทั้งศิลปะและศาสตร์ ที่นักการส่งกำลังบำรุงต้องประมาณการทางด้านการส่งกำลังบำรุง อย่างละเอียดครบถ้วน บริบูรณ์ ประเมินถึงทรัพยากรขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็น ความเร่งด่วน และการจัดองค์การให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่

๖. ความต่อเนื่อง หมายถึง การสนับสนุนการส่งกำลังบำรุงในระหว่างปฏิบัติการรบ ด้วยการรักษาระดับของการส่งกำลังบำรุงตามความต้องการให้แก่หน่วยกำลังรบในช่วงเวลาที่ยังไม่ทราบแน่นอนไว้ให้ได้ โดยจะต้องดำเนินการทุกวิถีทางที่จะรักษาระดับการส่งกำลังบำรุงในส่วน

ที่จำเป็นอย่างน้อยที่สุดไว้ตลอดเวลา การดำเนินการดังกล่าวได้นั้น จะต้องอาศัยการวางแผนการส่งกำลังบำรุงที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับความประหยัด การสนองตอบความต้องการ และความอ่อนตัว ทั้งนี้ ความสามารถในการรักษาและป้องกันพาหนะลำเลียงพัสดุต่าง ๆ ภายในพื้นที่ปฏิบัติการ ก็มีอิทธิพลต่อการรักษาระดับการส่งกำลังบำรุงด้วย

๗. ความปลอดภัย หมายถึง การสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงต้องไม่ถูกขัดขวางอย่างรุนแรงด้วยการกระทำของข้าศึก และด้วยการบีบบังคับอย่างเข้มงวดจนเสียภารกิจตามมาตรการรักษาความปลอดภัยของฝ่ายเดียวกัน

หลักการของการส่งกำลังบำรุงในแต่ละหัวข้อจะมีอิทธิพลไม่เท่ากัน โดยปกติจะมีเพียงหนึ่งหรือสองหลักการเท่านั้น ที่เหมาะสมกับสถานการณ์หนึ่ง ๆ บางครั้งหลักการดังกล่าวอาจจะทำให้เกิดความต้องการที่ขัดแย้งกันได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ตัวอย่างเช่น ถ้าต้องการให้มีการสนองตอบความต้องการมาก ก็อาจจะเป็นการไม่ประหยัด หลักการของการส่งกำลังบำรุงจึงเป็นเพียงแนวทางในการวางแผนเท่านั้น ไม่ใช่จะต้องดำเนินการไปตามที่กล่าวไว้แต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้น การจะกำหนดว่าจะใช้หลักการในหัวข้อใด จะต้องดูลำดับความเร่งด่วนในแต่ละสถานการณ์เป็นสำคัญ และพิจารณาถึงอิทธิพลที่มีต่อการพัฒนาในการวางแผน การสนับสนุนของฝ่ายเราด้วย

องค์ประกอบพื้นฐานของการส่งกำลังบำรุง

องค์ประกอบพื้นฐานของการส่งกำลังบำรุง มี ๓ ประการ คือ

๑. การกำหนดความต้องการ ต้องอาศัยแผนงานหรือนโยบายที่กำหนดให้และข้อมูลต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น ข้อมูลการเบิก ข้อมูลการจ่าย ข้อมูลการใช้ เพราะจะทำให้ทราบถึงจำนวนและเวลาที่ต้องใช้

๒. การจัดหา ต้องกระทำต่อจากการกำหนดความต้องการ โดยดำเนินการซื้อ การจ้างและใบเบิก

๓. การแจกจ่าย ต้องจ่ายให้ถูกต้องทั้งชนิดและจำนวนภายในระยะเวลาและสถานที่ที่ต้องการ

การบริหารงานส่งกำลังบำรุง

การบริหารงานส่งกำลังบำรุง คือ การดำเนินการในเรื่องการกำหนดความต้องการ การจัดหาและการแจกจ่ายพัสดุให้แก่หน่วยปฏิบัติต่าง ๆ ในจำนวนที่พอเพียงอย่างประหยัด ณ สถานที่ และทำตามเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องดำเนินตามแผนการส่งกำลัง

วงรอบการบริหารงานพัสดุ

การกำหนดความต้องการ – การจัดหา – การเก็บรักษา – การแจกจ่าย – การซ่อมบำรุง – การจำหน่าย

สิ่งอุปกรณ์

ทร. ให้ความหมายสิ่งอุปกรณ์ว่า หมายถึง สิ่งของที่จำเป็นทั้งมวลสำหรับหน่วยทหาร รวมทั้งที่มีไว้เพื่อการดำรงอยู่และการปฏิบัติของหน่วยทหารด้วย (ระเบียบกองทัพเรือ ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๕๓ ซึ่งมีสิ่งอุปกรณ์ทั้งหมด ๑๐ ประเภท)

พัสดุ (Materials)

พัสดุ หมายถึง วัสดุ ครุภัณฑ์สำหรับใช้ราชการ ทร. ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๒ ของระเบียบ ทร. ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๕๓ โดยพัสดุที่ พร. รับผิดชอบ ตามคู่มือการจำแนกพัสดุ และหน่วยรับผิดชอบพัสดุของกองทัพเรือ พ.ศ.๒๕๕๔

การจัดระบบคลังพัสดุสายแพทย์

ประกอบด้วยคลังระดับต่าง ๆ ดังนี้

๑. คลังใหญ่ ได้แก่ คลัง กองส่งกำลังสายแพทย์ (กสพ.พร.)
๒. คลังสาขา ได้แก่ คลัง รพ.อากาศรเกียรติวงศ์ รฐท.สส., คลัง รพ.รฐท.พง.ทรภ.๓ และคลัง รพ.รฐท.สข.ทรภ.๒
๓. คลังย่อย ได้แก่ คลังของหน่วยแพทย์ และ โรงพยาบาลสังกัด ทร.
๔. คลังส่วนหน้า เป็นคลังของหน่วยแพทย์ที่จัดขึ้นไว้ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางยุทธวิธี ทั้งหน่วยบกและหน่วยเรือในเขตยุทธบริเวณ ได้แก่ คลัง ร้อย.พ.กอง สนช.กจต.

การมอบความรับผิดชอบ

กองส่งกำลังสายแพทย์ พร. (กสพ.พร.) รับผิดชอบเป็นคลังใหญ่ของ พร. เป็นศูนย์กลางการส่งกำลังสายแพทย์ มีหน้าที่ดำเนินการกำหนดความต้องการ (โดยรวบรวมจากหน่วยต่าง ๆ เสนอ พร. เฉพาะฯ เวชภัณฑ์ และวัสดุสิ้นเปลืองสายแพทย์ ยกเว้น อุปกรณ์ (เครื่องมือ) สายแพทย์ กบ.พร. ดำเนินการ) จัดทำ จัดหา รับจ่าย และเก็บรักษาพัสดุสายแพทย์ ตลอดจนรับจ่าย และเก็บรักษาพัสดุอื่น ๆ ของ พร. (การซ่อมบำรุงอุปกรณ์สายแพทย์ โดยแผนกซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์ทางการแพทย์ กองสนับสนุน กรมแพทย์ทหารเรือ (กอง สน.พร.) ตามโครงสร้างใหม่ของ พร.)

รพ.อากาศรเกียรติวงศ์ รฐท.สส. รับผิดชอบเป็นคลังสาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ พร. มีหน้าที่จัดทำ จัดหา เก็บรักษา ควบคุมการเบิก – จ่าย แจกจ่าย และซ่อมบำรุงพัสดุสายแพทย์ให้แก่หน่วยบก หน่วยเรือ และหน่วยเฉพาะกิจในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รพ.รฐท.พง.ทรภ.๓ รับผิดชอบเปรียบเสมือนเป็นคลังสาขา ทำหน้าที่ส่งกำลังสายแพทย์ให้แก่หน่วยเรือภาคใต้ฝั่งตะวันตก

รพ.รฐท.สข.ทรภ.๒ รับผิดชอบเปรียบเสมือนเป็นคลังสาขา ทำหน้าที่ส่งกำลังสายแพทย์ให้แก่ หน่วยเรือภาคใต้ฝั่งตะวันออก

การเสนอความต้องการ

พร. จะรวบรวมและตรวจสอบความต้องการของหน่วยแพทย์ต่าง ๆ ในสังกัดทร. ซึ่งเสนอความต้องการในแต่ละปี ผ่านผู้บังคับบัญชาตามระดับชั้น ถึง พร. ล่วงหน้าอย่างน้อย ๓ เดือน ก่อนสิ้น ปีงบประมาณ เพื่อเสนอขออนุมัติแผนปฏิบัติการ ถึง ทร. ต่อไป

การจัดหา

พร. เป็นผู้ดำเนินการจัดหาพัสดุสายแพทย์เพื่อสนับสนุนหน่วยต่าง ๆ

การเก็บรักษาและการแจกจ่าย

- การเก็บรักษาและรักษาระดับสิ่งอุปกรณ์สายแพทย์ ณ คลังใหญ่ คลังสาขา และคลังย่อยเป็นไปตามที่ พร. กำหนด

- การเบิกจ่ายพัสดุสายแพทย์ประเภทสิ้นเปลือง (วัสดุ) เบิกจ่ายตามอัตรา โดยใช้ระบบวงเงิน ส่วนการเบิกจ่ายพัสดุสายแพทย์ประเภทถาวร (ครุภัณฑ์) ให้เป็นไปตามอัตราที่ได้รับอนุมัติจาก พร.

- ให้นำหน่วยผู้ใช้เบิกจากคลังย่อยหรือคลังสาขา คลังย่อยเบิกจากคลังใหญ่หรือคลังสาขาตามที่ พร. กำหนด และคลังสาขาเบิกจากคลังใหญ่ ในกรณีฉุกเฉินหน่วยผู้ใช้สามารถเสนอขอเบิกจากคลังใหญ่ได้โดยตรง

การซ่อมบำรุง

- พร. ได้กำหนดให้มีหน่วยซ่อมบำรุง สป.สายแพทย์ ที่กองสนับสนุน พร. (กองสน.พร.) ตามโครงสร้างใหม่ และที่กองเวชบริภัณฑ์ รพ.อากาศรเกียรติวงศ์ รฐท.สส. เท่านั้น จึงให้หน่วยต่าง ๆ รายงานขอรับการสนับสนุนการซ่อมบำรุงตามสายงานปกติ

- การร้องขอให้ส่งเจ้าหน้าที่ซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์สายแพทย์ไปซ่อม ณ ที่ตั้งหน่วย พร. จะอนุมัติให้กระทำเฉพาะสิ่งอุปกรณ์สายแพทย์ที่มีขนาดใหญ่ มีน้ำหนักมาก ไม่สะดวกในการขนย้ายและบรรจุหีบห่อ หรือเป็นสิ่งอุปกรณ์รายการที่มีความยุ่งยากในการติดตั้งและปลดถอนจากที่เท่านั้น

- การจ่ายสิ่งอุปกรณ์สายแพทย์สำรองคลังไปทดแทน จะกระทำเฉพาะสิ่งอุปกรณ์ที่ใช้เวลาซ่อมนาน หรือมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติการกิจของหน่วย

การส่งคืนและการจำหน่ายพัสดุสายแพทย์

- การส่งคืนในกรณีพัสดุที่ยังใช้ราชการได้ แต่พัสดุนั้นเป็นพัสดุที่เบิกมาผิด หรือใช้เกินความต้องการ ไม่มีเกณฑ์สะสม หรือได้รับคำสั่งให้ส่งคืน จะต้องมีการใช้งานเหลือน้อยกว่า ๖ เดือน

- การส่งคืนในกรณีที่ล่าสมัย หมดประโยชน์ หมดอายุ หรือเสื่อมสภาพ จะต้องได้รับการอนุมัติให้จำหน่ายบัญชีแล้ว

การรายงาน

- การรายงานเพื่อควบคุมประวัติสิ่งอุปกรณ์สายแพทย์ / เครื่องมือแพทย์ กำหนดให้หน่วยแพทย์ที่ได้รับไว้ใช้ในราชการ รายงานตามแบบทะเบียนคุมทรัพย์สิน

- การรายงานเมื่อมีผู้บริจาคสิ่งของ ให้หน่วยแพทย์ที่ได้รับบริจาคสิ่งของไว้ใช้ในราชการ รายงานขออนุมัติรับบริจาคก่อนดำเนินการขึ้นบัญชีหรือทะเบียนควบคุม

ระบบการแพทย์ฉุกเฉินของประเทศไทยกับการบริการทางการแพทย์สนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการประกาศใช้ พ.ร.บ.การแพทย์ฉุกเฉิน เมื่อ ๖ มี.ค. ๕๑ นับเป็นกฎหมายด้านการแพทย์ฉุกเฉินฉบับแรกของประเทศไทย โดยมีสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (สพฉ.) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาเป็นที่ทราบกันดีว่า การให้การดูแลรักษาผู้ป่วยเจ็บ ณ จุดเกิดเหตุ (On scene care) ขาดประสิทธิภาพ มีความล่าช้า ผู้ให้การช่วยเหลือขาดทักษะในการช่วยชีวิต จึงเป็นเหตุให้อัตราการเสียชีวิตของผู้ป่วยเจ็บก่อนถึงสถานพยาบาล (Pre - Hospital Care) มีอัตราการตายที่สูง อีกทั้งประสบการณ์ที่ผ่านมาของประเทศไทย ในเรื่องของกาเกิดภัยพิบัติ (Disaster) ที่มีความรุนแรง เช่น การเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ วิกฤย น้ำท่วม ฯลฯ ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินและชีวิตของผู้คนเป็นจำนวนมาก ปัจจัยหนึ่งที่มีการวิเคราะห์จากผลกระทบดังกล่าว พบว่าประเทศไทยมีปัญหาด้านการบริหารจัดการเกี่ยวกับภัยพิบัติที่มีความรุนแรง โดยเฉพาะในเรื่องของระบบการบริการการแพทย์ฉุกเฉิน ยังขาดประสิทธิภาพ ทั้งด้านบุคลากร อุปกรณ์การช่วยเหลือ และงบประมาณในการสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากปัญหาและข้อขัดข้องที่

กล่าวมานั้น จึงทำให้เกิดแนวคิดในการพัฒนาระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาแก้ปัญหาในการดูแลรักษาผู้ป่วยฉุกเฉิน ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ลักษณะการทำงานของระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน

ลักษณะการทำงานของระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินตามมาตรฐานสากล ที่มีการแบ่งขั้นตอนในการปฏิบัติงานออกเป็นระยะต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑. ระยะการพบเหตุเจ็บป่วยฉุกเฉิน (Detection) การเจ็บป่วยฉุกเฉินเป็นเหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ แม้ว่าในบางเหตุการณ์จะสามารถเตรียมการป้องกันได้ก็ตาม การแจ้งเหตุโดยผู้พบเหตุที่มีความรู้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก ซึ่งผู้นั้นอาจเป็นตัวของผู้ป่วยเจ็บเองหรือคนข้างเคียงก็ได้ เพราะว่าจะสามารถทำให้ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ป่วยเจ็บมาถึงได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสมกับอาการของผู้ป่วยเจ็บ อย่างไรก็ตามผู้ที่แจ้งเหตุอาจจะต้องมีความรู้ความสามารถในการให้ข้อมูลที่ชัดเจน ถูกต้อง รวมทั้งมีความสามารถในการดูแลผู้ป่วยเจ็บในขั้นต้นได้อย่างเหมาะสม จะส่งผลให้การดูแลผู้ป่วยเจ็บมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. การแจ้งเหตุขอความช่วยเหลือ (Reporting) การแจ้งเหตุที่รวดเร็วโดยมีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและมีหมายเลขที่จำได้ง่าย ทำให้ความช่วยเหลือไปถึงได้อย่างรวดเร็วและมีความเหมาะสมกับเหตุการณ์ ซึ่งปัจจุบันหมายเลข ๑๖๖๕ เป็นหมายเลขที่ใช้ในการให้บริการการแพทย์ฉุกเฉินทุกพื้นที่ทั่วประเทศไทย

๓. การออกปฏิบัติการของชุดปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉิน (Responsive) ปัจจุบันสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ ได้กำหนดมาตรฐานชุดปฏิบัติการแพทย์ฉุกเฉินของประเทศไทยไว้ ๔ ระดับ ได้แก่ ชุดปฏิบัติการฉุกเฉินเบื้องต้น (First Responder Unit), ชุดปฏิบัติการฉุกเฉินระดับต้น (Basic Life Support Unit), ชุดปฏิบัติการฉุกเฉินระดับกลาง (Intermediate Life Support Unit) และชุดปฏิบัติการฉุกเฉินระดับสูง (Advance Life Support Unit) โดยชุดปฏิบัติการฉุกเฉินจะต้องมีความพร้อมเสมอที่จะออกปฏิบัติการตามคำสั่ง และมีมาตรฐานกำหนด เช่น การกำหนดระยะเวลาในการออกปฏิบัติการได้หลังจากได้รับการแจ้ง ระยะเวลาในการเดินทาง โดยศูนย์รับแจ้งเหตุ (Dispatcher) จะต้องทำการแยกระดับความรุนแรง ความต้องการในการรับความช่วยเหลือ และสั่งให้ชุดปฏิบัติการฉุกเฉินที่มีขีดความสามารถเหมาะสมออกปฏิบัติการ

๔. การรักษาพยาบาลฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุ (On Scene Care) ชุดปฏิบัติการฉุกเฉินจะต้องมีการประเมินสถานการณ์เพื่อความปลอดภัยของตนเองและผู้ร่วมงาน จะต้องประเมินสภาพผู้ป่วยเจ็บเพื่อให้การดูแลรักษาตามความเหมาะสม และให้การรักษาพยาบาลฉุกเฉิน

ณ จุดเกิดเหตุ ตามที่ได้รับมอบหมายจากแพทย์ผู้ควบคุมระบบ โดยมีหลักในการดูแลรักษาว่าจะไม่เสียเวลา ณ จุดเกิดเหตุ นานเกินไปจนเป็นผลเสียต่อผู้ป่วยเจ็บ

๕. การลำเลียงขนย้ายและการดูแลระหว่างนำส่ง (Care in Transit) หลักสำคัญยิ่งในการลำเลียงและขนย้ายผู้ป่วยเจ็บคือต้องไม่ทำให้เกิดการบาดเจ็บซ้ำเติมต่อผู้ป่วยเจ็บ ผู้ที่มีหน้าที่ในการลำเลียงและขนย้ายผู้ป่วยเจ็บจึงต้องผ่านการฝึกอบรมและมีทักษะการปฏิบัติมาเป็นอย่างดี ในขณะที่ขนย้ายจะต้องมีการประเมินสภาพผู้ป่วยเจ็บเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

๖. การนำส่งสถานพยาบาล (Transfer to definitive Care) การนำผู้ป่วยเจ็บไปส่งต่อยังสถานพยาบาลที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม มีผลต่อผลลัพธ์ในการรักษาผู้ป่วยเจ็บเป็นอย่างมาก จึงต้องใช้ดุลยพินิจว่า รพ. ที่จะนำผู้ป่วยเจ็บไปส่งนั้น มีขีดความสามารถในการให้การรักษาผู้ป่วยเจ็บรายนั้น ๆ ได้เหมาะสมหรือไม่ มิฉะนั้นเวลาที่เสียไปกับการนำผู้ป่วยเจ็บส่งให้กับสถานพยาบาลที่มีขีดความสามารถไม่เหมาะสมหรือมีความไม่พร้อมจะทำให้ผู้ป่วยเจ็บเสียโอกาสจนอาจทำให้เสียชีวิต หรือมีความพิการตามมาได้

จะเห็นได้ว่าระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน เป็นกระบวนการให้การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยเจ็บ ณ จุดเกิดเหตุก่อนนำส่งสถานพยาบาลอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายหลักที่สำคัญคือ การทำให้การรักษาพยาบาลแบบฉุกเฉินที่มีความรวดเร็วและมีคุณภาพ เพื่อลดอัตราการเสียชีวิต ความพิการ หรือปัญหาในการรักษาพยาบาลลดลง

มาตรฐานและหลักเกณฑ์ผู้ปฏิบัติการเกี่ยวกับการแพทย์ฉุกเฉิน

ประเทศไทยได้ประกาศใช้กฎหมายด้านการแพทย์ฉุกเฉินเมื่อ ๖ มี.ค.๕๑ นับว่าเป็นระยะเวลาที่ไม่นาน แต่อย่างไรก็ตามแนวคิดเกี่ยวกับระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินได้มีความพยายามเริ่มต้นมาในระยะเวลาหนึ่งแล้ว โดยผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดูแลรักษาผู้ป่วยเจ็บฉุกเฉิน จนกระทั่งผลักดันให้มีกฎหมายด้านการแพทย์ฉุกเฉินฉบับแรกออกมา ปัจจุบันมีสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ (สพฉ.) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด สิ่งหนึ่งที่สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติได้มีการกำหนดออกมาแล้ว ได้แก่มาตรฐานและหลักเกณฑ์ด้านการแพทย์ฉุกเฉินด้านต่าง ๆ เช่น มาตรฐานและหลักเกณฑ์ด้านผู้ปฏิบัติการ, ด้านอุปกรณ์, ด้านการแต่งกายสัญลักษณ์และเครื่องหมาย, ด้านชุดปฏิบัติการ และด้านการเงินการคลัง เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริการแก่ประชาชนที่เจ็บป่วยฉุกเฉิน ได้รับการบริการที่ดีขึ้น ได้มาตรฐานและเท่าเทียมกัน สำหรับผู้ปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินในส่วนที่ปฏิบัติการฉุกเฉินกับผู้ป่วยฉุกเฉินโดยตรงประกอบด้วย

๑. ผู้ขับพาหนะฉุกเฉิน (Ambulance Vehicle Driver)

๒. ผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินเบื้องต้น (First Responder : FR)

๓. ผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินระดับต้น (Emergency Medical Technician–Basic : EMT-B)

๔. ผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินระดับกลาง (Emergency Medical Technician–Intermediate : EMT-I)

๕. ผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินระดับสูง (Emergency Medical Technician–Paramedic : EMT-P)

๖. พยาบาลฉุกเฉิน (Pre Hospital Emergency Nurse : PHEN)

๗. แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ฉุกเฉิน (Emergency Physician : EP)

๘. แพทย์ (Physician)

ผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินระดับกลาง (Emergency Medical Technician–Intermediate : EMT-I)

สำหรับผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินระดับกลาง (Emergency Medical Technician–Intermediate : EMT-I) เวชกรฉุกเฉินกลุ่มนี้จะทำหน้าที่เป็นหัวหน้าชุดในชุดปฏิบัติการการแพทย์ฉุกเฉินระดับกลาง/หรือทำหน้าที่ลูกทีม เมื่อชุดปฏิบัติการฉุกเฉินมีเวชกรฉุกเฉินมากกว่า ๑ นาย เวชกรฉุกเฉินมีคุณสมบัติที่จะต้องสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรเวชกิจฉุกเฉินระดับกลาง จากสถาบันการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง ปัจจุบัน (พ.ศ.๒๕๕๔) สถาบันการศึกษาที่ผลิตบุคลากรในระดับนี้ได้แก่ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ของกระทรวงสาธารณสุข และ โรงเรียนนาวิกเวชกิจ ศูนย์วิทยาการ กรมแพทย์ทหารเรือ เป็นสถานศึกษาอีกแห่งหนึ่งที่ได้ผลิตบุคลากรกลุ่มนี้ขึ้นมาโดยศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเวชกิจฉุกเฉิน มีระยะเวลาในการเรียน ๒ ปี

สำหรับขีดสมรรถนะของผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินระดับกลาง (EMT-I) มีขอบเขตการปฏิบัติงาน ดังนี้

๑. เตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติงานด้านการแพทย์ฉุกเฉิน (Preparation)

๒. การใช้การสื่อสารในระบบการแพทย์ฉุกเฉิน (Communication) โดยการแจ้งเหตุเจ็บป่วยฉุกเฉิน (reporting) และการสื่อสารโดยใช้วิทยุสื่อสาร (radio communication)

๓. ประเมินสถานการณ์ที่มีผู้ป่วยเจ็บฉุกเฉิน หรือสถานการณ์ที่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยฉุกเฉิน (Scene size-up)

๔. ประเมินสภาพผู้ป่วย (Patient assessment) ได้แก่ การประเมินขั้นต้น (initial assessment) ประเมินการบาดเจ็บอย่างรวดเร็ว (rapid trauma assessment) ประเมินสัญญาณชีพและระบบประสาท (vital signs / neuro signs) การตรวจระดับน้ำตาลในกระแสเลือดด้วยเครื่อง

Glucometer การวัดค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด (Oxygen saturation) การติดอุปกรณ์วัดคลื่นไฟฟ้าหัวใจ (lead EKG) และแปลค่าคลื่นไฟฟ้าหัวใจ (EKG interpretation)

๕. การช่วยเหลือ ณ จุดเกิดเหตุ (On scene care) ได้แก่ การปฐมพยาบาล , การจัดการทางเดินหายใจ (Airway management), การเปิดทางเดินหายใจด้วยวิธี head tilt - chin lift และ jaw thrust , การดูดเสมหะด้วยเครื่อง suction, การใส่ oropharyngeal airway, การทำ Heimlich maneuver, การทำ Cricoid pressure

๖. การช่วยหายใจ (Breathing management) ได้แก่ การใช้ pocket mask , oxygen canular, oxygen mask, Bag valve mask (Ambu bag), oxygen nebulizer

๗. การดูแลระบบไหลเวียน (Circulation management) ได้แก่ การห้ามเลือด, การให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ

๘. การใช้เครื่องกระตุ้นไฟฟ้าหัวใจ (AED)

๙. การกู้ชีพขั้นพื้นฐาน (Basic CPR)

๑๐. การทำคลอดจุกเงิน

๑๑. การทำหัตถการ ได้แก่ การใส่สายยางกระเพาะอาหาร (Nasogastric tube), การใส่สายสวนปัสสาวะ (Foley's catheter)

๑๒. การยึดตรึง ยกและเคลื่อนย้ายผู้ป่วย, การใส่เสื้อคอกคอ (Cervical collar) การใช้อุปกรณ์ยึดตรึงศีรษะ (head immobilize), การใช้อุปกรณ์เคลื่อนย้าย ได้แก่ Long spinal board, Scoop, KED, Stair chair, Wheel stretcher

๑๓. การคัดแยกผู้ป่วยเจ็บจำนวนมาก (Triage)

จากที่กล่าวมาข้างต้น เป็นมาตรฐานและหลักเกณฑ์ของผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินระดับกลาง (EMT-I) ที่สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติกำหนดขึ้นมาเพื่อให้สามารถตอบสนองภารกิจในการให้การดูแลรักษาผู้ป่วยเจ็บฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุได้เป็นอย่างดีตามลักษณะการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือผู้ป่วยเจ็บฉุกเฉินให้รอดชีวิต และนำส่งสถานพยาบาลได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินกับแนวทางในการผลิตเจ้าหน้าที่สายแพทย์ของ พร.

ตามที่กรมแพทยทหารเรือได้มีการปรับโครงสร้างหน่วยงานใหม่ และมอบภารกิจให้ โรงเรียนนาวิกเวชกิจ ศูนย์วิทยาการ กรมแพทยทหารเรือ ทำหน้าที่ในการผลิต นรจ. พรรค พศ.เหล่า พ. ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่หลักของกรมแพทยทหารเรือที่จะต้องออกไปปฏิบัติราชการ เพื่อให้การสนับสนุนกับหน่วยกำลังรบต่าง ๆ ของกองทัพเรือ ซึ่งจะต้องให้การรักษาดูแลช่วยเหลือ

กำลังพลทั้งในภาวะปกติและเมื่อเกิดสถานการณ์การสู้รบหรือภัยพิบัติในสถานการณ์ดังกล่าว อาจมีข้อจำกัดของทรัพยากรทางการแพทย์ที่จะนำติดตามไปกับหน่วยรบและอยู่ในที่ห่างไกล ดังนั้น ทัศนคติของเจ้าหน้าที่สายแพทย์เหล่านี้จำเป็นต้องให้การดูแลผู้ป่วยเจ็บฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุในขั้นต้นได้เป็นอย่างดี ส่วนในยามปกติเจ้าหน้าที่สายแพทย์สามารถให้การรักษาโรคทั่วไปได้ภายใต้มาตรฐานขอบเขตที่กรมแพทย์ทหารเรือกำหนด หากพิจารณาแล้วว่าเกินขีดความสามารถเจ้าหน้าที่สายแพทย์ก็จะโทรปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำกับแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่ให้การสนับสนุนในโรงพยาบาลเขตหลัง ตามระบบบริการทางการแพทย์ที่กรมแพทย์ทหารเรือได้กำหนดไว้ต่อไป

ในการปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ ไม่ว่าในยามปกติ ยามที่เกิดภัยพิบัติ ยามเมื่อบ้านเมืองเกิดเหตุความไม่สงบหรือแม้แต่สถานการณ์ที่มีความขัดแย้งกับประเทศอื่นจำเป็นต้องใช้กำลังทางทหารตามแผนป้องกันประเทศ กรมแพทย์ทหารเรือและหน่วยแพทย์ต่าง ๆ ในกองทัพเรือ จะให้การบริการทางการแพทย์สนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรืออย่างเป็นระบบร่วมกับระบบการแพทย์ฉุกเฉินของประเทศ ในรูปแบบของเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างสอดคล้องเป็นเนื้อเดียวกัน สำหรับปัญหาข้อขัดข้องและอุปสรรคต่าง ๆ ในการให้บริการทางการแพทย์ของกรมแพทย์ทหารเรือ นั้น เป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องพยายามรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนามาวิเคราะห์ หาสาเหตุ ในการปรับปรุงหลักสูตรฯ ตลอดจนกิจกรรมการเรียนการสอน และพัฒนาระบบบริการทางการแพทย์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการของกองทัพเรือให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

การประมาณการทางการแพทย์

ลักษณะของการประมาณการ

๑. จุดมุ่งหมาย เพื่อหาหนทางปฏิบัติที่ดีที่สุดที่จะให้ปฏิบัติการกิจได้สำเร็จ

๒. ขอบเขตและลักษณะ

๒.๑ การประมาณการ ต้องกระทำอย่างจริงจังและเป็นระเบียบ โดยตรวจดูว่า สิ่งใดก็ตามที่มีผลกระทบต่อปฏิบัติการกิจ ทั้งนี้เพื่อให้ข้อตกลงใจที่ดี

๒.๒ การประมาณการเป็นเรื่องต้องคิดติดต่อกัน เมื่อเกิดสถานการณ์เปลี่ยนแปลง ต้องปรับปรุงหนทางปฏิบัติใหม่ให้เหมาะสม

๒.๓ การประมาณการอาศัยเวลาและสิ่งแวดล้อม

๓. ประโยชน์ ราคฐานในการทำประมาณการ จะใช้ได้ทุกสถานการณ์ทุกระดับหรือทุกชนิด ของการบังคับบัญชา

๔. แบบฟอร์มและขั้นตอน

๔.๑ การทำแบบฟอร์ม จะทำให้จัดขั้นตอนในการพิจารณาสถานการณ์ได้อย่าง สมเหตุสมผลถ้าเวลาไม่อำนวยอาจจะใช้แบบ Checklist ก็ได้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการหลงลืมสิ่งสำคัญ ๆ

๔.๒ แบบฟอร์มที่ ผู้บังคับบัญชา ใช้ในการประมาณการ จะนำมาใช้ได้ทุกระดับ โดยปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

ขั้นตอนในการเตรียมประมาณการทางการแพทย์

เพื่อให้ภารกิจสำเร็จ นายทหารฝ่ายการแพทย์จะต้องคำนึงข้อพิจารณาหลาย ประการ เพื่อที่จะนำมาซึ่งหนทางปฏิบัติที่เป็นไปได้

๑. การศึกษาภารกิจ จะต้องนำภารกิจของผู้บังคับบัญชา และหนทางปฏิบัติทาง ยุทธวิธีมาพิจารณาหาภารกิจทางการแพทย์

๒. รายการ จะต้องมีย่อเท็จจริง สมมุติฐาน และข้ออนุมานที่จะมีอิทธิพลต่อการ เลือกหนทางปฏิบัติ

๓. การเปรียบเทียบ เปรียบเทียบระหว่างความต้องการทางการแพทย์กับสิ่ง อำนวยความสะดวก ที่หาได้และหนทางปฏิบัติที่สามารถเข้ากันได้กับทั้งสองประการนั้น และ สามารถสนับสนุนการปฏิบัติได้อย่างพอเพียง

๔. ข้อพิจารณา เปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียของแต่ละหนทางปฏิบัติประกอบกับ การพิจารณา

๕. ตกลงใจ หาหนทางปฏิบัติที่ดีที่สุด เสนอต่อผู้บังคับบัญชา เป็นการเสนอแนะ การสนับสนุนทางการแพทย์ ในการปฏิบัติการคราวนั้น

แหล่งข่าวสารข้อมูลที่ใช้ได้ในการประมาณการทางการแพทย์

การประมาณการทางการแพทย์ขึ้นอยู่กับข่าวสารที่ได้รับจากหลายแห่ง ได้แก่

๑. ฝ่ายอำนวยการอื่น ๆ
๒. หน่วยเหนือ แผนและคำสั่งทางการแพทย์ของหน่วยเหนือ
๓. รายงาน รายงานทางเทคนิคต่าง ๆ เช่น รายงานทางการแพทย์
๔. สถิติ สถิติตัวเลขต่าง ๆ เช่น การสูญเสียจากการปฏิบัติการที่คล้ายคลึงกัน อัตราการค้างค้ำของผู้ป่วยเจ็บในแต่ละนโยบายของการส่งกลับ และการสิ้นเปลืองของ สป.สาย แพทย์เหล่านี้จะช่วยในการทำประมาณการได้เป็นอย่างดี

ส่วนประกอบของการประมาณการทางการแพทย์

ส่วนที่ ๑ ภารกิจ (Mission)

๑. การกิจทางยุทธวิธี การกิจทางการแพทย์ ต้องเริ่มจากการกิจทางยุทธวิธีของหน่วยที่จะต้องจัดบริการทางการแพทย์สนับสนุน นายทหารฝ่ายการแพทย์จะต้องวิเคราะห์ภารกิจของ ผู้บังคับบัญชาทั้งในแง่ทางยุทธวิธีและทางการแพทย์

๒. การกิจทางการแพทย์ โดยที่การกิจทางการแพทย์ เป็นหลักในการประมาณการทางการแพทย์ขั้นต่อ ๆ ไป ดังนั้น จึงจำเป็นต้องชัดเจนและกะทัดรัด และมีจะกล่าวถึงการปฏิบัติของหน่วยทหารที่จะต้องสนับสนุนอยู่ด้วย

๓. ชนิดของการบริการทางการแพทย์ จะต้องกำหนดในส่วนแรกนี้ว่า ชนิดของการบริการทางการแพทย์เป็นชนิดใด

ส่วนที่ ๒ สถานการณ์และข้อพิจารณา (Situation & Consideration)

ในส่วนที่ ๒ นี้ เป็นการรวบรวมเอาเรื่องต่าง ๆ ที่จะมีผลต่อการบริการทางการแพทย์ในการปฏิบัติการครั้งนี้ ซึ่งจะมีข้อเท็จจริง สมมุติฐาน และข้ออนุมานของนายทหารฝ่ายการแพทย์ เพื่อประกอบการประมาณการในการวางแผนทางการแพทย์

๑. สถานการณ์ของข้าศึก จิตความสามารถของข้าศึกที่จะก่อให้เกิดอันตรายแก่ฝ่ายเราและที่จะขัดขวางการส่งกลับผู้ป่วยเจ็บ ซึ่งจะต้องพิจารณาจิตความสามารถของข้าศึกหลายประการ

๑.๑ กำลังและการกระจายกำลังของข้าศึก

๑.๒ ประสิทธิภาพและจิตความสามารถในการรบข้าศึก

๑.๓ สถานภาพในการส่งกำลัง

๑.๔ สถานภาพของความสมบูรณ์

นอกจากนี้ยังมีข้อปลีกย่อยอีกเช่น ข่าวสารการระบาดของโรคในถิ่นของข้าศึก ซึ่งอาจจะระบาดมาถึงฝ่ายเราได้ ซึ่งจะทำให้ต้องวางแผนในการฉีดวัคซีนหรือปลูกภูมิคุ้มกันโรคนั้น ๆ แก่ทหารฝ่ายเรา นอกจากนี้ ยังต้องนึกถึงจิตความสามารถของข้าศึกในการใช้อาวุธนิวเคลียร์ ชีวะ เคมี ซึ่งจะมีผลต่อชนิด ตำแหน่งและจำนวน ของผู้ป่วยเจ็บที่จะเกิดขึ้น

๒. สถานการณ์ของฝ่ายเรา กำลังทางฝ่ายเราเปรียบเทียบกับฝ่ายข้าศึก ซึ่งจะทำให้แผนของ ผู้บังคับบัญชา จะสามารถบอกได้คร่าว ๆ ว่าตำแหน่งหรือพื้นที่ที่คาดว่าจะมีผู้ป่วยเจ็บหนาแน่นอยู่ที่ใดได้ล่วงหน้า ก็จะทำให้การจัดตั้งหน่วยแพทย์สนับสนุน ได้ถูกต้องยิ่งขึ้น สถานภาพของการส่งกำลังและอาวุธก็ต้องนำมาพิจารณา

๓. ลักษณะของพื้นที่ปฏิบัติการ เป็นเช่นเดียวกับการวางแผนทางยุทธการ เพราะมีอิทธิพลต่อจำนวน ผู้ป่วยเจ็บ การเก็บรวบรวมและการส่งกลับ ลักษณะของพื้นที่ปฏิบัติการ ได้แก่

๓.๑ ภูมิภาค ประเทศ ลักษณะภูมิประเทศที่เกี่ยวข้องกับทางยุทธวิธีเกี่ยวข้องกับ
การป่วยเจ็บโดยตรง

๓.๒ สภาพลมฟ้าอากาศ

๓.๓ พลเรือนในท้องถิ่น การสนับสนุนทางการแพทย์ต่อพลเรือนในท้องถิ่น

๓.๔ แมลงพาหะนำโรค พืชพิษ สัตว์ร้าย สัตว์มีพิษ ในท้องถิ่น ต้องนำมา
พิจารณาด้วย

๓.๕ ทรัพยากรด้านการแพทย์ และด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ปฏิบัติการมีอะไรที่จะ
ใช้ได้บ้าง มากน้อยเพียงใด

๔. กำลังที่ต้องสนับสนุน จะต้องมียาละเอียดถึงบุคคลประเภทต่าง ๆ ที่จะต้อง
ได้รับการสนับสนุน

๕. ความพร้อมของหน่วยกำลังรบในความรับผิดชอบ ข้อพิจารณาที่สำคัญ ๆ ที่
ต้องคำนึงถึง เช่น หน่วยทหารเคลื่อนย้ายมาจากแหล่งไหน โรคภัยในพื้นที่ในปัจจุบันมีอะไรบ้าง
การฉีดวัคซีนป้องกัน โรคก่อนเข้าพื้นที่ปฏิบัติการ ความอ่อนเพลีย วินัย ความพอเพียงของเสื้อผ้า
และเครื่องมือเครื่องใช้ ซึ่งทางการแพทย์จะต้องพิจารณาว่า สิ่งใดที่จะมีผลต่อการบริการทาง
การแพทย์ต้องเสนอแนะผู้บังคับบัญชา

๖. สมมุติฐาน เป็นข้อสมมุติตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงหรือสมมุติล่วงหน้า
ต่อเหตุการณ์ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ให้ถือว่าสมมุติฐานเป็นจริงเมื่อไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง
นอกเหนือจากข้อเท็จจริงสมมุติฐานที่สมเหตุสมผลจะอยู่ส่วนนี้ เพื่อใช้เป็นรากฐานในการประมาณ
การ สมมุติฐานนี้อาจไม่ใช่ หรือตัดแปลงมาเป็นข่าวสารก็ได้

๗. รายการพิเศษ จะกล่าวถึงเรื่องอื่น ๆ ที่ไม่กำหนดไว้ที่อื่นหรือเรื่องซึ่งมี
ความสำคัญต่อการปฏิบัติการครั้งนี้โดยเฉพาะ ซึ่งต้องได้รับการพิจารณาพิเศษ ในระดับรอง ๆ ขอนี้
มักจะยกเลิก

ส่วนที่ ๓ การวิเคราะห์ทางการแพทย์ (Medical Analysis)

ในส่วนนี้ นายทหารฝ่ายการแพทย์จะประมาณความต้องการในการปฏิบัติ
สำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกทางสายการแพทย์ที่สามารถใช้ได้ และนำมาเปรียบเทียบแล้วจะ
จัดลำดับรายการหนทางที่พึงปฏิบัติในการใช้เครื่องมือเหล่านี้เพื่อให้บรรลุผล

๑. การประมาณจำนวนผู้ป่วยเจ็บ (Casualty Estimate) จะต้องประมาณการ
ออกมาเป็นจำนวนการกระจายของผู้ป่วยเจ็บต่อเวลาและพื้นที่ และพื้นที่ที่คาดการณ์ว่าจะมีผู้
เจ็บป่วยหนาแน่น ระเบียบนี้ต้องใช้ประสบการณ์ ประวัติการรบในอดีตที่ผ่านมาและอาศัยข้อพิจารณา
สิ่งแวดล้อมในส่วนที่ ๒ ประกอบจนกว่าจะมีจำนวนที่แน่นอนที่จะนำมาใช้ได้จึงใช้

๒. ความต้องการทางการแพทย์ (Medical Requirement) จะคำนวณได้จากการประมาณจำนวนผู้ป่วยเจ็บ และตัวเลขที่ได้จากส่วนที่ ๒ นายทหารฝ่ายการแพทย์จะต้องพิจารณาแยกแต่ละรายการ ดังนี้

๒.๑ การเวชกรรมป้องกัน

๒.๒ การรับเข้ารักษาพยาบาล

๒.๓ การส่งกลับสายแพทย์

๒.๔ การส่งกำลังสายแพทย์

๒.๕ การขนส่ง (เป็นการขนส่งเพิ่มเติมการเคลื่อนย้ายหน่วยหรือชน สป.)

๒.๖ การบริการอื่น ๆ

๓. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการแพทย์ที่ใช้ได้ (Medical Means Available) นายทหารฝ่ายการแพทย์ จะต้องพิจารณาถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ที่สามารถนำมาใช้ได้ เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุดของการบริการทางการแพทย์ เพื่อป้องกันการสับสนจะแบ่งสิ่งอำนวยความสะดวกทางการแพทย์ เป็น ๖ พวกด้วยกัน

๓.๑ หน่วยแพทย์ในอัตรา (Organic Medical Units) จะต้องจดยรายการหน่วยแพทย์ในอัตราทุกหน่วยลงไป ที่ตั้ง กำลัง และความพร้อมต่อการปฏิบัติ

๓.๒ หน่วยแพทย์ที่ขึ้นสมทบ (Attached Medical Units) หน่วยที่ขึ้นสมทบทั้งที่มาแล้วและกำลังจะมา

๓.๓ หน่วยแพทย์จากหน่วยเหนือที่สนับสนุนอยู่ (Supporting Medical Units) โดยเฉพาะในสายการส่งกลับ การสนับสนุนจากเหล่าทัพอื่นก็ต้องอยู่ในรายการด้วย

๓.๔ หน่วยแพทย์พลเรือน (Civil Public Health) ซึ่งเราอาจจะต้องขอความช่วยเหลือ หรือเราต้องให้ความช่วยเหลือได้ทั้ง ๒ ทาง

๓.๕ เซลยศึกที่เป็นเจ้าหน้าที่สายแพทย์ (POW Medical Personnel) รวมทั้ง สป.สายแพทย์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายเรา

๓.๖ จำนวนกำลังพลและสิ่งอุปกรณ์สายแพทย์สูงสุดที่จำเป็นต้องใช้ (Medical Troop Ceiling) จะต้องทบทวนเพื่อให้ได้จำนวนที่ใกล้เคียงกับการใช้จริง และต้องกระทำโดยรวดเร็ว เพื่อขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติมได้ทันเวลา

๔. หนทางปฏิบัติของสายแพทย์ (Medical Course of Action) จากการเปรียบเทียบความต้องการทางการแพทย์และทรัพยากรที่มีอยู่ จะเป็นข้อมูลให้นายทหารฝ่ายการแพทย์ทราบว่า อะไรเป็นปัญหาสำคัญทางการแพทย์ และจะต้องหาหนทางปฏิบัติที่สามารถ

ปฏิบัติได้โดยสอดคล้องกับแผนของหน่วยกำลังรบ รายงานหนทางปฏิบัติทั้งหมดจะปรากฏเป็นนโยบายและแนวทางการปฏิบัติ

ส่วนที่ ๔ การประเมินค่าทางการแพทย์ (Medical Evaluation)

เมื่อนายทหารฝ่ายการแพทย์พิจารณาประเมินค่าหนทางปฏิบัติต่าง ๆ แล้วจะต้องบันทึกส่วนของการบริการแพทย์และข้อขัดข้องที่สำคัญ ๆ เอาไว้ให้ชัดเจน เปรียบเทียบซึ่งหน้าหนักครุระหว่างแต่ละหนทางปฏิบัติ ว่ามีข้อดี ข้อเสียใดบ้าง แล้วบันทึก ลงในส่วนนี้ แต่จะยังไม่สรุปผลการพิจารณา

ส่วนที่ ๕ บทสรุป (Conclusion)

ส่วนนี้จะเป็นส่วนแสดงผลการประมาณการทางการแพทย์ ซึ่งนายทหารฝ่ายการแพทย์จะได้เสนอเป็นข้อพิจารณาหนทางปฏิบัติที่ดีที่สุดต่อนายทหารฝ่ายอำนวยการของกำลังรบ และใช้เป็นพื้นฐานในการทำแผนทางการแพทย์ต่อไป และจะถูกใส่ไว้ในแผนทางการช่วยรบ

นายทหารฝ่ายการแพทย์จะต้องบันทึกไว้อย่างชัดเจนว่า จะสามารถให้บริการทางการแพทย์ได้หรือไม่อย่างไร ถ้าไม่สามารถสนับสนุนได้ต้องให้เหตุผล ถ้าสามารถสนับสนุนได้จะต้องแจ้งหนทางปฏิบัติซึ่งจะสามารถสนับสนุนภารกิจของ ผู้บังคับบัญชาได้ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ และจะต้องให้คำชี้แจงย่อ ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมด้านสุขภาพของกำลังรบ ข้อขัดข้อง ความขาดแคลน รวมทั้งข้อเสนอแนะในการแก้ไขด้วย

การวางแผนทางการแพทย์

นายทหารฝ่ายการแพทย์/หัวหน้าหน่วยแพทย์/เจ้าหน้าที่สายแพทย์ประจำหน่วยทหาร จะต้องทำแผนทางการแพทย์ขึ้นเสมอ ไม่ว่าจะโดยการเขียน หรือวางแผนในใจ และจะต้องกระทำให้ถูกต้อง ทันท่วงทีต่อสถานการณ์ เพื่อให้เชื่อได้ว่าสามารถสนับสนุนหน่วยกำลังรบได้อย่างดีที่สุดและครอบคลุม การประมาณการและการวางแผนจะต้องสัมพันธ์กัน เมื่อนายทหารฝ่ายการแพทย์ได้ตัดสินใจเสนอหนทางปฏิบัติที่ดีที่สุดเรียบร้อยแล้ว เป็นระยะที่การทำประมาณการทางการแพทย์จบลง เมื่อข้อขัดข้องต่าง ๆ ได้พิจารณาแก้ไขแล้ว จะถูกเขียนเป็นแผนทางการแพทย์ขึ้น ในการประมาณการจะมีสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือความต้องการทางการแพทย์ ตำแหน่งที่ตั้งของหน่วยแพทย์ การพิจารณา นโยบายและแนวทางการปฏิบัติทางการแพทย์ จะคงเหลือเพียงการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับหน่วยแพทย์ที่เป็นหน่วยรองนำไปปฏิบัติ ซึ่งจะถูกระบุไว้ในแผนทางการแพทย์

ความสัมพันธ์ของแผนและคำสั่ง

๑. แผน เป็นวิธีการหรือโครงร่างของการปฏิบัติการที่แสดงให้เห็นถึงการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชา หนทางปฏิบัติของหน่วย และรายละเอียดการปฏิบัติ อันจะใช้เป็นแนวทางในการรองรับต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น หรือความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้น ดังนั้น แผนจึงเป็นสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา แผนที่ใช้กันโดยทั่วไปในกองทัพไทยมี ๔ ประเภทดังนี้

๑.๑ แผน โครงร่าง เป็นแผนขั้นต้นที่แสดงถึงข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติเบื้องต้นของหน่วยก่อนการจัดทำเป็นแผนที่สมบูรณ์ ซึ่งโดยทั่วไปแผนโครงร่างมักจะปรากฏอยู่ในรูปโครงร่างของแผนประเภทต่าง ๆ ที่ยังมีได้มีการกำหนดรายละเอียดที่สมบูรณ์ เช่น แผน โครงร่าง การส่งกำลังบำรุง แผนยุทธการเบื้องต้น และแผนการทัพเบื้องต้น ดังนั้นจึงจะเห็นได้ว่า คำว่าโครงร่างนั้น เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงระดับความสมบูรณ์ที่ยังคงขาดอยู่ และโดยปกติแผน โครงร่างมักมีระดับความสมบูรณ์ของเนื้อหาอยู่ระหว่าง เอกสารแสดงรายการปฏิบัติที่สำคัญ กับ แผนสมบูรณ์

๑.๒ แผนเผชิญเหตุ เป็นแผนแสดงเค้าโครงการปฏิบัติของหน่วย ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อรองรับต่อสถานการณ์ที่เกิดในพื้นที่รับผิดชอบ การจัดทำแผนเผชิญเหตุจึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการเร่งให้หน่วยมีความพร้อมต่อการเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าว ทั้งนี้ในการจัดทำแผนเผชิญเหตุ นั้น สามารถใช้แบบฟอร์มเดียวกันกับแผนยุทธการ

๑.๓ แผนการทัพ เป็นแผนที่กำหนดลำดับของการปฏิบัติการร่วมหรือการปฏิบัติขนาดใหญ่ ที่ซึ่งจะต้องมีระยะเวลาในการจัดทำที่มากเพียงพอ เพื่อให้การเตรียมการของหน่วยปฏิบัติในระดับต่าง ๆ อันได้แก่ ยุทธวิธี ยุทธการและยุทธศาสตร์ สามารถตอบสนองต่อเจตนารมณ์ของผู้บังคับบัญชาในระดับยุทธศาสตร์ได้ ดังนั้นแผนการทัพจึงเป็นเสมือนการถ่ายทอดข้อตกลงใจของผู้บังคับบัญชาในระดับยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติทางยุทธการและยุทธวิธีของหน่วยรอง ตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการวางแผน ภายใต้ระยะเวลาและทรัพยากรที่ได้รับมอบ

๑.๔ แผนยุทธการ เป็นแผนที่ใช้สำหรับการปฏิบัติการ หรือสาขาของการปฏิบัติการที่ต้องปฏิบัติพร้อมกันหรือปฏิบัติเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง แผนยุทธการ เป็นสิ่งผู้บังคับบัญชาจัดทำขึ้นเพื่อให้หน่วยรองนำไปกำหนดแผนหรือคำสั่งรองรับ โดยปกติแผนยุทธการเป็นเอกสารสั่งการที่กำหนดการปฏิบัติต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า ก่อนการออกเป็นคำสั่งยุทธการแต่อย่างไรก็ตาม ภายหลังที่ได้ทราบเวลาการปฏิบัติที่แน่นอนแล้ว หากแผนยุทธการนั้นไม่ส่วนหนึ่งส่วนใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขก็จะสามารถใช้เป็นคำสั่งยุทธการได้ทันที

๒. คำสั่ง เป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารที่ใช้ถ่ายทอดคำแนะนำ หรือข้อมูลข่าวสารจากหน่วยเหนือไปยังหน่วยรอง อันจะทำให้เกิดผลการปฏิบัติที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บังคับบัญชา นอกจากนี้ คำสั่งยังเป็นเอกสารที่ระบุเวลาการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน รูปแบบของคำสั่งที่มักจะพบกันโดยทั่วไปมีอยู่ ๔ ประเภท ดังนี้

๒.๑ คำสั่งเตือน เป็นลักษณะของข้อมูลเบื้องต้นที่แจ้งให้หน่วยรอกทราบถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยรอกมีเวลาที่มีมากเพียงพอในการเตรียมการและการวางแผนการปฏิบัติ ซึ่งโดยปกติเนื้อหาของคำสั่งเตือนจะประกอบด้วยข้อมูลที่จำเป็นของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ช่วงระยะเวลาของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่หน่วยรอกจะต้องนำไปใช้เป็นองค์ประกอบในการวางแผน และสิ่งที่หน่วยรอกจะต้องปฏิบัติ หรือคาดว่าจะต้องปฏิบัติ

๒.๒ คำสั่งยุทธการ เป็นเอกสารสั่งการที่ผู้บังคับบัญชาจัดทำขึ้น เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติ การประสานการปฏิบัติ และการรายงานผลการปฏิบัติให้กับหน่วยรอก อันจะทำให้ผลการปฏิบัติของหน่วยรอกนั้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บังคับบัญชาได้ตลอดเวลา และด้วยลักษณะที่เป็นข้อกำหนดในการปฏิบัติ ทำให้คำสั่งยุทธการไม่มีการใช้สมมติฐาน และหากไม่มีข้อกำหนดเป็นอย่างอื่น คำสั่งยุทธการจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่และเวลาที่ผู้บังคับบัญชาลงนาม

๒.๓ คำสั่งแทรก เป็นเอกสารสั่งการที่แสดงข้อกำหนดหรือข้อแก้ไขเพิ่มเติมจากคำสั่งยุทธการที่มีผลบังคับใช้ไปแล้ว ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ หรือความต้องการของผู้บังคับบัญชาที่จะปรับแต่งการปฏิบัติของหน่วยรอก โดยปกติคำสั่งแทรกมักจะกระทำโดยวาจา โทรเลข หรือรายงานที่มีข้อความสั้น ๆ แสดงเฉพาะรายการที่เปลี่ยนแปลงให้กับ หน่วยที่เกี่ยวข้องรับทราบ

๒.๔ ข่าวสารทางยุทธวิธี เป็นรูปแบบหนึ่งของเอกสารสั่งการที่ใช้เฉพาะสำหรับกำลังทางเรือเพื่อกำหนดและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารสำหรับการปฏิบัติการในทะเล ข่าวสารทางยุทธวิธีแบ่งออกตามลักษณะของเนื้อหาและการใช้งานได้ ๓ ลักษณะคือ ข่าวสารทั่วไป (OPGEN) แสดงข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย หรือคำแนะนำทั่วไปเกี่ยวกับสาขาต่าง ๆ ของการปฏิบัติการทางเรือ รวมถึงการปฏิบัติที่อยู่ในความรับผิดชอบของนายทหารสั่งการทางยุทธวิธี ข่าวสารเฉพาะ (OPTASK) แสดงข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับการปฏิบัติการทางเรือตามสาขา ข่าวสารแสดงสถานะภาพ (OPSTAT) แสดงข้อมูล

๓. ส่วนสมทบ ปกติแผนหรือคำสั่งมักจะสั้น ส่วยรายละเอียดที่จะขยายความจะออกมาเป็นผนวก อนุผนวก ไบแทรกหรือไบแนบ

๓.๑ ผนวก (Annex) เป็นเอกสารเพิ่มเติมจากส่วนของแผนหรือคำสั่ง เพื่อขยายความในรายละเอียดขึ้น ผนวกนี้จะใช้เพื่อให้รูปของแผนหรือคำสั่งกะทัดรัด ชัดเจน และง่ายขึ้น อาจจะใช้ในการให้ข่าวสาร ซึ่งเกี่ยวข้องเฉพาะส่วน หรือที่เกี่ยวข้องทางเทคนิค ผนวก จะกำหนดเรียงตัวอักษรและอ้างถึงไว้ในแผนหรือคำสั่ง

๓.๒ อนุผนวก (Appendix) เป็นเรื่องราวที่จำเป็นต้องใช้ในการขยายความของผนวกกำหนดไว้เป็นตัวเลข

๓.๓ ใบแทรก (Tab) เป็นเรื่องราวที่จำเป็นต้องใช้ในการขยายความของอนุผนวกกำหนดไว้เรียงตามอักษร

๓.๔ ใบแนบ (Inclosure) เป็นเรื่องราวที่จำเป็นต้องใช้ในการขยายความ ใบแทรกกำหนดไว้เป็นตัวเลข

๔. ระเบียบการปฏิบัติประจำ (รปจ.)

๔.๑ ระเบียบปฏิบัติประจำเป็นคำแนะนำซึ่งมีอำนาจบังคับใช้ ในระเบียบนั้นจะกล่าวถึงการปฏิบัติซึ่งชัดเจนหรือเป็นมาตรฐาน และคงใช้ได้ตลอดเวลา นอกจากจะมีสั่งการเป็นอย่างใดบางครั้ง แต่ละหน่วยที่มีการบังคับบัญชาต้องทำระเบียบปฏิบัติประจำขึ้น โดยยึดฐานข้อมูลของหน่วยเหนือ ความต้องการของผู้บังคับบัญชา และการดำเนินการเป็นประจำ ซึ่งได้จากความชำนาญในการปฏิบัติ

๔.๒ การใช้ระเบียบปฏิบัติประจำเป็นการลดจำนวนข้อความ และความสับสนของคำสั่ง ในคำสั่งแรกไม่ว่าจะเป็นคำสั่งยุทธการหรือคำสั่งการช่วยรบ ซึ่งมีรายละเอียดมากมาย เราอาจย่อแล้วเอาออกมาเป็น รปจ. ได้และอาจจะใช้เป็นเอกสารอ้างอิงของคำสั่ง หรือแผนทางการช่วยรบที่จะออกต่อไปได้

คุณลักษณะของแผนทางการแพทย์

แผนทางทหารจะต้องมีคุณลักษณะหลายประการ ซึ่งแผนทางแพทย์ก็ต้องยึดถือเช่นเดียวกัน คุณลักษณะต่าง ๆ นี้จะต้องสมดุลจึงจะต้องมีผลต่อการปฏิบัติ

- แผนจะต้องเป็นไปได้ ต้องอาศัยข่าวสารที่ดีและวิเคราะห์โดยเจ้าหน้าที่แพทย์ที่มีประสบการณ์พอ จะต้องให้ได้ผลดีที่สุด โดยมีความประหยัดเต็มที่ การเลือกหนทางปฏิบัติและมอบหมายความรับผิดชอบที่ปรากฏในแผนทางการแพทย์ จะต้องเป็นหนทางที่ดีที่สุดที่จะช่วยเหลือผู้บังคับบัญชาให้สำเร็จภารกิจได้ ข้อนี้จะเป็นข้อแรกที่สำคัญที่สุด

- แผนจะต้องสมบูรณ์เพื่อประหยัดเวลา การออกแผนเป็นส่วน ๆ ย่อมกระทำได้ แต่จะต้องออกแผนที่สมบูรณ์ให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้หน่วยรองสามารถเข้าใจกระจ่างชัดว่าเขาจะต้องทำอะไร และแผนจะต้องสามารถตอบปัญหาของหน่วยรองที่อาจเกิดขึ้นได้ ความสมบูรณ์ของแผนจึงไม่เคยมีข้อความสั้น ๆ

- แผนจะต้องง่าย แผนทางการแพทย์เป็นรากฐานของคำสั่งทางการแพทย์ ฉะนั้นแผนที่ยุ่งเหยิงยิ่งทำให้คำสั่งสับสน แผนที่ง่ายจะแสดงให้เห็นหน่วยรองทราบว่าเขาจะต้องทำอะไร

เมื่อใด เหลือส่วนที่จะต้องทำอะไรในรายละเอียดไว้ให้ผู้ปฏิบัติดำเนินการเอง การใช้รูปจ. เป็นจะทำให้แผนง่ายและสั้นเข้า

- แผนจะต้องกะทัดรัด จะมีแต่รายการที่จำเป็นเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชา ส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องทางเทคนิคจะออกเป็นอนุผนวกหรือใบแทรกของแผนก็ได้ การใช้แบบฟอร์มจะช่วยลดเวลาในการหาข่าวสารลงได้มาก ดังนั้นทุกคนที่เกี่ยวข้องควรรู้จักรูปร่างของแผนเป็นอย่างดี

- แผนจะต้องมีความอ่อนตัว สถานการณ์ทางทหารมักจะเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อย ๆ โดยไม่ทราบล่วงหน้า แผนทางการแพทย์จึงต้องเขียนให้ปรับได้ทันทีไม่ว่าก่อนหรือหลังปฏิบัติแล้วก็ตาม ดังนั้นจึงต้องมีหน่วยแพทย์ไว้กับกองหนุน พร้อมที่จะปฏิบัติการเผชิญกับเหตุการณ์ที่จะเปลี่ยนไปจากความต้องการ ความอ่อนตัวนี้ทำให้ความกะทัดรัดของแผนมีความสำคัญขึ้น เช่นเดียวกับความง่ายของแผนจะทำให้พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่าแผนที่สับสน

- แผนจะต้องทันต่อเวลา จะต้องใช้เวลาพอที่จะประสานกับฝ่ายอำนาจการอื่น ๆ พอที่จะให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณารับรองและพอที่จะให้หน่วยรองรับไปปฏิบัติได้ทันเวลาที่ต้องการ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับขั้นตอนของสายบัญชาการ เช่น ระดับกองพันจะใช้เวลาเพียงไม่กี่ชั่วโมง แต่ระดับกองทัพสนามอาจใช้เวลาเป็นเดือน

สรุป

สุขภาพมีความสำคัญกับชีวิตมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง ด้วยถือว่าเป็นทรัพย์สินมีค่าของบุคคล ดังคำกล่าวที่ว่า “Health is wealth” ซึ่งมีความหมายในแนวทางเดียวกันกับพุทธภาษิต “อโรคยา ปรมา ลาภา” ซึ่งหมายถึงความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ ข้าราชการทหารสังกัดกองทัพเรื่อนั้น ไม่เพียงแต่ต้องดูแลและคงสภาพความแข็งแรงของร่างกายด้วยการไม่เป็นโรค แต่ด้วยภารกิจการรักษาอธิปไตยของชาติทางทะเล ย่อมหมายถึงการต้องใช้สมรรถนะทางกายให้เต็มศักยภาพ ทั้งในภาวะปกติ และ การขึ้นระยะอย่างอดทนในภาวะสงคราม ความพร้อมของกำลังรบด้านสุขภาพ และ ความสามารถของหน่วยแพทย์ในการให้บริการทางการแพทย์สนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารจึงนับเป็นสิ่งที่สำคัญ การบริการสุขภาพเพื่อความพร้อมของกองทัพเรือ มีเป้าหมายหลักคือการดำรงรักษาหรือเสริมสร้างสุขภาพ พลั่กกายและพลั่กใจของกำลังรบให้สามารถปฏิบัติการกิจได้จนบรรลุวัตถุประสงค์ ตามยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ

ในส่วนของกรมแพทย์ทหารเรือ ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านการส่งเสริม การป้องกันการ ดูแลรักษา การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ยัง

รวมถึงการส่งกลับสายแพทย์ การส่งกำลังสายแพทย์ ระบบการแพทย์ฉุกเฉินสนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ การประมาณการทางการแพทย์ การวางแผนทางการแพทย์ อย่างต่อเนื่องตลอดมา ด้วยตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ที่ย่อมเกิดกับผู้ปฏิบัติ การดำเนินงานดังกล่าวสามารถสร้างประโยชน์ให้กับหน่วยและกำลังพล ทร. เพื่อความสำเร็จภารกิจในการปฏิบัติงานให้กับกองทัพเรือได้เป็นอย่างดี

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การพิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ การป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในอันที่จะสร้างความมั่นคง ความมั่นใจ และความสงบเรียบร้อย ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ทางทะเล สนับสนุนการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ สนับสนุนการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชนเป็นภารกิจที่สำคัญของกองทัพเรือ ความพร้อมของกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ เป็นปัจจัยสำคัญทำให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้จนบรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ ข้าราชการทหารสังกัดกองทัพเรื่อนั้น ไม่เพียงแต่ต้องดูแลและคงสภาพความแข็งแรงของร่างกายด้วยการไม่เป็นโรค ยังจะต้องใช้สมรรถนะทางกายให้เต็มศักยภาพทั้งในภาวะปกติ และ การยื่นระยะอย่างอดทนในภาวะสงคราม ความพร้อมของกำลังรบด้านสุขภาพ และ ความสามารถของหน่วยแพทย์ในการให้บริการทางการแพทย์สนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารจึงนับเป็นสิ่งที่สำคัญ

การบริการสุขภาพเพื่อความพร้อมของกองทัพเรือ มีเป้าหมายหลักคือ การดำรงรักษาหรือเสริมสร้างสุขภาพ พลั้กายและพลั้ใจของกำลังรบ เป็นสิ่งที่กรมแพทย์ทหารเรือกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ เพื่อตอบสนอง และ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ กรมแพทย์ทหารเรือต้องดำเนินการพัฒนาวิทยาการด้านการแพทย์ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลง การปฏิรูประบบบริการสุขภาพกองทัพเรือ เพื่อเตรียมให้กำลังพลกองทัพเรือมีความพร้อมด้านสุขภาพ การให้ความรู้บอกแนวทางปฏิบัติ ชี้แจง สื่อสารกับหน่วยงานต่าง ๆ ของกองทัพเรือ รวมถึงกำลังพลของกองทัพเรือ ในด้านระบบการให้บริการทางการแพทย์ภายในกองทัพเรือ การดูแลสุขภาพของตนเอง การพัฒนาสมรรถภาพ การจัดการสิ่งแวดล้อม ปัญหาโรคร้ายที่เกิดจากการทำงานในกองทัพเรือ รวมถึงการดูแลรักษาตนเองและครอบครัว

หน่วยแพทย์ในการให้บริการทางการแพทย์สนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านส่งเสริม การป้องกันการ ดูแลรักษา การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ รวมถึงการส่งกลับสายแพทย์ การส่งกำลังสายแพทย์ ระบบการแพทย์ฉุกเฉิน สนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ การประมาณการทางการแพทย์ การวางแผนทาง

การแพทย์อย่างต่อเนื่อง อันเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดคุณค่าและประโยชน์กับผู้ปฏิบัติ สร้างประโยชน์ให้กับหน่วยและกำลังพลในกองทัพเรือ

ข้อเสนอแนะ

จัดทำแนวทางการเตรียมพร้อมด้านการแพทย์ในการสนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ เป็นเอกสารอ้างอิงกองทัพเรือทางด้านการแพทย์ แจกจ่ายไปยังหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดให้ได้ใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติในการดูแลสุขภาพ และการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพ เพื่อความสำเร็จภารกิจในการปฏิบัติงานให้กับกองทัพเรือได้เป็นอย่างดี

ส่งเสริมกำลังพลของกองทัพเรือและครอบครัวตระหนักในความสำคัญของตนเอง และมุ่งพัฒนาคุณภาพ ศักยภาพ สร้างเสริมสุขภาพ และ พัฒนาสมรรถภาพของตนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของกองทัพเรือ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กองทัพเรือ. “ยุทธศาสตร์กองทัพเรือ พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๖๐”
- กองทัพเรือ. “ระเบียบกองทัพเรือ ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๕๓”. ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๓.
- กองทัพเรือ. “เอกสารอ้างอิงของกองทัพเรือ หมายเลข ๔๐๐๑ หลักนิยมนด้านการส่งกำลังบำรุง พ.ศ. ๒๕๕๕”. กันยายน ๒๕๕๕.
- กองทัพเรือ. “เอกสารอ้างอิงของกองทัพเรือ หมายเลข ๘๐๐๒ การป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล”. เมษายน ๒๕๔๔.
- กองทัพเรือ. “เอกสารอ้างอิงของกองทัพเรือ หมายเลข ๘๐๐๓ หลักนิยมนสำหรับการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากการทำสงคราม (Doctrine for Military Operations Other Than War) พ.ศ.๒๕๔๔”. เมษายน ๒๕๔๔.
- กองทัพเรือ. “เอกสารอ้างอิงของกองทัพเรือ หมายเลข ๘๓๐๓ การวางแผนทางทหาร พ.ศ.๒๕๔๖”. ตุลาคม ๒๕๔๖.
- กองทัพเรือ. “เอกสารอ้างอิงของกองทัพเรือ หมายเลข ๘๓๐๑ ความพร้อมด้านการแพทย์ของกองทัพเรือ พ.ศ.๒๕๕๔”. มกราคม ๒๕๕๔.
- กองทัพเรือ. “เอกสารอ้างอิงของกองทัพเรือ หมายเลข ๘๓๐๒ การสร้างเสริมสุขภาพกำลังพลของทร.”. มกราคม ๒๕๕๔.
- ไกรสร จันทร์สุวานิชย์, พลเรือเอก, ผู้บัญชาการทหารเรือ. “นโยบายผู้บัญชาการทหารเรือ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘”. ณ หอประชุมกองทัพเรือ, ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๗.
- การแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ, สถาบัน. “มาตรฐานและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับระบบการแพทย์ฉุกเฉิน (ฉบับที่ ๑)” ตุลาคม ๒๕๕๒.
- นายกรัฐมนตรีนคร, สำนัก. “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.๒๕๓๕ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม”. ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๕
- แพทย์ทหารเรือ, กรม. “แผนยุทธศาสตร์กรมแพทย์ทหารเรือ ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘” ฉบับปรับปรุง ธ.ค. ๒๕๕๖.
- “พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๒๕ ตอนที่ ๒๖ ก, ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๑, หน้า ๓๕.

“พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการและกำหนดหน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพอากาศ กองทัพอากาศไทย กระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๒”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ ๑๒๖ ตอนที่ ๑๕ ก, ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๒, หน้า ๒๖.

วิทยา ชาติบัญชาชัย และคณะ. ตำราประกอบการเรียนหลักสูตร เจ้าพนักงานกู้ชีพ. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ศิริพันธ์ ออฟเซ็ท, ๒๕๔๗.

เวชบริรักษ์ ธรรมแพทย์ทหารเรือ, กอง. “การส่งกำลังสายแพทย์” องค์ความรู้ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๒.

สมชาย กาญจนสุด. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง “ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินในประเทศไทย” ๒๕๕๐.

สุริยา ณ นคร, พลเรือโท, เจ้ากรมแพทย์ทหารเรือ. บรรยายเรื่อง “ความเป็นมาของระบบบริการสุขภาพกองทัพเรือ”. ณ สโมสรกรมแพทย์ทหารเรือ, พฤศจิกายน ๒๕๕๒.

อุบล ยี่เฮง. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง “การอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาครูและครูช่วยสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เวชกิจฉุกเฉิน”. ณ โรงเรียนพยาบาลกองการศึกษา กรมแพทย์ทหารเรือ. ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๒.

ภาษาต่างประเทศ

Doctrine for health Service Support in Joint Operations Joint Publication 4 – 20 July 2001 และฉบับปรับปรุง 26 July 2012.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นาวาเอก สุมิตร แดงดีเลิศ

วัน/เดือน/ปีเกิด ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๓

ประวัติการศึกษา

โรงเรียนวัดราชบพิธ

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

แพทยศาสตร์บัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

วุฒิบัตรแพทย์ผู้เชี่ยวชาญสาขาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

หลักสูตรเสนาธิการเรือ รุ่นที่ ๕๑

หลักสูตรวิทยาลัยการทัพเรือ รุ่นที่ ๔๑

ประวัติตำแหน่งการทำงาน

รรก.ศัลยแพทย์ กองศัลยกรรม โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า กรมแพทย์ทหารเรือ

รรก.รองผู้อำนวยการ โรงพยาบาล สถานีทหารเรือพังงา กองทัพเรือ

ศัลยแพทย์ กองศัลยกรรม โรงพยาบาลอากาศเรียดิวังศ์ ฐานทัพเรือสัตหีบ กองทัพเรือ

นายทหารกำลังพล กรมแพทย์ทหารเรือ

ผู้อำนวยการกองศัลยกรรม โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า กรมแพทย์ทหารเรือ

แพทย์ผู้ชำนาญการ กองอำนาจการ โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ กรมแพทย์ทหารเรือ

ผู้อำนวยการกองการศึกษา กรมแพทย์ทหารเรือ

ผู้อำนวยการกองส่งกำลังสายแพทย์ กรมแพทย์ทหารเรือ

หัวหน้านายทหารฝ่ายอำนาจการ กรมแพทย์ทหารเรือ

ตำแหน่งปัจจุบัน

แพทย์ผู้ชำนาญการ กองบังคับการ กรมแพทย์ทหารเรือ

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังกคมจิตวิทยา

เรื่อง ความพร้อมด้านการแพทย์ในการสนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ

ผู้วิจัย นาวาเอก สุมิตร แดงดีเลิศ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

ตำแหน่ง แพทย์ผู้ชำนาญการ กองบังคับการ กรมแพทย์ทหารเรือ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความพร้อมรบนอกจากการมีอาวุธยุทโธปกรณ์ที่พร้อมและมีกำลังรบที่มีความเชี่ยวชาญชำนาญแล้ว ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งก็คือ ความพร้อมด้านการแพทย์ (Medical Readiness) ซึ่งประกอบด้วยความพร้อมของกำลังรบด้านสุขภาพ และความสามารถของหน่วยแพทย์ในการให้บริการทางการแพทย์สนับสนุนการปฏิบัติการทางทหาร การบริการสุขภาพเพื่อความพร้อมของกองทัพเรือ มีเป้าหมายหลักคือ การดำรงรักษาพลกำลังและพลังใจของกำลังรบให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้จนบรรลุวัตถุประสงค์ ตามยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ

วิทยาการด้านการแพทย์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เนื้อหาในเอกสารอ้างอิงกองทัพเรือทางการแพทย์เดิมมีความล้าสมัย และไม่เป็นจริงในปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นในการเขียนเอกสารวิจัยด้านการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยต่าง ๆ ในกองทัพเรือ เพื่อเป็นการให้ความรู้ บอกแนวทางปฏิบัติ ชี้แจง สื่อสารกับหน่วยงานต่าง ๆ ของกองทัพเรือ รวมถึงกำลังพลของกองทัพเรือ ในด้านระบบการให้บริการทางการแพทย์ภายในกองทัพเรือ การดูแลสุขภาพของตนเอง การพัฒนาสมรรถภาพ การจัดการสิ่งแวดล้อม ปัญหาโรคร้ายที่เกิดจากการทำงานในกองทัพเรือ รวมถึงการดูแลสุขภาพตนเองครอบครัว และคนใกล้ชิด

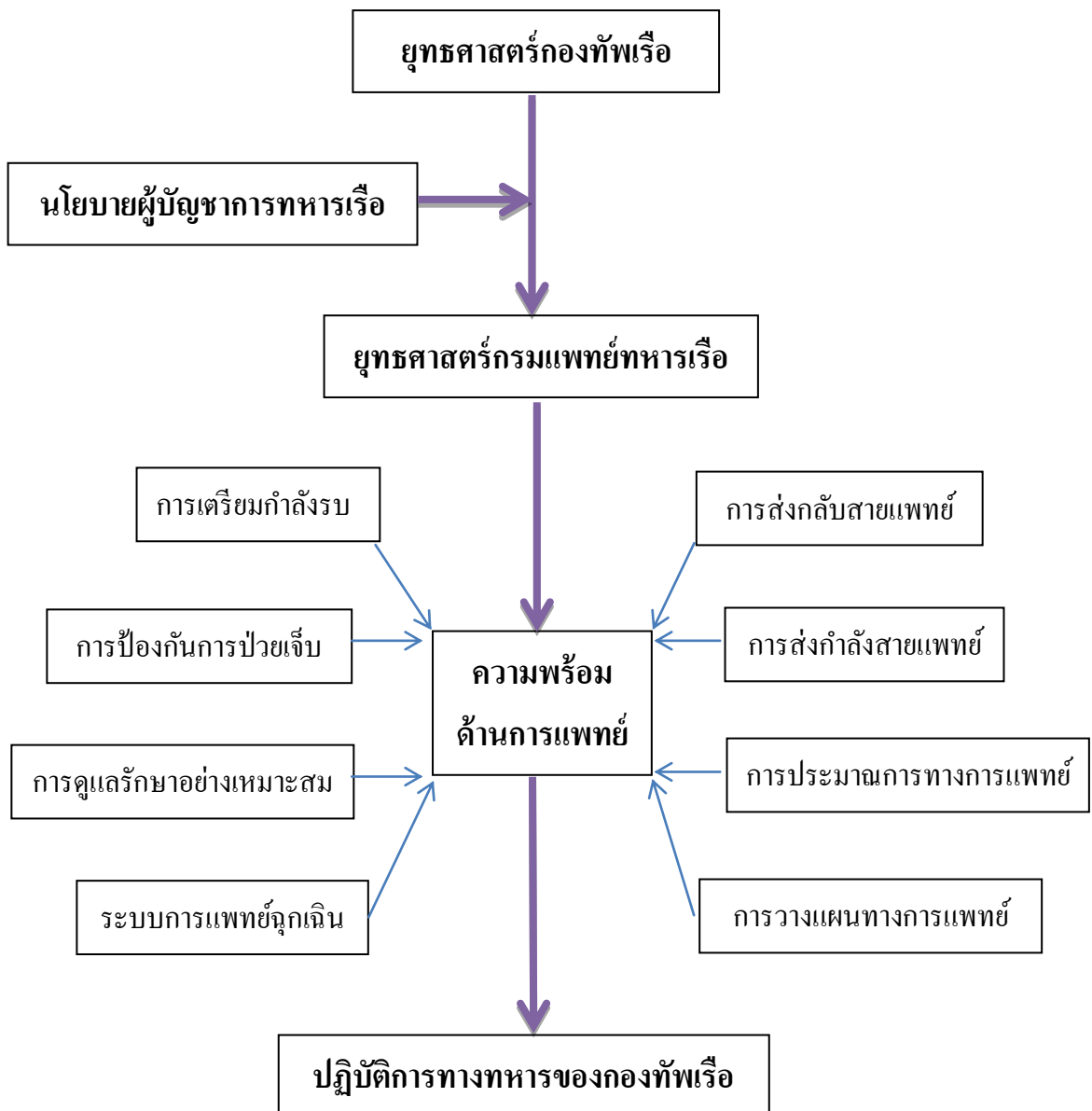
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการทางการแพทย์ของกรมแพทย์ทหารเรือ
- เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคด้านการแพทย์ในการสนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ
- เพื่อเสนอแนวทางการสร้างความพร้อมด้านการแพทย์ในการสนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะความพร้อมด้านการแพทย์ที่เป็นไปตามยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ และกรมแพทย์ทหารเรือในปัจจุบัน

กรอบความคิดของการวิจัย

แผนภาพ กรอบความคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลที่ได้จาก ตำรา เอกสารต่าง ๆ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต คู่มือ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบริการสุขภาพ (บริการทางการแพทย์) ที่จัดขึ้นเพื่อเตรียมให้กำลังพลกองทัพเรือมีความพร้อมด้านสุขภาพที่จะปฏิบัติหน้าที่ และเป็นการให้บริการทางการแพทย์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการของกองทัพเรือในทุกด้าน เปรียบเทียบกับหลักการและเหตุผล นำไปสู่ผลการวิจัยและข้อยุติ รวมทั้งข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

ผลการวิจัย

กองทัพเรือมีหน้าที่ในการเตรียมกำลังกองทัพเรือ การป้องกันราชอาณาจักร และ ดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังกองทัพเรือ และมีภารกิจสำคัญที่ได้รับมอบหมายคือการพิทักษ์รักษา สถาบันพระมหากษัตริย์ การป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในอันที่จะสร้างความมั่นคง ความมั่นใจ และความสงบเรียบร้อย ในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ทางทะเล สนับสนุนการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ สนับสนุนการพัฒนาประเทศ และช่วยเหลือประชาชน มีการจัดส่วนราชการ การจัดและการประกอบกำลังทางเรือ การใช้กำลังตามพื้นที่ต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ ทั้งในทะเลและชายฝั่ง ตามลำน้ำโขง ในพื้นที่ชายแดน ไทย - กัมพูชา จังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด และภาคใต้ในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส มีการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมทั้งการดำเนินการในภาวะปกติจนถึงภาวะขัดแย้งที่ต้องใช้กำลังรบเข้าปฏิบัติการในด้านการสร้างบทบาทนำในความร่วมมือด้านความมั่นคง (Active Security Cooperation) การป้องปราม (Deterrence) การปฏิบัติการเชิงรุก (Offensive Operations)

นโยบายผู้บัญชาการทหารเรือประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยต่าง ๆ ในกองทัพเรือให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความชัดเจนในการร่วมกันก้าวไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่ว่า กองทัพเรือจะเป็นหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลที่มีบทบาทนำในภูมิภาค และเป็นเลิศในการบริหารจัดการ ทั้งนี้ได้กำหนดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์กองทัพเรือ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๑ รวมทั้งสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงและสภาวะการณ์ด้านเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศในปัจจุบัน การเตรียมความพร้อมของกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ เพื่อป้องกันอธิปไตยและรักษาความมั่นคงภายในประเทศ การพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชนจากภัยพิบัติต่าง ๆ ที่มีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นในอนาคต รวมทั้งการกิจการเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลของประเทศและของภูมิภาค การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี

พ.ศ.๒๕๕๘ ซึ่งการปฏิบัติงานของกองทัพเรือในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ และในอนาคต ไม่อาจประสบความสำเร็จได้ หากปราศจากความร่วมมือร่วมใจจากกำลังพลทุกคน จึงขอให้กำลังพลทุกคนตระหนักในความสำคัญของตนเอง และมุ่งพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของตนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของกองทัพเรือ รวมทั้งมีความรักความสามัคคี มุ่งมั่นปฏิบัติงานเพื่อกองทัพเรือ และประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราทุกคน

การปฏิบัติการทางทหาร เพื่อสร้างความมั่นคง ความมั่นใจ และความสงบเรียบร้อย ทั้งในยามสงบและยามสงคราม แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ การปฏิบัติการทางทหารในการสงคราม (Military Operations) และ การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากการทำสงคราม (Military Operations Other Than War) ปฏิบัติการทางทหารที่นอกเหนือจากการทำสงครามเป็นการปฏิบัติที่กว้างขวาง มีความท้าทาย และเป็นสิ่งที่กองกำลังของกองทัพ จะต้องคาดการณ์ เตรียมการ และร่วมมือในการปฏิบัติการแบบนี้มากขึ้น ในอนาคตกองกำลังของประเทศต่าง ๆ จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับการปฏิบัติการทางทหารที่นอกเหนือจากการทำสงครามมากขึ้น ความต้องการสนับสนุนการปฏิบัติการสายการแพทย์ (Medical Operations) ก็มีความสำคัญและจำเป็นมากขึ้น การกำหนดแนวทางในการสนับสนุนทางการแพทย์ การตรวจสอบด้านการแพทย์ให้กับกำลังพลจึงมีความจำเป็น

กรมแพทย์ทหารเรือ มีหน้าที่อำนวยความสะดวก ประสานงาน แนะนำ กำกับดูแล และดำเนินการเกี่ยวกับการบริการสุขภาพ การส่งกำลัง และการซ่อมบำรุงพัสดุสายแพทย์ รวมทั้งการวิจัย และพัฒนาการแพทย์ ตลอดจนให้การฝึกและศึกษาวิชาการแพทย์และวิชาการอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย บทบาทที่สำคัญคือ ให้การบริการทางการแพทย์ เพื่อความพร้อมของกองทัพเรือ ในด้านต่าง ๆ มีการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ เพื่อตอบสนองและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ พัฒนาวิทยาการด้านการแพทย์ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปฏิรูประบบบริการสุขภาพกองทัพเรือ เพื่อเตรียมให้กำลังพลกองทัพเรือมีความพร้อมด้านสุขภาพที่จะปฏิบัติงานตามภารกิจของกองทัพเรือ

สุขภาพมีความสำคัญกับชีวิตมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง ด้วยถือว่าเป็นทรัพย์อันมีค่าของบุคคล ดังคำกล่าวที่ว่า “Health is wealth” ซึ่งมีความหมายในแนวทางเดียวกันกับพุทธภาษิต “อโรคยา ปรมา ลาภา” ซึ่งหมายถึงความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ ข้าราชการทหารสังกัดกองทัพเรื่อนั้น ไม่เพียงแต่ต้องดูแลและคงสภาพความแข็งแรงของร่างกายด้วยการไม่เป็นโรค แต่ด้วยการถือการรักษาอาชีพไทยของชาติทางทะเล ย่อมหมายถึงการต้องใช้สมรรถนะทางกายให้เต็มศักยภาพ ทั้งในภาวะปกติ และ การขึ้นระยะอย่างอดทนในภาวะสงคราม ความพร้อมของกำลังรบด้านสุขภาพ และ ความสามารถของหน่วยแพทย์ในการให้บริการทางการแพทย์สนับสนุนการปฏิบัติการทาง

ทหารจึงนับเป็นสิ่งที่สำคัญ การบริการสุขภาพเพื่อความพร้อมของกองทัพเรือ มีเป้าหมายหลักคือ การดำรงรักษาหรือเสริมสร้างสุขภาพ พลั้กายและพลังใจของกำลังรบให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้ จนบรรลุวัตถุประสงค์ ตามยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือ

ในส่วนของกรมแพทย์ทหารเรือ ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านการส่งเสริม การป้องกันการ ดูแลรักษา การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ การเตรียมกำลังรบให้มีสุขภาพดี และมีสมรรถนะเหมาะสมกับหน้าที่ การป้องกันกำลังรบไม่ให้เกิดการเจ็บป่วย จากปฏิบัติการทางทหาร การดูแลรักษากำลังรบอย่างเหมาะสม เมื่อเกิดการเจ็บป่วย ทุกที่ ทุกเวลา นอกจากนี้ยังรวมถึงการส่งกลับสายแพทย์ การส่งกำลังสายแพทย์ ระบบการแพทย์ฉุกเฉิน สนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือ การประมาณการทางการแพทย์ การวางแผนทางการแพทย์ อย่างต่อเนื่องตลอดมา ด้วยตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ที่ย่อมเกิดกับผู้ปฏิบัติ การดำเนินงานดังกล่าวสามารถสร้างประโยชน์ให้กับหน่วยและกำลังพล ทร. เพื่อความสำเร็จภารกิจในการปฏิบัติงานให้กับกองทัพเรือได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

แนวทางการเตรียมพร้อมด้านการแพทย์ในการสนับสนุนปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือสามารถนำไปจัดทำเป็นเอกสารอ้างอิงกองทัพเรือทางด้านการแพทย์ แจกจ่ายไปยังหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดให้ได้ใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติในการดูแลสุขภาพ และการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพเพื่อความสำเร็จภารกิจในการปฏิบัติงานให้กับกองทัพเรือได้เป็นอย่างดี

ส่งเสริมกำลังพลของกองทัพเรือและครอบครัวตระหนักในความสำคัญของตนเอง และมุ่งพัฒนาคุณภาพ ศักยภาพ สร้างเสริมสุขภาพและพัฒนาสมรรถภาพของตนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของกองทัพเรือ